**„Mântuitorul a străbătut calea Sa pământească neagonisind nimic, ci numai împărţind. Nu are importanţă pe unde trece drumul omului pe acest pământ-în mănăstire, în lume, în pustnicie sau în schit. Este important ca inima lui să fie întotdeauna deschisă durerii omeneşti.”**
***Schimonahia Ni la Kolesnikova***

SCHIMONAHIA NILA KOLESNIKOVA
Viaţa. Sfaturile. Prorocirile



**Comenzi:**
contact@evanghelismos.ro Tel. 021.33.11.022
Colecţia *Din temniţe spre Sinaxare*

**SCHIMONAHIA NILA KOLESNIKOVA**
**Viaţa. Sfaturile. Prorocirile**
*Volum coordonat de Alexandru Trofimov şi Zinaida Sviridenkova*

Carte apărută cu binecuvântarea înalt Preasfinţitului Arhiepiscop Justinian Chira al Episcopiei Maramureşului şi Sătmarului
Editura Areopag Bucureşti, 2014

**Notă**

Cartea de faţă descrie viaţa ascetei ortodoxe şi mărturisitoarei secolului XX, schimonahia Nila (Evdochia Andreevna Kolesnikova -1904-1999). La vârsta de 12 ani a plecat la mănăstire, unde a fost tunsă călugăriţă, primind numele Eufrosina. După distrugerea mănăstirii în timpul regimului sovietic, a trecut prin cumplitele deportări şi lagăre comuniste. Fiind eliberată în anii de după război, a locuit în Tuia, apoi în sătucul Fosforitnîi, care se află în împrejurimile Moscovei. în anul 1960 a primit schima mare, cu numele Nila. Dumnezeu a înzestrat-o cu mari daruri: înainte-vederea, vindecarea şi prorocirea. La stareţa plină de har ajungeau oameni din toate colţurile Rusiei pentru a primi ajutor, mângâiere şi vindecare de boli.

Cartea este alcătuită pe baza amintirilor şi mărturiilor celor care au cunoscut-o pe maică în timpul vieţii, fiind completată cu ajutorul scrisorilor şi observaţiilor fiilor duhovniceşti şi oamenilor apropiaţi stareţei.



**Cuvânt inainte**

Pe 6 martie 1999 s-a încheiat calea pământească a vieţii schimonahiei Nila Kolesnikova, cunoscută multor drept-credincioşi din toate colţurile Rusiei. Darurile primite de stareţă de la Dumnezeu înainte-vederea, prorocirea, înţelepciunea, vindecarea bolilor trupeşti, precum şi mângâierea şi vindecarea rănilor sufleteşti — sunt adeverite de cei care au venit la ea după ajutor. Stareţa vedea sufletul omului cu ochii duhovniceşti, îi străvedea întreaga lui viaţă, atât cea prezentă, cât şi cea trecută şi viitoare. Iată de ce era atât de lucrător ajutorul dat de ea oamenilor, care ieşeau din chilia ei alinaţi, îmbărbătaţi şi înaripaţi.

Cuvioasa Nila a dus o viaţă grea, plină de suferinţe, însă luminoasă şi curată; ea însăşi a fost blândă şi degrabă mângâietoare, o sfătuitoare şi îndrumătoare experimentată a fiilor săi duhovniceşti. Numele ei poate fi înscris pe drept cuvânt printre multele nume ale mărturisitorilor şi asceţilor Bisericii Ortodoxe. Viaţa stareţei a cuprins aproape întreg veacul XX (1904-1999), iar sfârşitul ei, petrecut în pragul celor două mii de ani de la Naşterea



lui Hristos, marchează încheierea unei importante perioade din viaţa Bisericii noastre. Schimonahia Nila a făcut parte din rândul ultimilor stareţi, stareţe şi mărturisitori plecaţi recent dintre noi, prin ale căror nevoinţe şi rugăciuni a rezistat Biserica Ortodoxă Rusă în anii cumplitelor prigoane şi războaie ale secolului trecut.

Până în ultima clipă a vieţii sale, cuvioasa şi-a păstrat limpezi şi mintea şi memoria, a primit oamenii sosiţi la ea după ajutor bolnavi şi chinuiţi de diferite probleme duhovniceşti şi de grijile de toate zilele. Nu o dată le-a spus „copilaşilor” săi, cum îşi numea cu blândeţe fiii duhovniceşti, să vină după moartea ei la mormânt şi să-şi aducă acolo toate mâhnirile şi necazurile. „Dacă voi căpăta

îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu, mă voi ruga neapărat!” spunea de multe ori stareţa. Şi astăzi noi avem mărturiile ajutorului binecuvântat primit de cei care se roagă la locul odihnei ei de veci, lângă Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, în Voskresensk.

Aşadar, nu este nicio îndoială că maica Nila a căpătat îndrăzneală în faţa lui Dumnezeu şi rugăciunea ei ne poate ajuta

**7**

să ne vindecăm de boli şi să depăşim greutăţile şi tristeţile vieţii.

Pentru toţi cei care o cinstesc, pentru aceia pe care i-a îndrumat, i-a îmbărbătat şi i-a alinat, va fi o bucurie să cunoască viaţa ei. Credem că şi pentru cei care nu au avut fericirea să o vadă pe stareţă, cunoaşterea nevoinţelor ei va însemna un eveniment care le va lumina calea către Dumnezeu şi le va întări credinţa. Amintirea ei şi rugăciunile către ea ne vor ajuta să trecem peste descurajări şi mâhniri, căci ea este protectoare a noastră înaintea Domnului şi a Maicii Sale Preacurate.

**8**

**VIAŢA SCHIMONAHIEI NILA Anii copilăriei**

Schimonahia Nila (în lume evdochia Kolesnikova) s-a născut pe 4 (17) august 1904 [1], în satul Ţvitnoe din actuala regiune ucraineană Doneţk, în numeroasa şi evlavioasa familie a lui Andrei şi a Epistimiei Kolesnikov. Fetiţa a venit pe lume foarte firavă şi părinţii se temeau că va muri, de aceea au botezat-o în biserica locală chiar în acea zi. Era ziua în care se prăznuia numele Sfintei Muceniţe Evdochia Romana (din secolul al IV-lea) şi fetiţa a fost numită în cinstea acestei sfinte.

Tatăl Evdochiei se născuse în oraşul Breansk, dar, încă din tinereţe, el împreună cu fratele şi sora lui s-au mutat în regiunea Doneţk. Fraţii şi-au ales soţiile dintre femeile din satul Ţvitnoe, iar sora lor a plecat la mănăstire, unde a fost tunsă călugăriţă. Mai târziu, ea a ajuns egumena acelei mănăstiri, aflată la douăsprezece

[1] în buletinul maicii apărea ca an al naşterii sale 1904, dar ea spunea că s-a născut în 1902 [n.a.].

**9**

verste depărtare de Ţvitnoe. Tatăl era de naţionalitate rusă, iar mama ucraineancă. Stareţa n-a uitat graiul ucrainean niciodată, până în ultima clipă a vieţii sale, şi chiar vorbea în limba maternă cu cei veniţi din Ucraina.

Evdochia era al nouălea copil, însă puţin mai târziu a apărut şi „fratele” ei mai mic: cineva aruncase un prunc nou-născut lângă casa lor, iar părinţii fetei l-au luat şi i-au pus numele Grigorie. Maica spunea că Grigorie era fratele ei cel mai iubit. Memoria celor apropiaţi a păstrat doar numele a doi fraţi ai Evdochiei: Ştefan (care a fost tanchist şi a murit pe front în Al Doilea Război Mondial) şi Andrei, şi numele surorii ei, Natalia. Tatăl a murit în vremea epidemiei de holeră, când Evdochia împlinise trei ani.

Andrei Kolesnikov a fost supranumit „fericit” de către oamenii din sat. înainte de moartea sa, el a prezis că fiica lui mai mică, Evdochia, va cutreiera tot pământul rusesc şi că o aşteaptă o viaţă lungă. Fetiţa a văzut cum este îngropat tatăl ei, dar mult timp nu a putut să creadă că el nu mai este cu ei. Stareţa îşi amintea cum, fiind în vârstă de patru ani, fugea la mormântul tatălui, săpa o gropiţă şi spunea:

10

tăticule, ieşi, hai să mâncăm!

La vârsta jocurilor copilăreşti, Evdochia construia mereu mici mănăstiri de nisip şi se ruga cu primele ei rugăciuni de copil. Fratele ei o chema să se plimbe şi să cutreiere satul, dar fetiţei îi plăcea mai mult să stea acasă. Copiii erau crescuţi în credinţă şi evlavie şi totdeauna mergeau la slujbele bisericii. Stareţa îşi amintea că, în timpul unei furtuni mari, cu tunete şi fulgere, nu a reuşit să fugă până acasă şi, căzând în genunchi lângă peretele de scândură al şopronului, a început să cânte: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot...” Aceasta era una din primele ei amintiri din copilărie.

Micuţei Evdochia îi plăcea să se caţere pe gard şi să cânte ciastuşki[2]. Odată a auzit undeva o ciastuşkă despre o mamă care a venit la porţile închisorii pentru a-i da fiului ei un pachet cu alimente. Fetiţa a învăţat acest cântecel şi îl fredona des. O vecină a ascultat, a ascultat şi într-o bună zi i-a spus Epistimiei:

cred că Dunia ta va trebui să stea la închisoare.

2 Cântece populare ruseşti, formate de obicei din patru rânduri (catrene), având un caracter vesel [n.tr.].

**11**

Mama i-a povestit despre concertele Evdochiei fiului mai mare, Ştefan, iar acela i-a dat o chelfăneală surorii lui, după care ea a încetat să se mai caţere pe gard şi să cânte ciastuşki. Atunci Ştefan, care era conducătorul corului bisericii din sat, a găsit o nouă formă de manifestare a talentelor Evdochiei: a luat-o pe surioara lui în corul bisericii. în scurt timp, Evdochia, datorită memoriei şi urechii muzicale minunate, a învăţat să cânte, iar mai târziu şi să citească în slavona bisericească. Ştefan chiar îşi însemna notele cântărilor bisericeşti după glasul ei.

Iată încă o amintire din copilărie a maicii: „Pe când aveam vreo şapte-opt ani, m-am dus să culeg fragi şi mure şi m-am întâlnit cu un om de o frumuseţe neobişnuită, îmbrăcat în haine ciudate. El stătea pe o buturugă, s-a întors spre mine şi mi-a spus:

fetiţo, dă-mi nişte fragi.

Iar eu aveam în mână un buchețel de fragi pe care i l-am întins necunoscutului, spunându-i:

data viitoare îţi voi aduce supă.”

în familie, fetiţa era alintată „Duşatca” (*sufleţel*). Agilă şi isteaţă, ea a reuşit să înveţe multe încă din anii copilăriei.

**12**

Din cei mai fragezi ani, mama a deprins-o pe Evdochia cu munca şi spunea deseori că, neavând tată, copiii trebuie să lucreze împreună şi, dacă fiecare va participa la treburile comune, familiei îi va fi mai uşor să trăiască. Datoriile casnice ale fetiţei erau să măture curtea, să lipească şi să văruiască cuptorul, dacă era nevoie de asta, şi, de asemenea, să facă diferite munci în grădină şi pe câmp. Evdochia a devenit foarte devreme un sprijin adevărat al mamei sale. Toate le făcea repede şi cu agilitate. Când plivea în grădină, termina aproape înaintea tuturor brazda sa, apoi o ajuta pe sora ei mai mare, Natalia, care nu prea avea spor la lucru.

în copilărie, Evdochia era neînfricată (cum se spune în popor, „băieţoasă”), niciodată nu se lăsa umilită, întotdeauna putea să riposteze cu un cuvânt bine ţintit şi chiar prin faptă. Pentru ea nu existau situaţii fără ieşire. în orice situaţie, fie şi cea mai dificilă, chiar periculoasă pentru viaţă, ea credea că Domnul nu o va lăsa şi, negreşit, îi va veni în ajutor. Şi, pe tot parcursul vieţii ei lungi, ea niciodată nu s-a lăsat pradă deznădejdii, ci căuta o ieşire, se ruga, îmbărbătându-i şi pe alţii, şi

13

această convingere de neclintit se transmitea celor ce o înconjurau.

Familia ei avea o bucată de pământ, pe care semăna grâu şi sădea legume. Ţineau, de asemenea, o vacă, porci şi păsări. Stareţa spunea că foarte mult din educaţia ei se datorează mamei sale şi aducea exemplul următor. După moartea tatălui ei, i-a lovit încă o nenorocire: au murit calul şi purceii. Vecinii o întrebau cu compasiune pe Epistimia: „Cum veţi trăi în continuare?” ştiut fiind că într-o gospodărie ţărănească un cal are o importanţă vitală. Dar mama răspundea: „Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat”. Şi Dumnezeu nu i-a înşelat credinţa şi nădejdea în pronia Lui: în scurt timp au apărut în gospodărie şi un cal şi purcei.

De la vârsta de cinci ani, Evdochia păştea oile consătenilor ei şi lucra în grădinile vecinilor. Când plivea legumele, îi întrecea chiar şi pe copiii mai mari şi nu lăsa niciun firicel de iarbă după ea. Pentru munca sa, fetiţa primea 20 de copeici. Cu aceşti bani câştigaţi de ea (cum îşi amintea stareţa), şi-a cumpărat primele ghetuţe. Evdochia nu era o povară pentru familie, fiindcă a început să-şi câştige de mică banii săi. Ştia să ducă la capăt orice

**14**

muncă ţărănească, ştia să gătească, să coasă şi să brodeze. Toate acestea i-au fost de mare folos în viaţă.

Evdochia nu a mers la şcoală, dar, fiind prezentă mereu în strana bisericii, a învăţat să citească bine, să cânte şi şi-a însuşit rânduielile bisericeşti. Fetiţa nu îşi închipuia niciun alt drum pentru ea, decât cel al călugăriei, şi nu o dată a rugat-o pe mama ei să o lase să plece la mănăstire. Egumena mănăstirii era sora tatălui ei, care o lua pe nepoată de pe la şase-şapte ani în mănăstire pentru perioade scurte de timp. Mama nu voia să se despartă de fiica ei cea mai iubită, care era şi primul ajutor în casă, dar dorinţa sinceră a Evdochiei, înclinaţia ei spre rugăciune au convins-o pe Epistimia să accepte alegerea fiicei sale. Un argument convingător a fost şi faptul că fata avea să fie sub supravegherea unui om apropiat. Dorinţa Evdochiei s-a împlinit când avea doisprezece ani.

**15**

**în mănăstire**

Evdochia a fost găzduită împreună cu alte fete care doreau să devină călugăriţe. Foarte curând a venit vremea primului examen: sora cea mai mare le-a poruncit să sădească un răsad de varză, dar... cu rădăcinile în sus. Fetele, încă necunoscând tainele vieţii monahale, s-au mirat desigur de o asemenea însărcinare şi au sădit răsadul aşa cum se cuvine, adică cu rădăcinile în pământ. Evdochia şi încă două fetiţe au sădit răsadul aşa cum li s-a poruncit. Când a venit monahia să vadă ce au lucrat fetele, a întrebat:

cine a sădit atât de incorect varza?

noi, au răspuns Evdochia şi cele două prietene ale ei.

iată că voi o să şi rămâneţi în mănăstire, a spus monahia, iar celelalte se pot întoarce acasă.

Astfel, Evdochia, în vârstă de doisprezece ani, a devenit ucenică în mănăstirea. Epistimia îşi vizita fiica, o întreba

3 Din păcate, noi nu am reuşit să aflăm în ce mănăstire s-a nevoit maica, dar sperăm că, după publicarea vieţii ei, ne vor înştiinţa cei care ştiu locul şi denumirea acestei mănăstiri [n.a.].



cum este viaţa ei acolo. Fetiţa răspundea că este mulţumită de toate. Câteodată ea venea acasă pentru a-i vizita pe cei dragi. Epistimia a încercat de câteva ori să o scoată pe fiică din mănăstire. însăşi maica îşi amintea cum a venit mama ei cu o brişcă pentru a o lua acasă. Dar viitoarea schimnică a răspuns cu hotărâre:

casa mea e aici, nu voi pleca nicăieri.

în mănăstire, Evdochia a avut multă vreme ascultarea de văcăriţă. Avea în grijă unsprezece vaci, care o ascultau ca nişte fiinţe cugetătoare. Chiar de atunci s-a arătat darul binecuvântat al viitoarei stareţe Nila de a comunica cu animalele. Ea cosea iarba, usca fânul, mulgea vacile, le spăla, curăţa grajdul, făcea brânză şi smântână. în timpul cositului fânului, maica era stivuitoare, stătea în vârful căpiţei şi primea maldărele de fân care erau aruncate din toate părţile. Aceasta era o adevărată artă depindea de stivuitoare cât de trainic era stogul, ce formă avea, dacă pătrundea ploaia sau putrezea fânul.

Şi aici, ca şi în casa părintească, Evdochia a fost o mare muncitoare. Dormea



tot acolo, lângă grajd. Acolo ea își săvârșea după miezul nopții pravila sa pe metanier, făcând multe închinăciuni până la pământ. De atunci s-a obișnuit cu rugăciunea de noapte. Deoarece Evdochia rămânea singură în timpul nopții, nu a văzut nimeni râvna și privegherile ei. După ce termina munca în grajdul vitelor, când și surorile terminau munca lor, ea mergea în atelier și cosea epitafuri. Când se ivea ocazia, Evdochia citea cărți duhovnicești, îi plăcea mai ales Viețile Sfinților.

Din amintirile maicii reiese că revoluția și prigoanele împotriva credincioșilor s-au abătut asupra țării pe când era încă rasoforă. în acei ani, dorința de a primi tunderea în monahism era deja un eroism, deoarece toți vedeau cu ochii lor, aflându-se în mănăstire, cum erau chinuiți și împușcați cei ce mărturiseau credința. Dar Evdochia făcuse alegerea sa și, la vârsta de 18 ani (după unele izvoare, la 17 ani), a fost tunsă în monahism cu numele Eufrosina, în cinstea Cuvioasei Eufrosina, egumena Mănăstirii Poloțk. în mănăstiri exista obiceiul de a numi călugării începători cu nume care începeau cu aceeași literă cu care începea numele de mirean al celui ce se tundea. Dar în cazul stareței



e posibil să fi fost încă o pricină - doar ea, la fel ca și Cuvioasa Eufrosina din Poloțk, a venit singură la mănăstire, după propria voință, la vârsta de doisprezece ani. Maica a

purtat întreaga sa viață o iubire și o evlavie deosebite pentru ocrotitoarea ei cerească.

Monahia Eufrosina a continuat să se nevoiască în mănăstire. Altă ascultare a sa a fost cea de cântăreață la strană. Având un glas minunat, ea era solistă și putea să cânte orice partitură a corului de femei. Ea a devenit chiar dirijor de cor.

La praznice și onomastice, surorile primeau în dar icoane. Maica își amintea că unul din primele ei daruri a fost icoana Maicii Domnului Kazanskaia, pe care ea a iubit-o și a cinstit-o cel mai mult dintre toate icoanele Maicii Domnului.

Avea și alte ascultări: să îngrijească legumele în grădină, să lucreze la bucătărie și, de asemenea, să coasă și să brodeze. Cultiva felurite ierburi aromate, condimente și prepara uimitor de gustoasele ei murături din castraveți, roșii, ardei și varză. Ea știa să pregătească produsele astfel încât ele să-și păstreze vreme îndelungată prospețimea și gustul. Avea secretele ei pentru păstrarea brânzei,

19

untului, smântânii în timpul posturilor lungi. După mai mulţi ani de vieţuire în mănăstire, ea a învăţat să mânuiască utilajele şi maşinile agricole: ştia să conducă tractorul, să cosească iarba şi grâul cu maşina de cosit, a inventat un dispozitiv pentru a pompa apa în ocolul vitelor. în acea vreme, mănăstirile nu erau închise brusc. O anumită perioadă de timp monahiile puteau rămâne în aşezământul transformat în cooperativă agricolă.

Dar a venit şi timpul prigoanei lor: colaboratorii NKVD-ului cu un detaşament de bolşevici au ajuns în mănăstire, pentru a o închide. Au alungat toate monahiile şi le-au propus să aleagă: „Ori vă lepădaţi de credinţă şi vă scoateţi crucile de la piept, ori mergeţi la puşcărie”. Majoritatea monahiilor nu s-au dezis de credinţă şi nu şi-au lepădat crucile. Maica spunea că, înainte de a închide mănăstirea, ea a ascuns cele mai preţioase sfinte odoare mănăstireşti. Se vede că cineva a trădat-o şi de aceea maica Eufrosina a fost schingiuită cu o mai mare cruzime. O băteau crunt, îi cereau să se lepede de Dumnezeu şi să-şi lepede crucea.

Acele monahii care au rezistat torturilor şi bătăilor, nelepădându-se de credinţă,

**20**

au fost trimise să fie judecate de „troikă”4. Maica Eufrosina a fost condamnată mai întâi la şapte ani de închisoare. Când unul din membrii completului de judecată i-a cerut să-şi scoată crucea de la piept, ea a refuzat şi atunci i-au dat o condamnare de douăzeci de ani de închisoare. Toate monahiile şi ucenicele condamnate au fost trimise mai departe, spre locul de surghiun.

4 Troika era un tribunal militar al NKVD-ului format din trei membri şi avea sarcina să pedepsească persoanele care manifestau sentimente antibolşevice [n.tr.].

**21**

**în tranzit, spre închisoare**

Maica a fost foarte frumoasă în tinereţe, de aceea însoţitorii cochetau cu ea şi o speriau. Fiind respinşi, asmuţeau asupra ei câinii de pază. Maica le-a spus odată:

dacă veţi mai asmuţi câinele asupra mea, el va muri.

Când, aţâţat de însoţitori, câinele s-a aruncat din nou asupra maicii, ea a făcut asupra lui semnul crucii şi, într-adevăr, animalul a căzut mort. După această întâmplare, cei care făceau parte din convoi au căpătat respect pentru maica Eufrosina şi chiar a fost numită mai mare peste ceilalţi întemniţaţi.

O bună parte din drum deţinuţii au petrecut-o în vagoane arhipline, fără să primească nici pâine, nici apă. Mulţi mureau şi cei morţi rămâneau în vagoane, împreună cu cei vii. Odată, câteva vagoane au fost desprinse de garnitura trenului şi lăsate în câmpul pustiu. într-unul din ele se afla şi maica Eufrosina cu alţi mucenici. Era o iarnă crâncenă, vagoanele stăteau în mijlocul câmpului înzăpezit. A venit noaptea, condamnaţii nu aveau niciun

22

fel de mâncare, nu aveau nici haine călduroase pentru a suporta gerul. Oamenii deznădăjduiţi aşteptau moartea. Organizatorii acestei cazne erau convinşi că nimeni nu va fugi.

Abia începuse să se lumineze de ziuă, când maica a ieşit din vagon şi s-a târât, cufundându-se şi străbătând nămeţii, spre stogurile de fân aflate în depărtare, iar peste puţin timp a adus în vagon primul braţ de fân. În urma ei s-au târât spre stoguri şi alţii. Acest fân i-a salvat pe mulţi de la moarte, i-a ajutat să se încălzească şi să nu moară de foame. După sfatul maicii Eufrosina, oamenii frecau fânul în palme şi-l mâncau împreună cu zăpada. Au săpat gropi în zăpadă, salvându-se de frig. Se încălzeau tot cu fân.

Peste o săptămână a apărut o locomotivă şi un grup de supraveghetori. Au supravieţuit doar cei tineri şi cei mai în putere, iar bătrânii şi oamenii slăbiţi au rămas acolo pentru totdeauna. Ei nici nu au fost îngropaţi, ci doar au fost aruncaţi în zăpadă. Cei care au rămas în viaţă au pornit mai departe spre locul de încarcerare. Şi iarăşi au urmat tranziturile sub strigătele însoţitorilor şi lătratul câinilor de pază. Mulţi cădeau şi nu mai puteau



merge mai departe. Îi obligau să se ridice, bătându-i cu picioarele şi cu patul armelor. Preoţii bătrâni mureau, nerezistând oboselii şi lipsurilor.

Când stareţa povestea despre torturile şi batjocurile asupra credincioşilor din închisori, se părea că reînviau scenele din vieţile sfinţilor mucenici ai Bisericii din primele secole. Dar uneori noii călăi îi întreceau pe înaintaşii lor prin ingeniozitatea torturilor.

Maica îşi amintea un caz, despre care nu putea vorbi fără lacrimi. I-au mânat spre un râu şi i-au obligat să înoate către celălalt mal. Cei care nu puteau înota, şi de aceea nu voiau să intre în apă, erau împinşi cu patul armelor. Mulţi s-au înecat atunci. Maica Eufrosina a salvat câţiva preoţi: ea îl ajuta pe unul dintre ei să ajungă la mal, apoi se întorcea din nou, ajutându-l pe următorul, şi tot aşa, până când a rămas epuizată, fără putere.

într-o zi, supraveghetorii au inventat următoarea caznă: i-au mânat pe cei arestaţi într-un lac şi nu le-au dat voie să iasă la mal timp de trei zile şi trei nopţi. Oamenii, stând în apă, se străduiau să se ajute unul pe altul, dar mulţi nu rezistau, cădeau, iar aceasta însemna moartea.



Unica hrană în timpul acestui supliciu au fost tulpinile şi rădăcinile de papură.

Iar una dintre cele mai dureroase amintiri ale stareţei este aceea despre cum ea şi alţi deţinuţi au fost duşi în magazia vaporului. A fost o adevărată Sodomă, femeile şi fetele au fost violate în timpul drumului. Acea grozăvie nu se poate reda în cuvinte. Maica doar se ruga cu lacrimi în ochi: „Maica Domnului, miluieşte-mă, păzeşte-mă aşa cum m-am născut, ajută-mă să-mi păstrez curăţia!” Şi, printr-o minune, nu s-au atins de ea.

în sfârşit, coşmarul tranzitelor a luat sfârşit şi vaporul cu deţinuţi a fost ancorat la malul insulei Solovki.



## Lagărul

La începutul veacului al XVIII-lea, cuviosul ieromonah Iov a avut o vedenie lângă un munte al insulei Anzers[5], în timpul căreia a auzit glasul împărătesei cereşti:

acest munte îl veţi numi Golgota, fiindcă peste mai mult timp îi este dat să devină un cimitir imens. în vârful lui veţi ridica o biserică în cinstea Patimilor Domnului. Eu voi fi în veci pe acest loc.

Aici călugării din Solovki au construit Schitul Răstignirea de pe Golgota, cu o biserică de piatră în vârf, închinată Răstignirii Domnului, iar la poalele muntelui, o mică biserică de lemn în cinstea învierii lui Hristos. Totul a fost construit asemănător Ierusalimului: locul Patimilor lui Hristos, sus pe munte, iar cimitirul şi locul învierii Domnului, la poalele muntelui. Aici se citea neobosit Psaltirea pentru toţi ortodocşii adormiţi. Monahii au primit cuvintele Maicii Domnului ca pe o poruncă de a construi pe munte un cimitir

5 A doua insulă, ca mărime, din arhipelagul Solovki [n.tr.].



mănăstiresc şi, pe parcursul a două veacuri, i-au înmormântat sub povârnişurile lui pe călugării din mănăstire.

Prorocirea Maicii Domnului a fost limpede pentru dreptcredincioşi numai după revoluţia din octombrie, când insulele Solovki au devenit, într-adevăr, Golgota pământului rus.

în anii 20 ai secolului trecut, Mănăstirea Solovki s-a transformat într-unul din cele mai înfiorătoare lagăre ale morţii, unde au fost nimiciţi zeci de mii de oameni. După componenţa deţinuţilor din Solovki, era evident că principalii duşmani ai noii puteri erau socotiţi clerul, monahii şi, în general, oamenii credincioşi.

După desfiinţarea Mănăstirii Solovki, conducerea lagărului le-a propus monahilor să rămână acolo ca angajaţi voluntari. Câteva zeci de monahi au fost de acord. Lor li s-a permis să slujească şi să se roage în Biserica Cuviosului Onufrie cel Mare. Monahii mai bătrâni îndeplineau întotdeauna şi cu grijă tot ce le poruncea conducerea lagărului. Ei spuneau că lucrează nu la GPU[6], ci ca şi mai înainte -

[6] Abreviere de la Gosudarstvenoe Politiceskoe Upravlenie direcţia Politică de Stat [n.tr.].



se află „în ascultare” în sfânta mănăstire şi afirmau cu încredere că va veni ziua când sfântul aşezământ va renaşte şi va străluci cu frumuseţea şi slava lui Hristos. Unul din călugării din Solovki, stareţul Gheorghe, spunea în acei ani: „După prăbuşirea în Rusia a slugilor lui Belzebut, sfânta noastră mănăstire va sluji ca un monument duhovnicesc al biruinţei lui Hristos asupra puterilor întunecate ale iadului, precum astăzi farul din Solovki luminează calea celor ce navighează pe mare; astfel, în veacurile următoare, sfântul nostru aşezământ, luminat de biruitoarea lumină dumnezeiască a lui Hristos, va fi un far călăuzitor în istoria Rusiei Pravoslavnice”.

La început, în lagărul din Solovki episcopii deţinuţi trăiau separaţi de criminali; la fel locuiau şi monahii. Li se permitea să frecventeze slujbele bisericii. Dar aceasta nu a durat foarte mult timp. Ultima slujbă a Paştelui permisă de conducere a avut loc în anul 1926. De atunci, slujbele bisericeşti se săvârşeau în ascuns faţă de conducerea şi paza lagărului. Existau câteva biserici tainice, „de catacombe”, în Solovki, dar cele mai iubite erau două: „catedrala” în cinstea Preasfintei



Treimi şi biserica în cinstea Sfântului Nicolae, Făcătorul de Minuni. „Catedrala” era o mică poiană în mijlocul pădurii dese. Cupola acestei biserici era cerul. Pereţii — pădurea de mesteceni... Biserica Sfântului Nicolae se afla adânc în pădure şi era un adăpost natural format de brazii înalţi... De cele mai multe ori, slujbele tainice se ţineau în Biserica Sfântului Nicolae. în „Catedrala Sfintei Treimi”, slujbele se săvârşeau numai vara, la sărbători mari, într-un mod deosebit de festiv, de exemplu, la sărbătoarea Cincizecimii. Dar câteodată, în funcţie de împrejurări, se săvârşeau, extrem de tainic, slujbe şi în alte locuri.

Solovki a devenit, pentru toţi aceia care au trecut pe acolo, o groapă căscată fioros, plină de sânge, de trupuri sfâşiate, de inimi strivite[7]. Pentru a învia duhul, trebuie să moară trupul, trebuie să te aşezi în mormânt8. Un astfel de mormânt erau Solovki şi celelalte Golgote răspândite pe pământul rusesc. Ele au devenit altare

7 Cf. Părintele Mihail Polski, *Preafericitul Tihon, Patriarhul Moscovei şi al întregii Rusii,* Moscova, 1995 [n.a.].

8 Cf. Boris Şireaev, *Candela nestinsă,* Moscova, 1998 [n.a.].



de jertfă răscumpărătoare, pe care s-a vărsat sângele noilor mucenici şi mărturisitori. Există o mărturie potrivit căreia Sfântul Patriarh Tihon, înainte de sfârşitul său, care s-a petrecut în anul 1925, a rostit următoarele cuvinte: „în curând va veni noaptea, întunecată şi lungă”. Şi, într-adevăr, se părea că o beznă de nepătruns s-a lăsat peste Rusia, dar mai ardeau în ea în ţara sfâşiată şi răstignită luminiţele rugăciunii. Prin suferinţe şi chinuri, cu sângele celor mai buni fii şi fiice, al celor *de care lumea nu era vrednică* (Evrei 11, 38), s-a adus jertfa răscumpărării pentru păcatele întregului popor. Pe Golgota rusească urcau cei care purtau în ei flacăra duhovniciei, credinţa, nădejdea şi dragostea.

Viaţa în Solovki era insuportabil de grea. Aici se aflau închişi împreună deţinuţi politici, oameni ai credinţei şi criminali. Maica spunea că în viaţa ei din lagăr nu a existat nicio zi în care să fi avut speranţa că, în ziua următoare, avea să mănânce sau să bea apă.

Oricine se afla atunci pe insula Solovki auzea apostrofarea care a devenit mai târziu proverb: „Aici nu e puterea sovietică, ci puterea din Solovki!” (în limba rusă



se aseamănă *sovetskaia* [sovietică] cu *solovetskaia* [de la Solovki]. Cu aceste cuvinte, Nogtev, primul şef al SLON-ului[9], întâmpina fiecare nou grup de deţinuţi. Chiar acolo, pe mal, pentru a-i înfricoşa

pe cei nou veniţi, şeful lagărului îi împuşca pe câţiva dintre ei.

Deţinuţii erau plasaţi în barăci. Bărbaţii locuiau în cetatea Solovki. Femeile erau instalate în afara cetăţii, într-o baracă separată, „înconjurată de trei rânduri de sârmă ghimpată, de unde erau încolonate forţat şi duse să muncească la spălătorie, la atelierul de sfori, la turbărie şi la fabrica de cărămizi. Spălătoria şi «sforicelele», cum erau numite de deţinute, se socoteau munci uşoare, iar «chirpiceii», formarea şi transportarea cărămizilor nearse, era o muncă de speriat. Pentru a evita «chirpiceii», se făcea uz de toate mijloacele şi puţine rezistau mai mult de două-trei luni la această muncă foarte grea, nedestinată femeilor.

Viaţa în baraca femeilor era mai grea decât în cetate. Locuitoarele ei total diferite

9 Abreviere de la Soloveţkii Lager Osobogo Naznacenia lagărul cu regim special din Solovki (SLON înseamnă în limba rusă „elefant"; emblema lagărului era un elefant) [n.tr.].



după alcătuirea duhovnicească, nivelul de cultură, obiceiuri, nevoi erau amestecate şi se îngrămădeau într-o singură mulţime, fără posibilitatea de a se separa în grupuri de aceleaşi interese, aşa cum se întâmpla la bărbaţi, în cetate. Numărul infractoarelor depăşea cu mult numărul contrarevoluţionarelor, şi ele stăpâneau pe deplin... Ieşirea din baracă era strict supravegheată. Femeile se adaptează mult mai puţin decât bărbaţii la un trai în comun. Viaţa internă a barăcii femeilor era un iad."[10]

Stareţa Nila povestea că, la sosirea în Solovki, femeile nu au fost cazate în barăci, ci în bordeie. Aceste peşteri-bordeie au fost săpate în drumurile în pantă şi în coastele dealurilor de către deţinuţi, la ordinul conducerii lagărului. Din cauza lipsei locurilor în barăci, în ele erau plasaţi cei nou veniţi pe insulă. La început nu li se dădea nimic de mâncare. Erau nevoiţi să-şi dobândească singuri hrana: culegeau ciuperci, mure, fierbeau iarbă, rădăcini, frunze de copaci. Iarna fierbeau coajă de copac, topeau zăpadă, căci nu aveau apă.

[10] Cf. Boris Şireaev c*andela nestinsă,* Moscova, 1998 [n.a.].



Drept pedeapsă, deţinuţii erau lăsaţi în ger doar în lenjeria intimă. Pe cei care se făceau vinovaţi de ceva îi aştepta o moarte inevitabilă. Vara erau „ţinuţi la ţânţari" îi dezbrăcau şi îi legau pe oameni de copaci, în locurile cu foarte mulţi ţânţari şi insecte. Cei care se istoveau şi nu mai puteau îndeplini norma erau împuşcaţi. Un alt mod de tortură era statul „pe buturugi": aceasta însemna că deţinutul trebuia să se dezbrace şi să se descalţe pe un ger crâncen şi să stea în picioare pe o buturugă. Supraveghetorul stătea la cald lângă un foc, iar întemniţatul degera în bătaia vântului. Primăvara, când se topea zăpada, erau găsite o mulţime de cadavre ale oamenilor îngheţaţi de frig, împuşcaţi de supraveghetori sau omorâţi de cekişti şi de superiorii grupurilor de muncitori-deţinuţi.

în Solovki, maicii Nila i s-a arătat Cuviosul Nil Stâlpnicul. Ea povestea: „Mergeam prin pădure şi am văzut un stareţ, un monah. El s-a apropiat de mine, mi-a dat o prescură, pâine şi o iconiţă.

cine este acesta? am întrebat eu, arătând spre icoană.



nil Stâlpnicul. Când vei avea schima mare, vei purta numele meu, a răspuns stareţul şi a dispărut."

Maicii i-a fost dat să ajungă şi în izolatorul de pedeapsă pentru femei, aflat pe mica insulă a Iepurelui, aproximativ la şase verste distanţă de malul insulei Solovki. Aici, în noua eră sovietică, s-a închis un cerc istoric: după orânduirea străvechii mănăstiri din Solovki, femeilor nu li se permitea accesul pe insulă şi pelerinele puteau să se închine mănăstirii doar de la depărtare, de pe insula Iepurelui. Toată mănăstirea şi bisericile ei se văd de acolo ca în palmă.

Aici, „la iepuraşi", cum era numită insula Iepurelui de către deţinuţi, era încă un domeniu al iadului din Solovki. îi hrăneau cu o zeamă din capete putrede de peşte. Conform regimului din lagăr, li se cuvenea şi o raţie de pâine, însă arestaţii nu o primeau zilnic. Scorbutul şi tuberculoza secerau locuitorii „Iepurelui". Ca şi toate celelalte insule din arhipelagul Solovki, aceasta era o împărăţie a samavolniciei şi un mare abator, unde erau nimiciţi oamenii socotiţi incomozi pentru noua putere.



în 1939, după ucazul NKVD-ului[11], lagărul din Solovki a fost închis. După obiceiul lagărelor de aici, o parte din deţinuţi au fost scufundaţi cu şlepurile care îi transportau. Despre aceasta îşi amintea şi maica Nila când vorbea despre cei care au completat numărul noilor mucenici ruşi, prorocind despre o posibilă repetare a acelor evenimente în vremurile viitoare. Ea şi-a continuat drumul suferinţei pe alte „insule" ale arhipelagului Gulag. împreună cu alţi prizonieri, ea a nimerit în magazia unui vas

care se îndrepta spre ţărmul mării Barents, de unde au fost trimişi în lagărele de pe teritoriul Republicii Sovietice Komi. După cum spunea stareţa, la sfârşitul acestei călătorii, din două mii de deţinuţi a rămas doar a zecea parte.

în ce loc concret s-a aflat maica Nila zece ani de zile, până la eliberarea ei, nu ne este cunoscut încă. Noi nu am reuşit să găsim dosarele ei în arhivă, dar sperăm că, după publicarea acestei cărţi, vom primi

[11] *Narodnîi Komisariat Vnutrennih Del* comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne, minister care se ocupa cu rezolvarea afacerilor de stat în Uniunea Sovietică. în cadrul său exista o Direcţie Principală a Securităţii Statului, care avea atribuţii de poliţie secretă [n.tr.].

**35**

informaţii de la oamenii care ştiu mai multe detalii ale vieţii ei din lagăr. Din amintirile stareţei nu întotdeauna se poate înţelege despre ce lagăr este vorba: cel din Solovki, sau cel din Komi. De aceea, noi nu separăm amintirile referitoare la viaţa maicii pe insulele Solovki şi Komi.

Monahiilor venite li se spunea „rugătoare” şi conducerea lagărului hotărâse că nu este nevoie să le hrănească, considerând, se pare, că vor supravieţui şi fără hrană. Şi supravieţuiau o perioadă scurtă, apoi nou-venitele începeau să moară de foame şi boli. Foamea s-a prelungit mulţi ani, iar deţinutele care veniseră împreună cu maica mureau una după alta. Dintre toate monahiile trimise acolo, doar două au ieşit vii din lagăr.

Maica avea din copilărie o legătură sufletească profundă cu natura, cu animalele. Şi natura împreună cu animalele necuvântătoare au ajutat-o să supravieţuiască în acea vreme cumplită. Din cea mai fragedă copilărie, apoi şi în mănăstire, ea mereu a lucrat pământul, a îngrijit animalele, şi ele o răsplăteau cu iubire, ca şi când simţeau în ea buna-mireasmă a sfinţeniei.

36

în lagăr, deţinuţii erau duşi încolonaţi la muncă, însoţiţi de supraveghetori şi de câinii de pază. Era strict interzisă ieşirea din rând, chiar în situaţii extreme. Spre cei care se încumetau să facă acest pas, trimiteau imediat câinii-lupi. Maica Eufrosina a ieşit odată din coloană şi paznicul i-a dat comandă câinelui să o pedepsească pe vinovată. Când câinele a ajuns lângă ea, maica a făcut cruce asupra lui, spunând: „Fiecare suflare să laude pe Domnul”, şi animalul a prins a-i linge maicii mâna (paznicii au împuşcat acel câine în scurt timp, după cum îşi amintea maica).

Ea ştia ce fel de ierburi, rădăcini, frunze puteau fi culese, ce se putea mânca şi ce nu, mereu culegea câte ceva, pregătea mâncare şi o trimitea preoţilor şi altor întemniţaţi care sufereau pentru credinţă. Maica fierbea compoturi, supe din felurite amestecuri de neimaginat, scotea din pământ rădăcini doar de ea ştiute, le usca, le pisa şi cocea din ele pâinişoare.

Când se coceau răchiţelele, maica le culegea neobosit, transmiţându-le apoi în barăci şi izolatoare pentru părinţi şi fraţi. Această ocupaţie era periculoasă, pentru că răchiţelele creşteau mai ales în locuri

**37**

mlăştinoase şi risca să se înece în vreun smârc. Ea făcuse rost de o frânghie, o lega de un copac, îşi întocmea din câteva scânduri o „plutişoară” cum îşi numea ea invenţia şi, împingând-o în faţa sa, se târa prin mlaştină, culegând răchiţele. Fiilor ei duhovniceşti le povestea despre acele vremuri următoarele:

„Acolo totul se sprijinea pe jertfa noastră, a părinţilor, episcopilor, arhiepiscopilor şi a oamenilor simpli ortodocşi. Pentru a-i hrăni pe părinţi, eu mergeam prin mlaştini să culeg răchiţele. Mlaştinile erau adânci, puteai să cazi şi să pieri. Mi-am făcut o plutişoară şi mă târam prin mlaştină. Strângeam fructişoarele şi mă înapoiam la fel. Bineînţeles că îmi era frică. Odată am căzut într-un smârc şi mă înecam. Atunci am început să mă rog: «Maica Domnului, ajută-mă, salvează-mă!» Şi atunci, într-un mod de neînţeles, m-am pomenit pe o moviliţă. Când părinţii au aflat cum făceam eu rost de răchiţele pentru ei, mi-au luat *plutişoara* şi nu mi-au dat binecuvântare să mă mai duc prin mlaştini, pentru că se temeau că mă voi îneca.

într-o toamnă, am mers departe în pădure, culegând ciuperci şi fructe de pădure pentru părinţi. Recolta fusese bună

38

în acea zi, dar eu mă rătăcisem şi nu puteam nicicum să ies, tot umblam încolo şi încoace prin pădure. Şi atunci tot Maica Domnului m-a ajutat. M-am rugat ei şi deodată am văzut o bucată de pardoseală

din lemn, destul de lungă. M-am mirat de ce or fi făcut-o în adâncul pădurii? Am mers pe ea până la capăt şi am văzut locurile cunoscute. Am mulţumit Maicii Domnului pentru că mi-a arătat drumul şi, când mi-am întors privirea înapoi, am văzut că pardoseala din lemn dispăruse, de parcă nu ar fi fost niciodată.

Altădată mă întorceam de la cules, mă grăbeam foarte tare, trebuia să reuşesc să împart ce strânsesem şi, deodată, am văzut un podeţ care nu mai fusese până atunci. Mi-am înfipt în pământ băţul cu care mergeam şi am trecut pe podeţ peste pârâu, pe celălalt mal. Când, peste câteva zile, am ajuns din nou în acelaşi loc, am văzut băţul meu, dar podeţul parcă nici nu fusese vreodată.

Odată, pe mlaştini s-au aşezat nişte păsări călătoare. Eu stăteam şi mă gândeam: «măcar unei păsări să-i sucesc gâtul, atunci aş putea să-i hrănesc pe părinţi». Şi deodată tot stolul s-a ridicat în aer şi s-a năpustit spre mine. Mă gândeam

**39**

că mă vor stâlci. Am căzut la pământ, iar stolul a zburat cu iuţeală pe deasupra mea. Se vede că lui Dumnezeu nu-I plăcea ca părinţii să mănânce carne.

Am fost nevoită să fur grâu, crupe, legume din depozitele paznicilor, pentru a nu muri eu însămi de foame şi pentru a-i sprijini măcar puţin pe părinţi. Iarna săpam cărări prin zăpadă şi mă strecuram până la depozite. Şi niciodată nu m-au prins, cu toate că acolo stăteau paznicii cu câinii. Dacă m-ar fi observat, ar fi fost o moarte sigură. Dar Dumnezeu m-a păzit. Odată am reuşit să scot chiar o găină fiartă ce ospăţ a fost la noi!

Printre paznicii lagărului era un om foarte rău. Odată el mi-a spus:

de-ar fi voia mea, v-aş îngropa pe toţi de vii!

Iar peste trei zile de la vorbele acelea, el a murit în chinuri groaznice.

Dar, bineînţeles, şi printre ei erau oameni buni. La tăiatul pădurii, noi lucram însoţiţi de paznici cu câini. Acolo am făcut cunoştinţă cu un paznic care mi-a propus să-mi trimită mâncare cu ajutorul unui câine-lup pe nume Sultan. Sultan m-a îndrăgit şi ne ajuta să nu murim de foame. Eu agăţam de gâtul câinelui gamela

**40**

şi el fugea la binefăcătorul meu, care, umplând-o cu mâncare, îi spunea lui Sultan: «Du-o la prietena ta!» şi acela pornea pe drumul periculos.

Conţinutul vasului îl împărţeam egal între noi. Câinele era foarte deştept şi ştia că trebuie să aducă mâncarea pe ascuns, să nu fie văzut de oamenii cu arme. Ici-colo se târa, apoi se pitea după copaci şi tufe, iar iarna, în nămeţi, ascunzându-se de paznici, care demult bănuiau că ceva nu e în regulă cu acel câine. Sultan se târa până la mine şi tot aşa, târându-se, ducea vasul golit.

în baraca femeilor, cele bolnave şi slăbite mureau de foame. Nu era niciun fel de hrană, iar după sârma ghimpată creştea mult stuf. Eu mă rugam lui Dumnezeu să mă ajute să ajung la acel stuf. El putea fi uscat, mărunţit şi apoi se puteau face lipii. Am făcut rost de un sac cât mine de mare şi m-am strecurat după îngrăditură, am strâns papura şi m-am întors tot pe aceeaşi cale. Apoi l-am uscat, am făcut turte şi îi hrăneam pe bolnavi. Bărbaţii nu erau lăsaţi să intre în baraca noastră. Atunci ne-a ajutat Sultan. Eu îi legam de gât un săculeţ cu turte şi el îl ducea părinţilor. Nu o dată m-am strecurat

41

după gard pentru a strânge peştele pe care îl aruncau valurile pe mal.

Mai târziu am avut ieşire liberă din zonă şi, în lagăr, mă porecliseră *cerşetoarea*. Pentru că mergeam tot timpul prin satele din apropiere ca să cer milostenie, pentru a-i hrăni pe părinţi. Uneori adunam câte ceva, iar câteodată nu-mi dădeau nimic. Odată am mers o zi întreagă dintr-un sat în altul, dar nimeni nu mi-a dat nimic. Mergeam prin pădure singură, mă mâhnisem şi, deodată, am văzut că pe crengile mestecenilor atârnau nişte traiste cu mâncare. Ce bucurie am avut în ziua aceea!

în unul din sate am întâlnit o familie, consăteni de-ai mei, deportaţi aici după deproprietărire. Ei m-au recunoscut şi m-au ameninţat că mă omoară, se temeau că voi spune cuiva despre ei.

dacă vrei să trăieşti, în satul nostru să nu mai calci!, mi-au spus.

Dar eu oricum trebuia să merg după milostenie şi mama acestei familii nu a îngăduit să se atingă cineva de mine. Eu am promis că nu voi spune nimănui. Mai târziu ei chiar mă ajutau şi îmi dădeau mâncare.

**42**

Părinţii se umflau şi mureau de foame. îmi era foarte milă de ei. Şi atunci Dumnezeu a trimis

ajutorul Său: am fost trimisă în colhoz să semăn grâu. După terminarea lucrului îmi umpleam sânul cu pleavă şi resturi de grâu şi le aduceam în zonă, înmuiam pleava şi grâul în apă fierbinte şi le dădeam să mănânce. Dar îi avertizam: «Mâncaţi câte puţin, altfel veţi muri».

Noi eram zeki [deţinuţi], robi, surghiuniţi. Mulţi nu voiau să lucreze, sabotau normele impuse, refuzau. Totuşi eu întotdeauna lucram cinstit, ca pentru Dumnezeu.

Nici nu ştiam că începuse Al Doilea Război Mondial. Ascundeau totul de noi. Ne-am dat seama de ce se întâmplă doar pentru că începuseră să aducă în lagăr îmbrăcăminte însângerată. Iarna topeam zăpada şi spălam vestele însângerate şi pantalonii vătuiţi”.

Din povestirile maicii se vede toată grozăvia întunecată din acele timpuri. Dar cel mai uimitor este modul în care povestea ea despre coşmarurile vieţii din lagăr: cu un fel de linişte, de parcă totul ar fi fost deja iertat, curăţit.

43

Se ştie că în nord legumele nu reuşesc să se coacă, pentru că vara e prea scurtă. în locurile unde era tăiată pădurea, după ce duceau lemnul, rămâneau foarte multe crengi. Maicii i-a venit ideea să le ardă, apoi a strâns cenuşa, a presărat-o în nişte adâncituri în care a sădit cartofi. După aceasta, îngrijea pământul, se ruga şi a cules o asemenea roadă, cum nu se mai văzuse niciodată pe acolo. Maica spunea: „Principalul e rugăciunea, cu rugăciune creşte şi se coace tot ce e viu în natură”.

Când stareţa a fost eliberată din lagăr, i s-a propus să rămână pentru a administra lucrările de grădinărit. Şeful lagărului chiar i-a promis că îi va construi separat o casă. în afară de aceasta, acolo se ştia despre darul ei de a vindeca bolile. Maica i-a ajutat pe mulţi cu rugăciunea sa şi cu ierburile sale.

în 1949, maica Eufrosina a fost chemată la administraţia lagărului, unde au întrebat-o:

pentru ce eşti închisă?

nu ştiu.

ei, dacă nu ştii, eşti liberă.

Maica a primit această eliberare ca pe o minune, deoarece încă nu îşi executase

**44**

pedeapsa până la termen. Răspunsul ei reflecta foarte bine situaţia încarceraţilor, care, într-adevăr, de cele mai multe ori nu ştiau pentru ce sunt pedepsiţi. Cum scrie un fost deţinut de la Solovki, în lagăre „era mult mai greu să găseşti un om care ştia concret acuzaţiile care i-au fost aduse, chiar iluzorii cum erau, decât pe unul care nu ştia absolut deloc pentru ce a fost închis.”

Maica Eufrosina a primit în mâini documentul care certifica eliberarea ei prin amnistie şi a părăsit lagărul.

„Am fost în lagăr 14 ani, trei luni şi trei zile, povestea ea. Fără mila lui Dumnezeu şi ajutorul Maicii Domnului, doar cu putere omenească, nu aş fi putut să îndur ceea ce am fost nevoită să îndur. Au fost ca o sută de ani de viaţă obişnuită în lume”.

Să aducem ca ilustrare şi rândurile unui alt deţinut al Gulag-ului: „îmi amintesc o dimineaţă de noiembrie din anul 1922. O dimineaţă de noiembrie poate fi mai întunecoasă decât una de decembrie, dacă zăpada nu acoperă încă pământul. Este cea mai însingurată vreme a anului, vremea tristeţii naturii şi a inimii. Şi într-o astfel de dimineaţă e deosebit de greu să

**45**

te trezeşti. Deschizi ochii şi, iată, acelaşi bec prăfuit care a ars, după regulament, toată noaptea. Pe coridor este încă linişte, doar undeva jos s-a auzit o uşă. Eu văd că părintele Valerie şi părintele Valentin deja se ridică din pat şi dintr-o dată zidul frigului sufletesc este străbătut, precum de o rază, de un gând cald, biruitor: astăzi vor sluji liturghia! Astăzi, acolo, pe micuţa masă de lângă fereastră, din nou se va aprinde focul şi, străbătând toate zidurile, tot frigul, iarăşi se va ridica pentru toţi oamenii, pentru tot pământul suferind, doritul Potir din închisoare. «Ale Tale, dintru ale Tale, Ţie Ţi-aducem de toate şi pentru toate». Noi nu avem nimic în afară de Acesta, dar numai de Acesta lumea are cea mai mare nevoie.”[12]

Aceste cuvinte se referă în întregime şi la mucenicii din Solovki, şi la părinţiimărturisitori, păstorii din lagărele Komi, care înălţau rugăciunile. Şi aici şi acolo, arhiereii şi preoţii noştri au slujit mereu dumnezeieştile liturghii sub cerul liber, în chilii strâmte, transformate în camere de închisoare. Maica Eufrosina, culegând răchiţele pentru părinţii şi fraţii înfometaţi,

[12] S. Fudeli „Amintiri”, în revista *Lumea nouă,* nr. 4 1991 [n.a.].

ştia că sucul acestor răchiţele, împreună cu bucata de pâine din lagăr, în Taina Euharistiei, se preschimbă în Sângele şi Trupul lui Hristos. Un mărturisitor rus a dedicat o poezie sfinţiţilor mucenici păstori ai Bisericii Ruse:
Chinuiţi de boli şi torturaţi de păduchi, Cu o coajă de pâine în mâinile flămânde...
Reînviaţi, convoaie sfinte, în calendare, în al meu dor din inimă şi-n minte.
Pe drumuri străine, în barăci sufocante, Pe maluri de ape, sub zăpadă şi ploi,
Aţi plâns omeneşte după copii şi după casele voastre
Şi omeneşte aţi căzut sub cruce,
gândindu-vă la ei.
V-au îngropat în grabă şi cu frică, fără sicrie,
Doar în veşminte găurite, cum eraţi,
V-au îngropat a noastră frică şi-a noastră mişelie,
Şi vijeliile de pe pământul îngheţat.
Fără de nume, fără o minune, în tremurul morţii,
Aţi fost părăsiţi în cel din urmă ceas... [13]
[13] Pasajul se referă la faptul că în lagărul Solovki preoţii foloseau sucul de răchiţele în locul vinului pentru slujirea Sfintei Liturghii [n.tr.].

Dar moartea voastră arde şi ne osândeşte
Ca o văpaie a Celui de Sus!
... Şi-atunci vom ridica în apărare Crucea oţelită, limpezită de al lumii chin,
Crucea celor morţi în pribegie şi în închisoare,
Crucea nevestelor lăsate pentru Dumnezeu.
Crucea pruncilor lipsiţi de pâine şi de casă,
Şi a sărăciei noastre de fiecare zi,
Şi a celor care au purtat Cuvântul - făclia luminoasă în anii de muţenie pustii.
Şi a celui care, în cea din urmă suferinţă, Omorât cu ură de duşmani, îşi va aşeza pe piept cu pocăinţă Ca o cruce ale sale mâini.

Din multe episoade ale vieţii din lagăr, se vede că maica s-a îngrijit mai mult de preoţi; fără ei nu s-ar fi putut rezista, nu s-ar fi putut trece prin toate chinurile şi greutăţile Golgotei ruseşti. Ea îşi amintea de doi părinţi deosebit de dragi ei, pe care i-a întâlnit în lagăr: părintele Mihail şi părintele Chiril. Ambii spuneau că, de se vor întoarce vii din detenţie, o vor lua

pe maica în parohia lor, pentru a sluji şi a se ruga împreună.

Din propria ei Golgotă, maica Eufrosina a dobândit credinţa în puterea atotbiruitoare a rugăciunii şi toată viaţa ei de mai departe a fost o rugăciune continuă, o înfăţişare neîntreruptă înaintea Domnului şi o slujire a Lui prin ajutorul binecuvântat, dăruit celor care veneau la ea în numele lui Dumnezeu.

Pentru îndelunga sa răbdare şi devotament, Domnul a răsplătit-o pe stareţă cu darurile Lui măreţe: vederea înainte, darul rugăciunii roditoare şi darul vindecării de boli.


**Pe pământul natal**

După eliberarea din lagăr, maica dorea să se întoarcă pe locurile natale, dar bani pentru bilete nu avea. A venit în gară, a aşteptat un tren care mergea în direcţia dorită de ea şi s-a furişat în vagonul de mărfuri. Paznicul (ori însoţitorul de tren) a văzut aceasta şi, când trenul s-a pus în mişcare, s-a repezit la ea. Maica s-a împotrivit cum a putut, l-a zgâriat şi l-a muşcat, chiar l-a împins atât de tare, încât acela a răsturnat un godin[1] arzând.
Atunci maica a alergat la uşa vagonului şi a strigat:

dacă nu pleci, mă voi arunca din tren!

Dar mujicul turbat nu ceda. Mai târziu maica îşi amintea: „Am înţeles că nu-mi mai rămăsese nicio speranţă şi mi-am lăsat viaţa în voia lui Dumnezeu. Am sărit din vagon, rostind cuvintele: *Doamne, binecuvântează!* Şi Domnul m-a păzit, nu am suferit nicio vătămare”.

Maica a urmat sinele de tren. în jur, numai pădure, şi, deodată, a văzut un copilaş:

tu eşti singur aici?

nu, bunicul coseşte iarba.

du-mă la el.

Maica a vieţuit un oarecare timp în acel adânc al pădurii, ajutând la munca în grădină şi adunând bani pentru a-şi cumpăra bilete de tren.

Mai întâi a mers în satul natal, dar nu a găsit aproape pe nimeni dintre ai săi. în casa părintească nu au lăsat-o să intre acolo locuiau oameni străini, care, atunci când au aflat cine venise, au încercat să asmuţă câinele asupra ei. O perioadă a locuit la nişte rude îndepărtate. Fără buletin, doar cu certificatul de eliberare, era foarte greu să se angajeze undeva la muncă. în afară de acestea, încă de atunci, la maica au început a veni oamenii pentru sfaturi şi ajutor în vreme de boală, căci ea era o minunată tămăduitoare cu ierburi şi vindeca multe boli. Dar, odată cu lumea care ajungea la ea, au început şi denunţurile, convocările la miliţie, ameninţările.

Pentru a se salva de arest, maica a fost nevoită să fugă noaptea din satul natal. S-a îndreptat spre Lavra Pecerska din



Kiev, ca să se roage cuvioşilor părinţi pentru viitorul ei. Trebuia să-şi caute un loc de trai. Mai târziu, ea a cutreierat multe mănăstiri şi alte locuri sfinte, dar se pare că despre niciunul nu îşi amintea cu atâta evlavie şi chiar emoţie, cum îşi amintea de Lavra Pecerska.

în Kiev a avut o vedenie în timpul liturghiei dintr-o biserică a Lavrei: de sub cupola bisericii s-a lăsat un nor, în vârful căruia se vedea un vas. Acel vas s-a aplecat puţin şi din el a ieşit o adiere şi o minunată bună mireasmă. După aceasta, ea a primit o stare de har şi inima ei s-a înseninat de o bucurie nespusă. Apoi norul cu vasul deasupra s-a ridicat în aer, până a dispărut cu totul.

Maica a fost şi pe locul mănăstirii ei de metanie, care fusese distrusă. Când au devastat aşezământul, ea reuşise să scoată din biserică o icoană veche a Sfântului Nicolae şi să o ascundă în fântâna mănăstirii. Spre marea ei bucurie, maica a găsit icoana în locul tăinuit. De atunci, ea nu s-a despărţit niciodată de acea icoană.



**Tuia**

Fiind încă în Solovki, maica a primit o adresă din oraşul Tuia, dându-i-se asigurarea că acolo locuiesc oameni de nădejde, care o vor ajuta să se stabilească în acel loc. După dezamăgirea suferită pe locurile ei de baştină, ea a ajuns în Tuia şi a mers la adresa pe care o primise, dar nu i-a găsit pe cei către care fusese îndrumată. Atunci a hotărât să se adreseze după ajutor la biserică. în ajun, visase că mergea prin pădure şi întâlnise o femeie de o frumuseţe nespusă, care i-a oferit un coş cu flori, spunându-i:

nu te mâhni, copilo, eu te voi ajuta, în biserică i-au promis că o vor ajuta şi, în curând, cineva dintre enoriaşi i-a propus să lucreze la fabrică, dar ea a refuzat din cauza înjurăturilor permanente şi a grosolăniei care domnea acolo. Pe neaşteptate, s-a găsit un loc de dădacă şi femeie în casă într-o familie evreiască. Maica a fost de acord.

Stăpânul casei era profesor, rectorul unei instituţii de învăţământ din Tuia. în familie, în afară de tată, mai erau doar soţia şi fiica lor, micuţa Ala. Locuiau într-un



apartament bun, cu cinci camere. Noua dădacă a primit o cameră separată.

Douăzeci şi trei de ani a petrecut maica în acea casă: s-a ocupat de educaţia fiicei gazdelor, gătea, făcea curăţenie, făcea cumpărături. I-au promis cincisprezece ruble pe lună, însă ea nu a văzut niciodată aceşti bani. Stăpânul casei a înregistrat-o ca fiind ruda lor de la ţară, iar când ea a dorit să-şi facă un buletin şi documentele pentru pensie, a fost refuzată.

Stăpânii s-au ataşat de dădacă, mai ales fiica, pe care maica a crescut-o şi a educat-o. Fetiţei îi plăcea tot ce făcea dădaca. Ala se ruga împreună cu ea, maica o învăţa să cânte, îi citea cărţi. Cei apropiaţi, mai ales bunica şi bunicul, erau chiar geloşi din cauza ataşamentului nepoatei faţă de ea. Fetiţa a fost convinsă mult timp că dădaca ei era un membru al familiei lor şi o iubea ca pe un suflet drag şi apropiat.

Cuvioasa mergea tot timpul la biserică, se ruga, cânta şi citea în strană. Stăpânii nu i-au interzis să meargă la biserică, unde o ducea şi pe ucenica sa, desigur, ascunzând aceasta de părinţi. Totodată, şi fetiţa tăinuia de apropiaţii săi faptul că mergea cu dădaca la biserică şi asculta povestirile ei despre

credinţă şi Dumnezeu. Dar părinţii au prins a observa ceva şi într-o zi au întrebat-o:
despre ce vorbeşti cu dădaca?
Ala a răspuns:
chiar credeţi că ea mă poate învăţa ceva de rău?
dădaca te învaţă să te rogi?
dar ce rău poate fi în aceasta, dacă şi învăţ bine, şi ştiu să mă rog, a răspuns Ala.
Despre relaţia fetiţei cu dădaca şi despre încrederea ei totală în ea, vorbeşte următoarea
54
întâmplare. Prietena ei din vecini se pregătea să meargă cu părinţii undeva, cu maşina. Aflând despre aceasta de la Ala, maica i-a spus fetei să le transmită vecinilor să nu meargă nicăieri.
să nu plecaţi nicăieri, le tot repeta fata.
Ei totuşi au hotărât să plece. Atunci fetiţa lor, prietena Alei, i-a anunţat:
eu nu voi merge, dacă maica a spus că nu trebuie. Mai bine voi rămâne acasă cu bunica.
De ce nu era bine să meargă au aflat foarte curând: maşina a nimerit într-un accident şi toţi cei care se aflau în ea au fost răniţi.
**55**
Părinţii gazdei locuiau în casa lor proprie, dar, când mama stăpânului casei s-a îmbolnăvit, fiul ei a adus-o în casa lui şi maica a avut grijă de bătrână până la moartea ei. Situaţia bolnavei era gravă, ea nici nu putea să se ridice din pat. Avea nevoie de tratamente medicale, trebuia să fie îmbrăcată. în afară de aceasta, în gospodăria bătrânei rămăsese o capră şi maica era nevoită să meargă zilnic acolo pentru a hrăni şi adăpa animalul. în subsolul casei se păstrau de ani de zile borcane cu dulceaţă. Ea amesteca dulceaţa cu apă şi îi dădea să bea caprei, din care motiv animalul dădea un lapte foarte gustos şi cu acest lapte o hrăneau pe bătrână.
înainte de moarte, bolnava i-a mulţumit maicii pentru buna îngrijire, i-a cerut iertare şi a rugat-o:
să mă îngropi cu capul acoperit, după datina voastră.
Când i-au pus batic pe cap, o rudă de-a bătrânei s-a mirat:
oare aşa se îngroapă după obiceiul nostru?
eu am îndeplinit dorinţa răposatei, a răspuns maica.
Nu i-a fost uşor maicii să locuiască în acea casă. Caracterul stăpânilor era dificil
56
şi situaţia ei se agrava din cauza dependenţei totale de bunul lor plac: ea încă nu avea un buletin şi, în consecinţă, nu putea fi înregistrată ca locuitoare a acelui oraş. în acea casă maica şi-a pierdut un ochi: a căzut şi s-a lovit de un obiect ascuţit.
După moartea mamei stăpânului casei, gazdele s-au pregătit să plece în Israel. Au vrut să o ia şi pe dădacă împreună cu ei. Maica, bineînţeles, nu dorea să meargă nicăieri şi a hotărât să plece de la stăpâni, dar aştepta un oarecare semn, care i-ar fi întărit hotărârea.
Era vară, o zi de duminică. Abia întoarsă de la biserică, maica a intrat în camera sa. Şi, deodată, prin fereastra deschisă, a intrat o păsărică şi a spus de trei ori, destul de tare:
pleacă, pleacă, pleacă! şi a zburat afară.
Maica spunea: „Un înger mi-a dat un semn că trebuie să părăsesc acea casă.” Nu a fost o închipuire, deoarece chiar şi stăpânul intrase apoi în cameră şi o întrebase cu cine vorbeşte, pentru că auzise o voce necunoscută, iar în casă nu era nimeni străin.
Cuvioasa i-a anunţat pe stăpâni că pleacă de la ei. Pregătirea de plecare nu a
**57**
fost lungă: a plecat fără nicio copeică, doar cu un mic bagaj în care îşi pusese lucrurile personale. Când maica a plecat, toţi vecinii se adunaseră să o petreacă, unii chiar plângeau. Mulţi spuneau: cine ne va mai anunţa sărbătorile? Cine se va mai ruga pentru noi, cine va da pomelnice la biserică?
Stăpânii înşişi au părăsit casa în timp ce maica se pregătea de plecare. în aceşti mulţi ani ei se obişnuiseră şi se ataşaseră de dădaca şi femeia lor în casă, de aceea despărţirea era într-atât de grea, încât toţi au plecat din casă, nesuportând să-şi ia adio de la măicuţă.
58
**Orăşelul Fosforitnîi**
în timpul pelerinajului la izvorul Sfintei Mănăstiri Ioan Teologul, care se află în localitatea Rîbnoe, maica a făcut cunoştinţă cu schimonahia Rafaila, care a invitat-o în casa ei din Fosforitnîi, în

apropiere de oraşul Voskresensk. Maica a mers acolo pentru a vedea posibilul loc de trai.

După plecarea de la fostele gazde, maica s-a stabilit aici, în casa schimonahiei Rafaila, la adresa: strada Sovietică, nr. 57. Această casă avea să fie locul în care, mulţi ani la rând, oameni din toate colţurile Rusiei au ajuns pentru a cere ajutor în rezolvarea problemelor duhovniceşti, de viaţă, în boală şi necazuri. Cuvioasa

Orăşelul muncitoresc Fosforitnîi este situat pe linia secundară de cale ferată între Egorievsk şi Voskresensk, oraşe din regiunea Moscovei. Orăşelul s-a format în 1922, lângă o mină de extragere a fosforiţilor. în 1932, a căpătat statutul de orăşel muncitoresc cu denumirea Fosforitnîi. Minereul extras de aici ajungea la combinatul chimic din Voskresensk. După ultimul recensământ, populaţia din Fosforitnîi era de aproape 3.500 de oameni. Din 1962, orăşelul aparţine raionului Voskresenski [n.a.].



a fost înregistrată ca cetăţean în satul Kukarevo din regiunea Tversk. Doar după moartea maicii Rafaila, în anul 1993, maica a înscris casa pe numele ei.

în anii 60, ea a primit tunderea în schima mare cu numele Nila, în cinstea Cuviosului Nil Stâlpnicul. Deocamdată nu s-a aflat data exactă când s-a petrecut aceasta, se ştie doar că tunderea a fost săvârşită în Lavra Sfânta Treime a Sfântului Serghie[16].

Stabilindu-se în oraşul minier, în sfârşit a avut posibilitatea să-şi facă un buletin. Poate că aici i-a fost mai greu să trăiască decât în Tuia. Schimonahia Rafaila, în casa căreia s-a stabilit maica, era un om cu anumite particularităţi. Ea o percepea pe maica Nila nu ca pe o soră, ci ca pe un ajutor, care trebuia să ducă pe umerii săi toate grijile casei, să procure şi să gestioneze toate resursele materiale şi hrana. Relaţiile dintre ele nu erau deloc simple. Maica Rafaila se răzvrătea în permanenţă împotriva colocatarei ei, îşi arăta nemulţumirile, îi cerea să facă înaintea ei închinăciuni. Maica Nila răbda totul

[16] înainte de trecerea ei la Domnul, stareţa spunea că a petrecut în schimă mai bine de treizeci de ani [n.a.].



fără a cârti, ştiind că aceasta e crucea ei, fiindcă vedea cu ochii duhovniceşti ce fel de om era maica Rafaila. Iar stareţa Nila (la acea vreme, maica, primind schima mare, avea statutul de stareţă) s-a supus voii lui Dumnezeu şi a suportat această ispită, această cruce, până la sfârşit. Ea îşi amintea: „Viaţa cu maica Rafaila a fost pentru mine o încercare, am fost nevoită să o duc şi pe aceasta”.

Stareţa Nila „s-a înjugat” la muncă. Era nevoie urgentă de o reparaţie a casei, care stătea să se prăbuşească. Soba încălzea foarte prost, iar fumul care ieşea din ea umplea toată camera, încât locuitoarele ei se sufocau.

Maica a refăcut şi a văruit soba. Foarte mult timp îi lua îngrijirea grădinii aflate în paragină, care mult timp a fost unica sursă de dobândire a hranei. Maica Nila a mers de nenumărate ori în pădure să adune frunze pentru a îngrăşa pământul, săpa, sădea, uda grădina, lua hrană pentru iarnă, pregătea mâncarea, spăla, făcea curat în casă. De asemenea, o ajuta pe vecina lor să cosească iarbă şi să adune fânul, iar drept mulţumire aceea le oferea lapte de vacă. Iarna,, urcând pe acoperiş doar în şosete, dădea zăpada jos cu lopata,



pentru a nu se rupe ardezia cu care era acoperită casa.

Maica Rafaila se îmbolnăvea des şi stareţa Nila era nevoită să o îngrijească. Maica Rafaila avea doi fii mari, care o vizitau foarte rar, însă ea îi ajuta mereu, dându-le hrană şi legumele pe care le cultiva maica Nila.

După stabilirea în orăşel, s-au întrebat cu ce bani vor trăi. Maica Nila s-a gândit că ar fi binecuvântată încercarea pentru obţinerea unei pensii. Şi atunci i s-a ivit în somn Maica Domnului, spunându-i:

eu te voi hrăni! Nu ai nevoie de nicio pensie.

După acest vis, maica Nila a găsit în casă un coş cu fructe binemirositoare şi o pâine, de care ea nu mai văzuse şi nu mai gustase niciodată. Maica spunea că acesta a fost darul Preacuratei. Aceasta s-a întâmplat în absenţa maicii Rafaila, de aceea maica Nila i-a lăsat o bucăţică din acea pâine pe o farfurie. Dar când maica Rafaila a apărut, farfuria era goală.

O cântăreaţă a corului bisericii din Voskresensk, închinată Sfântului Ioan Gură de Aur, a auzit în vis cum cineva i-a spus:

astăzi vei fi în biserică, treci şi pe la maica Nila.
62
Uitând de visul ei, s-a dus la biserică şi s-a rugat, însă după amiază şi-a amintit acele cuvinte. A pregătit un pachet cu mâncare şi a plecat spre Fosforitnîi. Când a intrat în casă, stareţa a început să plângă: era a treia zi de când nu mai avea nicio fărâmitură de pâine în casă. Pe atunci nu venea atât de multă lume la stareţă şi Domnul Se îngrijise de aleasa Lui.

Maica spunea în glumă despre relaţiile ei cu stăpâna casei:

greu este să trăiască doi urşi într-un singur bârlog.

Despre cât de greu îi era maicii Nila, vorbeşte rugăciunea ei ca un strigăt: „Doamne, lasă-mă aici ori pe mine, ori pe ea”. Domnul a eliberat-o pe maica Nila de această povară. Ea a prevăzut sfârşitul stăpânei casei şi odată i-a spus maicii Rafaila, care se pregătea să plece undeva:

nu pleca nicăieri, stai aici, altfel aceasta va fi ultima noastră conversaţie.

cum aşa?

te vor aduce cu picioarele înainte, eu te-am avertizat.

Maica Rafaila s-a supărat pentru aceste cuvinte şi i-a poruncit ucenicei ei să găsească o maşină, apoi şi-a încărcat în ea genţile, cutiile şi a plecat la drum. Ajungând
**63**
în oraş, ea s-a oprit la o cunoştinţă. Acolo i s-a făcut rău şi au chemat salvarea. în seara aceleiaşi zile, maica Rafaila a murit. Aceasta s-a întâmplat pe 9 februarie 1993. După moartea schimonahiei Rafaila, maica Nila a devenit proprietara casei.

Stareţa îşi amintea că în ziua morţii maicii Rafaila viscolea puternic, iar în casă, pentru că soba era prea fierbinte, se desprinseră câţiva chirpici din peretele ei şi lemnele arzânde au căzut, încât aproape a luat foc podeaua.

Aici, în orăşel, rugăciunea era principala preocupare a stareţei, aşa cum fusese întreaga viaţă. De când se ştia ea, se trezea înainte de răsăritul soarelui. Primăvara şi vara mergea direct în grădină, unde îndeplinea muncile care nu sufereau amânare, apoi se aşeza la rugăciune. Odată, stareţa povestea că, în toată viaţa ei lungă, niciodată nu s-a trezit mai târziu de răsăritul soarelui. îi plăcea să se roage în podul casei acela era un loc retras şi nimeni nu o deranja.

Cu oamenii apropiaţi sufleteşte de ea, maica putea să comunice de la distanţă, aşa cum spunea ea, „în duh”. într-o zi, trebuia să lămurească nişte probleme cu
**64**
un schimnic cunoscut ei. Ucenica ei a întrebat-o cum îi va transmite părintelui întrebările ei, iar stareţa i-a răspuns că deja a luat legătura cu el, dar nu aievea, ci în duh, şi deja ştia cum trebuie să procedeze.

Stareţa era o mare nevoitoare şi rugătoare. în fiecare noapte era trează şi se ruga.

Când veneau oamenii, ea îi întreba:

aţi scris pomelnicele? Eu trebuie să mă rog nu doar pentru voi, ci şi pentru rudele voastre. Daţi-mi hârtiuţele, puneţi-le aici (sub cuvertură), eu mă voi ruga pentru toţi.

Citea aceste pomelnice noaptea, apoi le trimitea la biserică sau la mănăstire, dacă cineva dintre cunoscuţi mergea într-acolo.

Stareţa citea mereu Psalmul 90 şi spunea că este cea mai bună metodă de a se păzi de atacurile vrăjmaşului. în pravila obligatorie de rugăciune intrau: rugăciunile de dimineaţă şi de seară; trei canoane; citirea Evangheliei; Psaltirea nu mai puţin de o catismă, câteodată chiar mai mult; în fiecare zi, ucenicele ei citeau catisma a şaptesprezecea maicii îi plăcea în mod deosebit.
**65**
Cuvioasa se ruga cu Rugăciunea lui Iisus după metanier, săvârşind neabătut câte cinci sute de boabe de metanii. Ea spunea:

metanierul este telefonul către Dumnezeu, legătura directă.

Se ruga în principal noaptea. Alt timp decât acesta, în ultimii zece ani, nu avusese, fiindcă de-a lungul întregii zile era ocupată să-i primească pe cei care veneau la ea. Se culca la ora nouă sau zece seara şi se trezea nu mai târziu de două şi jumătate noaptea. Astfel, nu dormea decât patru ore sau patru ore şi jumătate. Se ruga de obicei până dimineaţa. Apoi, din nou, veneau necontenit oamenii. Pe toţi îi primea, discuta cu ei, îi servea cu ceva. Pentru maica era de neconceput să-l lase pe om să plece fără să-l hrănească sau să-l servească măcar cu un ceai. De obicei, ea se aşeza la masă cu oaspeţii, dar mânca rar şi foarte puţin (miercurea şi vinerea nu mânca deloc).

Se bucura foarte tare de vizitele fiilor ei duhovniceşti. Bătea din palme ca un copil, dar nu jucând teatru, ci sincer, spontan. Aproape toţi oamenii care veneau deseori la ea vorbesc despre darul ei deosebit de a umple inimile oamenilor cu
66
bucurie. Ea putea să facă aceasta pentru că ea însăşi, în ciuda bolilor pe care le avea şi a suferinţelor, trăia în bucurie. Oamenii soseau cu o încărcătură de griji, dureri şi boli, dar ieşeau din chilia ei bucuroşi, îmbărbătaţi, cu inima uşoară, înaripată.

Nu se poate să nu amintim de uimitoarea ei vioiciune şi bună dispoziţie, pe care le putea transmite de minune şi celorlalţi.

Maica Nila îi primea pe cei care veneau la ea pentru sfaturi şi ajutor, de regulă, în prezenţa ucenicelor ei. Dacă veneau mai mulţi oameni deodată, toţi auzeau ce îi spunea stareţa fiecăruia dintre ei. De multe ori, oamenii nu se hotărau să pună cea mai importantă sau cea mai grea întrebare în prezenţa celorlalţi. Deseori omul trebuia să-şi depăşească ruşinea (de multe ori, falsă), povestind în faţa celor prezenţi despre el şi despre apropiaţii lui ceva ce ar fi vrut să ascundă de ceilalţi.

Maica vedea foarte bine aceasta şi, pentru mulţi dintre cei care îşi depăşeau ruşinea şi se hotărau să-şi destăinuie simţămintele lor tăinuite, păcatele ascunse în prezenţa altor oameni, această izbândă
**67**
devenea o cale spre o creştere duhovnicească, rupea unele obstacole, blocaje, care împiedicau viaţa în duh, simplă şi senină spre care ea îi îndruma.

Este evident că niciodată în chilia maicii oamenii nu se adunau la întâmplare. Ceea ce auzeau atunci când stareţa răspundea la întrebări şi rezolva problemele oamenilor aflaţi în aceeaşi încăpere devenea o lecţie importantă şi un ajutor real pentru toţi. Dacă ceva din ceea ce se spunea nu era foarte important, oamenii care erau de faţă pur şi simplu uitau acele cuvinte şi, într-un chip de neînţeles, se ştergea din memoria lor, oricât de bună ar fi fost ea.

Amintirile uneia din fiicele duhovniceşti ale stareţei arată cât folos duhovnicesc putea să primească acela care asculta atent cuvintele ei şi nu doar îşi aştepta rândul: „Am venit odată la stareţă: casa era plină de oameni. De această dată îmi pregătisem dinainte întrebările, le scrisesem şi, acum, despăturind hârtiuţa, le citeam pentru a le ţine minte. Maica discuta cu o femeie necunoscută mie. Şi deodată eu am înţeles că ea mi-a răspuns la una din întrebările mele, apoi am auzit răspunsul la următoarea mea întrebare şi,
**68**
astfel, la sfârşitul discuţiei, îmi rămăsese doar o singură întrebare neclară. Dar iată că stareţa o binecuvântă pe acea femeie şi, deodată, privind spre mine, îmi răspunse la ultima mea întrebare".

De obicei, la maica oamenii ajungeau doar atunci când, rugându-se, ea le dădea binecuvântarea ei lăuntrică pentru sosire. Era aproape imposibil să ajungi la stareţă la „vreme nepotrivită", fiindcă ea vedea cu duhul cine se îndrepta spre casa ei. Să exemplificăm una din nenumăratele situaţii când „erau reţinuţi" cei care trebuiau să apară doar la o vreme determinată.

Un preot a sfătuit un cuplu să meargă la maica pentru binecuvântare şi ajutor în problemele pe care le aveau, dar i-a avertizat:

să fiţi atenţi, eu v-am descris amănunţit şi exact drumul, dar asta nu înseamnă că veţi ajunge imediat la ea. Veţi ajunge doar atunci când ea o să vă permită.

Perechea s-a pregătit de drum, fără să priceapă cuvintele părintelui. Se întrebau ce fel de întârzieri ar fi putut să apară, fiindcă până la stareţă erau nu mai mult de trei ceasuri de mers. însă pe acest drum ei au mers mai mult de douăzeci de ceasuri, căutând casa maicii!
**69**
Se întâmpla ca stareţa să nu răspundă imediat la întrebările celor veniţi. Când a fost întrebată de ce se întâmplă aceasta, ea a răspuns:

trebuie să mă rog, şi Dumnezeu îmi descoperă despre om.

Nenumărate vieţi au trecut prin faţa ei, a ascultat nenumăraţi oameni, a văzut o mulţime de necazuri şi dureri omeneşti, în ea se simţea mai ales atitudinea ei maternă. Dar se întâmpla să-şi arate şi partea severă, chiar ameninţătoare.

Cei mai mulţi dintre cei care veneau la maica Nila erau oamenii bolnavi. Ea îi sfătuia, le dădea reţete, se ruga special pentru ei, se îngrijea de ei, le pregătea tratamente. Pentru noi este important şi instructiv să ne amintim cum maica lecuia bolnavii. Ea ştia mii de modalităţi şi reţete de vindecare a

celor mai grave boli, inclusiv a cancerului. De multe ori, ea dicta reţetele sale fiilor ei duhovniceşti, regretând că nimeni nu le aduna, nu le scria într-o culegere, spre ajutorul bolnavilor. Desigur, vindecarea fiecărui bolnav este individuală, dar, cum spunea stareţa, Dumnezeu a orânduit totul cu foarte multă înţelepciune şi pentru fiecare boală există în natură o ierbuşoară, trebuie doar să ştii cum să o foloseşti.

**70**

Pentru cei bolnavi erau două condiţii obligatorii: spovedania şi împărtăşania. Nădăjduim ca, în timp, pentru rugăciunile maicii, copiii ei duhovniceşti să adune şi să publice reţetele pentru ajutorul celor care suferă de boli. Deocamdată să ne amintim cum vindeca maica bolile canceroase. Mai întâi, acoperea trupul bolnavului cu o pânză de in şi îl lovea uşor cu palma peste tot, ascultând sunetul. Ea spunea că există un gen de cancer masculin şi unul feminin, care se vindecă diferit. După rugăciune şi amestecurile de ierburi pe care le lua bolnavul, boala „ieşea”, cum spunea maica, prin piele sub formă de furuncule, erupţii.

Maica era vizitată şi de stareţi de mănăstire. Ea îi primea cu iubire, îi ajuta cu ce putea, îi lecuia cu reţetele şi ierburile sale, îi aproviziona cu bani şi produse alimentare. Povestea despre ei cu încântare:

ce stareţi! Prohor - 149 de ani, Efrem - 120 de ani, Alexandru, Tihon... Trăiesc în crăpăturile din munţi. Stau în coşuri agăţate cu frânghii şi, ridicându-şi mâinile către cer, se roagă zi şi noapte pentru lume. Aceştia sunt rugători pentru noi toţi! Slavă lui Dumnezeu că încă sunt stareţi pe pământurile noastre.

**71**

Cu binecuvântarea stareţei, ucenicele ei citeau mereu cu glas tare cărţi duhovniceşti: vieţi de sfinţi, vieţi ale nevoitorilor credinţei.

Ucenicelor ei le era foarte greu să se trezească în fiecare noapte după o zi încordată, intensă, plină de vizitele oamenilor, care trebuiau primiţi, hrăniţi, serviţi cu ceai.

Despre viaţa ei, maica nu spunea nimănui nimic special. îşi amintea în discuţii de unele întâmplări din viaţa sa personală cu scopul îndrumării şi folosului duhovnicesc. Odată a fost rugată să povestească despre ea, despre viaţa din mănăstire, atunci când a primit tunderea în monahism. Maica a răspuns:

ce-aţi mai vrea încă?! Viaţa unei schimnice este o taină, numai de Dumnezeu ştiută şi văzută.

Într-o zi au venit la ea nişte oameni de la televiziune pentru a-i lua un interviu şi a realiza un reportaj, însă ea a poruncit să nu li se deschidă uşa. Ei au plecat aşa cum au venit.

Când a fost întrebată dacă poate fi fotografiată, ca amintire pentru cei care o iubesc, maica a răspuns:

eu sunt schimnică şi nu aveţi nevoie să vă uitaţi la portretul meu. Rugaţi-vă şi Dumnezeu o să vă trimită ajutor şi o să vă înţelepţească.

De cele mai multe ori, cât timp i-a permis sănătatea, mergea la Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, în oraşul Voskresensk. Mai mult de zece ani ea a cântat aici şi a citit în strană. Mai mergea şi în Egorievsk, la Biserica Sfântului Alexandru Nevski, şi la Biserica înălţarea Sfintei Cruci din satul Marciuga acolo, la fel, citea şi cânta. Mergea în pelerinaje la mănăstirile de pe pământurile Rusiei.

Când au fost aduse în Moscova, din Sfântul Munte, moaştele Sfântului Mare Mucenic Pantelimon, maica a plecat să se roage în faţa sfintelor moaşte pentru vindecarea durerilor de cap, care o chinuiau de mulţi ani. Tot drumul s-a citit acatistul marelui mucenic, iar ea s-a rugat folosindu-se de metanier. Au ajuns cu bine la Moscova. Era multă lume, toţi cântau şi se rugau. Când se aflau încă în biserică, maica a mărturisit că lângă moaşte parcă s-ar fi aflat în ceruri şi a auzit cântarea nu a unor cântăreţi obişnuiţi, ci a unor îngeri. Spunea mai târziu că l-a rugat pe mucenic să-i vindece durerea de cap atât

**73**

cât să o poată suporta, dar durerea a dispărut de parcă cineva i-ar fi luat-o cu mâna şi, din acea zi, nu a mai chinuit-o. întorcându-se acasă, ea chiar începuse să regrete: „Trebuia să cer vindecare şi pentru trup, fiindcă picioarele mele nu mai merg deloc. Dar aşa a ieşit. Slavă lui Dumnezeu!”

în timpul pelerinajului la Diveevo, i s-a arătat Sfântul Serafim din Sarov.

De mai multe ori maica a fost la Poceaev. După cum povesteau monahiile care au însoţit-o în timpul pelerinajului la Poceaev, ea a primit binecuvântarea să îşi pună pe cap scufia Cuviosului Iov

de la Poceaev. A fost invitată în Solovki, pentru a participa la deschiderea muzeului dedicat oamenilor care au căzut ca jertfă în faţa regimului comunist, dar ea a refuzat categoric: „Eu acolo nu voi mai merge.”

Uneori era aspră şi îi dădea de gol pe cei care veneau la ea. Dar, spre sfârşitul vieţii, a devenit deosebit de blândă. Pe oamenii care o vizitau îi îndruma cu dragoste şi milă. Ea însăşi povestea despre aceasta:

unii vizitatori primeau câte o săpuneală, pentru păcate, bineînţeles. Se întâmpla că mă supăram chiar pe aceia pe

**74**

care îi dădeam în vileag, le spuneam cuvinte piperate. Dar apoi Domnul mi-a spus: „Cum de nu îţi este ruşine! Doar niciun om nu a venit la tine întâmplător, ci doar aceia pe care Eu ţi i-am trimis”. Apoi eu am plâns mult timp şi m-am rugat ca Dumnezeu să mă ierte. Şi de atunci m-am străduit să nu spun nimănui niciun cuvânt rău. Toţi suntem neputincioşi!

„Schitul binecuvântat de Dumnezeu” aşa îşi numea maica locuinţa ei. în casă era o conductă de apă, despre care stareţa spunea că e o binecuvântare de la Dumnezeu, fiindcă acea apă provenea din izvorul Sfântului Mare Mucenic Nichita. De aceea, ea îi îndemna pe toţi care îi păşeau pragul să se roage Sfântului Mare Mucenic Nichita şi le dădea apă de la acel robinet, pentru vindecarea de boli. Nu departe de casa în care locuia stareţa era o biserică în cinstea Sfântului Mare Mucenic Nichita, însă nu s-a păstrat până în zilele noastre. Astăzi, pe locul bisericii a rămas un cimitir sătesc, care poartă numele Sfântului Nichita.

Maicii i s-a propus de mai multe ori să se mute la Moscova într-un apartament cu toate facilităţile. Una dintre fiicele ei duhovniceşti îi spunea:

**75**

Maică, nu aveţi nici apă caldă, nici toaletă, nici duş. Haideţi să mergem la Moscova, am un apartament cu patru camere, este loc pentru dumneavoastră.

Stareţa a refuzat categoric:

nu voi pleca de aici niciun pas.

în viaţa de zi cu zi şi în necesităţile ei personale, ea nu îşi îngăduia nimic în plus, trăia aspru şi cu economie. Becul electric îl aprindea doar când avea strictă nevoie: în timpul citirii şi trapezei. I-au propus să i se aducă în casă un frigider, dar maica a răspuns:

nu, nouă nu ne este îngăduit.

Mulţi o cleveteau, spunând că i se aduc alimente cu grămada, oare unde le ascunde. La această întrebare, răspunsul e simplu: le împărţea celor nevoiaşi, îi hrănea pe cei care veneau la ea în numele lui Dumnezeu. Nu făcea nicio rezervă, împărţea totul şi ceea ce primea ca milostenie, şi îmbrăcămintea, şi alimentele.

într-o seară, când se întunecase deja, câţiva hoţi au încercat să intre în casă. Ei au declanşat alarma şi au dat volumul casetofonului maşinii la maximum, pentru ca vecinii să nu-i audă spărgând geamurile sau uşa. Dar stareţa se ruga pentru ocrotirea casei şi a celor ce se aflau în ea. Şi

**76**

rugăciunea ei a avut atâta putere, încât hoţii s-au învârtit mult în jurul casei, lovind în geamuri şi uşă, dar nu au putut să facă nimic.

După moartea maicii Rafaila, o jumătate de casă i-a revenit ca moştenire unuia dintre fiii ei, care a adus acolo chiriaşi. Aceşti chiriaşi s-au dovedit a fi nişte bandiţi. Dar şi cu aceşti oameni maica a reuşit să păstreze bunele relaţii: le fierbea cartofi, îi servea cu ceai. Şi ei o respectau foarte mult.

Este posibil să-i fi fost aici de folos şi experienţa comunicării cu infractorii dobândită în lagăr, dar principalul motiv era iubirea pentru oameni şi rugăciunea.

Ţinea minte o mulţime de balade populare cu subiecte duhovniceşti şi îi plăcea să le cânte împreună cu cei dragi. De cele mai multe ori, cei apropiaţi o auzeau cântând binecunoscutele stihuri: „Am călătorit cu sufletul meu în oraşul Betleem...”

Florile pe care maica le iubea cel mai mult erau crinii şi trandafirii.

**77**

**Boala şi trecerea ei la Domnul**

Stareţa era adeseori bolnavă. A suferit trei infarcturi. într-o iarnă, chiar a fost internată în spital din cauza unei pneumonii la ambii plămâni. Maica nu apela la doctori, dar nici nu refuza ajutorul lor.

Lua medicamente şi chiar spunea singură de ce pastile sau ierburi avea nevoie. Însă odată, în timpul unui tratament, după ce i s-au făcut câteva injecţii, tot corpul i s-a umplut de băşici. De atunci, maica se străduia să nu mai folosească reţetele doctorilor. Ucenicele ei îi aplicau cataplasme de muştar, câteodată îi masau tălpile. Stareţa spunea deseori următoarele:

trupul îl lecuieşte doctorul, iar sufletul, Dumnezeu. Nu trebuie să refuzaţi doctorii. Dumnezeu a binecuvântat medicina şi doctorii.

Ea era foarte răbdătoare, nu se plângea niciodată, cu toate neputinţele şi bolile ei. Nu o dată s-a întâmplat ca Dumnezeu să-i trimită ajutorul Său în cele mai grele momente ale bolii. Într-o noapte i s-a făcut rău şi tot corpul i s-a acoperit de pete roşii. Doctorul i-a pus diagnosticul de alergie şi a poruncit ca stareţa să fie

78

dusă de urgenţă la spital. Însă maşina salvării a venit doar aproape de ora opt dimineaţa. Când asistenta medicală şi ucenica maicii au intrat în cameră, maica era căzută pe podea. Asistenta medicală a spus că ea nu are voie să ridice greutăţi, iar bolnava trebuia transportată pe o targă. Şi exact peste câteva minute uşa s-a deschis şi au intrat doi bărbaţi fiii duhovniceşti din Saratov ai maicii, care au dus-o chiar atunci la maşină. Ei se îndreptau cu treburi spre Moscova, dar, dintr-o dată, au hotărât să o viziteze şi, cum s-a dovedit ulterior, a fost în cel mai necesar moment.

în prima zi din anul 1997, maica a fost la un pas de moarte. în timpul mesei i s-a făcut rău. Au alergat după asistenta medicală. Aceasta, măsurându-i tensiunea şi temperatura, a spus că nu e nimic periculos şi a promis că o să vină mai târziu. între timp, maica începuse să aibă frisoane din cauza febrei, iar în jurul orei două după amiază a început să vorbească cu un oarecare Ivan. Cei care se aflau în chilie s-au gândit că delirează, dar ea a spus cu o voce calmă că i s-a arătat vecinul Ivan (care murise) şi o cheamă. Maica l-a strigat de câteva ori:

**79**

ivan, Ivan!

în chilie au început să citească rugăciunea: „Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui!”

Maica, auzindu-i, le-a spus:

nu citiţi, nu o să ajute.

Aflând că stareţa se simte rău, s-au adunat în casă fiii ei duhovniceşti. Şi, cu lacrimi în ochi, au rugat-o pe Maica Domnului să o mai lase pe maica Nila pe pământ. Apoi au început să citească Acatistul Icoanei Maicii Domnului „Stăpâna tuturor”. Dar starea maicii nu s-a îmbunătăţit.

Au trimis după preot. El era la spital, dar, aflând despre ce s-a întâmplat, a sosit imediat cu maşina şi a început să slujească Taina Sfântului Maslu. După citirea a cinci Evanghelii şi după ce au uns-o cu ulei, maica s-a simţit cu mult mai bine, iar la sfârşitul maslului, chiar dacă nu se putea ridica, era evident că moartea plecase.

în ultimul an de viaţă, bolile s-au ţinut lanț de ea. S-a îmbolnăvit de pneumonie dublă. Temperatura se menținea peste 39. Câteva zile nu a mâncat nimic și era practic fără cunoștință. I se făceau injecții cu antibiotice de patru ori pe zi.

Dar oamenii veneau şi tot veneau. Când şi-a venit în fire, a cerut imediat ca vizitatorii să fie lăsaţi să intre la ea. îndrumările pe care le dădea în acele zile erau foarte simple:

mergeţi la biserică, rugaţi-vă lui Dumnezeu, spovediţi-vă mai des, împărtăşiţi-vă.

Cei veniţi răspundeau:

bine, bine, maică.

Iar când ei plecau, maica spunea cu tristeţe:

oricum nu o vor face.

Pe 9 februarie, în ziua morţii schimonahiei Rafaila, în fiecare an se făcea parastas. în 1999, după slujba de pomenire, maica s-a simţit foarte rău. I-au măsurat tensiunea: era 240 cu 120. Din acea zi, ea a început să slăbească, avea paralizie parţială, dar ucenicele ei nu observaseră aceasta de la început. Maica nu se mai putea ridica. Ea a făcut ultima încercare de a se ridica şi a rugat să fie pusă pe picioare, chemând pe cineva de pe stradă. Ucenicele ei au alergat afară şi, văzând doi adolescenţi de vreo 15 ani, i-au rugat să le ajute. Băieţii au intrat în chilie, au ajutat-o pe maica să se ridice din pat, dar ea

nu mai putea să stea în picioare şi doar i-a spus ucenicei ei:

serveşte-i pe băieţi cu dulciuri şi mulţumeşte-le.

Din acest moment şi până la sfârşitul vieţii, maica nu s-a mai ridicat din pat. De obicei o înconjurau cu perne şi o lăsau în pat. Şi totuşi, o singură dată ultima în viaţa ei -, maica s-a ridicat şi a mers prin cameră pe picioarele sale. S-a întâmplat astfel. Cei apropiaţi s-au hotărât să cheme preoţii să slujească Taina Sfântului Maslu şi să o împărtăşească. La săvârşirea tainei au luat parte şase preoţi şi diaconul. Fără grabă şi solemn, au citit Faptele Apostolilor şi Evanghelia, iar părinţii au uns-o cu ulei. După terminarea maslului, au aşezat-o pe pat şi au vrut să o împărtăşească, însă maica a spus deodată:

acum voi merge singură!

Apoi s-a ridicat, s-a apropiat de părinte şi s-a împărtăşit cu Sfintele Taine. Toţi cei prezenţi au văzut adevărata minune săvârşită prin rugăciune şi prin puterea binecuvântată a Sfântului Maslu.

Maica însăşi spunea deseori că Taina Maslului, deasa împărtăşanie şi rugăciunile fiilor duhovniceşti o ajută să trăiască şi să continue lucrarea sa.

**82**

aş fi murit de mult, repeta ea, dar iată, mă ţin pe pământ.

La începutul Postului Mare, ea a dorit brusc să mănânce roşii murate. Dar niciunul din cei apropiaţi maicii nu avea astfel de roşii.

Pe neaşteptate, a venit fiul unei ucenice a maicii şi a povestit că şeful lui l-a chemat în birou şi l-a întrebat dacă e adevărat că maica Nila doreşte să mănânce roşii murate din putină, fiindcă el are unele bune, fără oţet. Şi chiar atunci i-a dat un borcan cu astfel de roşii. Bineînţeles, i le-au adus maicii şi au întrebat-o:

maică, vom mânca roşii?

vom mânca, vom mânca!

I-au pus pe o farfurie un pic de cartof fiert şi trei roşii. Ea a mâncat, şi aceasta a fost ultima masă la care a mâncat de una singură, mai departe femeile au trebuit să o hrănească cu mâna lor.

în prima săptămână a Postului Mare, ucenicele citeau Canonul cel Mare de pocăinţă, după rânduială. Miercurea au ridicat-o pe maica în şezut şi, cu binecuvântarea ei, au continuat citirea canonului. După ce au terminat de citit canonul, maica a rostit pe neaşteptate:

**83**

Cuvioasa Maria Egipteanca mi-a spus: „Pregăteşte-te să mergi acasă; sâmbătă, la ora 8 şi 15 minute dimineaţa, vei muri".

Cuvintele sfintei s-au împlinit întocmai: schimonahia Nila a murit sâmbăta, la ora 8 şi un sfert dimineaţa.

în ultimele săptămâni dinaintea adormirii ei întru Domnul, maica se împărtăşea aproape în fiecare zi. Ea repeta de multe ori că în curând va muri, dar cei de lângă ea nu voiau să creadă că sfârşitul e aproape. Cu toate acestea, ea dădea ultimele dispoziţii:

1. Când voi muri, să nu aruncaţi pământul pe sicriu, mai întâi faceţi un cavou în pământ şi apoi aruncaţi pământul peste el.

2. Când asistenta medicală va spune că a venit sfârşitul, atunci să mă acoperiţi; să o ascultaţi negreşit pe ea, când voi muri.

3. Când sufletul îmi va părăsi trupul, să spuneţi: „Doamne, primeşte cu pace sufletul schimonahiei Nila".

4. Îndată ce voi muri, să mă duceţi la biserică.

La întrebarea unde să-i fie înmormântat trupul, ea răspundea:

**84**

unde vă vor spune la biserică, acolo să mă îngropaţi.

Miercuri, 3 martie, maicii i s-a făcut foarte rău. Aproape nu mai respira, tensiunea oscila când în sus, când în jos şi nu mai lua niciun fel de medicament. După slujbă a venit preotul şi a împărtăşit-o. În timpul zilei nu i-a fost mai uşor, iar către seară, nu mai putea vorbi. Următoarele trei zile a fost fără cunoştinţă, parcă ar fi dormit. A venit preotul pentru a o împărtăşi, dar, văzând că maica doarme, a hotărât să nu o deranjeze.

Maica s-a trezit cu puţin înainte de plecarea ei la Domnul. Când a deschis ochii şi a văzut femeile care stăteau lângă patul ei, a spus:

eu am crezut că am murit. Nu-i nimic, în schimb o să vă pregătesc un praznic.

Şi, într-adevăr, a pregătit un praznic. Toţi cei care au fost la prohodul şi la înmormântarea stareţei, spun într-un glas că au participat la o adevărată sărbătoare. Ziua morţii stareţei s-a nimerit să fie în sâmbăta din a doua săptămână a Postului Mare ziua pomenirii celor adormiţi. Chiar şi pe patul de moarte, maica nu şi-a pierdut simţul umorului, anunţându-le pe

**85**

femeile de faţă că le va organiza o sărbătoare, ştia că va fi înmormântată în ziua sărbătorii laice 8 martie, a treia zi după adormirea ei întru Domnul. A noua zi s-a potrivit în săptămâna Sfintei Cruci, în ziua pomenirii Preacuvioasei Muceniţe Evdochia, al cărei nume stareţa l-a purtat înainte de tunderea în monahism. A patruzecea zi s-a nimerit în miercurea Săptămânii Luminate, pe 14 aprilie (pe stil vechi) ziua cinstirii Cuvioasei Maria Egipteanca, sfânta care a anunţat-o pe stareţă despre moartea ei.

Cu trei ani înainte de înmormântarea maicii, în localitatea Uglici îi pregătiseră un sicriu. Aflându-se despre moartea ei, acest sicriu a fost adus în Fosforitnîi, iar în drum a fost cumpărată o cruce pe care au fixat-o pe mormânt.

Imediat după ce a murit, stareţa a fost îmbrăcată în veşmintele schimniceşti, apoi au adus trupul ei în biserica din Voskresensk închinată Sfântului Ioan Gură de Aur. în acele ore, în biserică se simţea o mireasmă minunată. Sicriul cu trupul său a stat două nopţi în biserică. Fiii duhovniceşti ai maicii au citit neîntrerupt Psaltirea, oprindu-se doar în timpul slujirii panihidelor. Duminică, pe 7

**86**

martie, la liturghie, doi demonizaţi urlau şi se zbăteau.

Maica a fost prohodită după rânduiala monahală pe 8 martie 1999. A condus slujba egumenul Inochentie, parohul bisericii. în timpul prohodului stareţei, lângă sicriul ei s-au vindecat oameni posedaţi de duhuri necurate. Prohodul s-a terminat în jurul orei trei după-amiaza. Trupul adormitei a fost purtat în jurul bisericii şi aşezat în mormânt.

Locul de înmormântare a fost ales lângă altarul principal al Bisericii Sfântul Ioan Gură de Aur, în micul cimitir din curtea bisericii. După mormânt, imediat începe coborâşul spre râul Moscova.

Schimonahia Nila, prin viaţa şi nevoinţa ei, a îndeplinit principala poruncă adusă de Mântuitorul porunca iubirii pentru Dumnezeu şi aproapele, care aparţine veşniciei şi îl duce pe om la viaţa cea de veci.

Chiar înainte de trecerea ei la Domnul, maica le spunea fiilor ei duhovniceşti:

să veniţi la mormântul meu şi să-mi spuneţi necazurile şi grijile voastre, aşa, ca acum. Dacă voi avea îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu, mă voi ruga pentru voi.

**87**

Deja există dovezi ale ajutorului pe care stareţa îl dă de pe lumea cealaltă. De acolo se vede mai bine ce ne trebuie, ce posibilităţi de pocăinţă şi de vindecare avem noi, păcătoşii.

în fiecare zi vin la mormânt fiii duhovniceşti ai stareţei şi cei care au avut bucuria să o cunoască în viaţă. Se poate ajunge la locul de odihnă al maicii în felul următor: de la gara Kazansk din Moscova se ajunge cu trenul electric până la staţia „Kilometrul 88”, apoi se ia autobuzul până la Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur din Voskresensk. Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur este situată pe malul râului Moscova, în satul Novlensk, care a intrat nu demult în teritoriul oraşului Voskresensk. Este construită în anul 1761, din resursele Mănăstirii Sfântul Ioan Gură de Aur din Moscova. Două altare laterale ale bisericii sunt închinate Naşterii Maicii Domnului şi Sfântului Nicolae. Trapeza şi clopotniţa au fost reconstruite în 1855 după proiectul lui M.I. Bove. în biserică s-a păstrat un iconostas cu cinci rânduri de icoane, renovat în 1865. în partea dreaptă a uşilor împărăteşti se află obiectul sfânt cel mai iubit de locuitorii din Voskresensk icoana Maicii Domnului din Ierusalim.

**88**

## AMINTIRI DESPRE MAICA NILA

Aici sunt culese amintirile fiilor duhovniceşti şi ale celor care au cunoscut-o pe stareţă. Nu toate amintirile sunt relatate în întregime, au fost alese acele fragmente care îi dau posibilitatea cititorului să o vadă pe maica Nila aşa cum a rămas în memoria multor oameni. Blândă şi sensibilă, aspră şi ameninţătoare, simplă şi modestă la înfăţişare, puternică duhovniceşte şi înainte-văzătoare atât de diferită apare câteodată schimonahia Nila, chiar în povestirea unui singur om.

Trebuie să menţionăm că majoritatea amintirilor se referă la ultimii ani de viaţă ai maicii, când ea

era trecută deja de nouăzeci de ani, iar neputinţele fizice şi bolile deveniseră deosebit de vizibile. însă ne impresionează acea putere a Duhului care se ascundea în chipul stareţei în vârstă de aproape o sută de ani şi care, credem noi, va străbate şi hotarele vieţii ei pământeşti.
**89**

**Amintirile ieromonahului Nil**

Prima dată am aflat de stareţa Nila de la un părinte cunoscut mie care mi-a spus că ea mă aşteaptă să vin. M-a dus cu maşina un rob al lui Dumnezeu. Pe drum am avut un accident în care s-au spart farurile maşinii. Am mers mai departe şi, cum ne apropiam de un post al miliţiei rutiere, miliţienii se întorceau cu spatele. Se ştie că, de obicei, maşinile avariate sunt oprite la astfel de posturi ale miliţiei. Dar noi am ajuns până acasă la maica fără să fim opriţi evident, pentru rugăciunile ei.

Aproape imediat s-a clarificat de ce maica a dorit să mă vadă pe mine: s-a dovedit că ziua tunderii mele în monahism a coincis cu ziua tunderii ei în schima mare, acest lucru fiindu-i ei descoperit. M-a primit ca pe cel mai drag om, cu bucurie şi chiar cu exaltare. întrebări speciale nu aveam, dar mă simţeam foarte uşor în prezenţa ei. M-a aşezat lângă ea şi m-a întrebat despre sănătate.

în 1997 mi s-a propus să mi se facă o coronografie[17]. Aceasta e o procedură periculoasă,

[17] Coronografie: radiografie a arterelor coronare [n.tr.].

**90**

ca o mică operaţie în inimă se introduce un tub cu un conductor de unde. Procedura mă înspăimânta şi am întrebat-o pe maica dacă trebuie să o fac. Mi-a răspuns imediat şi hotărât:

să o faci!

Fără frică şi cu inima uşoară, m-am hotărât să fac intervenţia şi totul a decurs bine. Altă dată când am vizitat-o pe maica, ea mi-a arătat locul unde se află un cheag de sânge în artera centrală, printre acestea spunându-mi că s-a întărit ca o cojiţă, dar nu foarte tare, şi se mişcă. Examinarea a confirmat întru totul cuvintele maicii. în plus, ea a spus că acest caz nu are nevoie de operaţie. Doctorii au confirmat şi aceasta.

într-una din vizitele mele, ucenica ei mi-a spus că pe maica o chinuise toată noaptea tuşea. Se vedea că nu se simţea bine. Eu i-am propus:

vrei să te ung cu ulei?

Am luat vasul care se afla în chilia maicii şi i-am uns fruntea. După aceasta, tuşea a încetat. M-am aşezat lângă ea şi i-am povestit cum am auzit, în somn, o melodie, necunoscută mie, a Imnului Heruvimic. Am început să-i cânt încet acea melodie. Şi, spre mirarea mea, ea a început
91
să-mi cânte cu un glas înalt şi curat aceeaşi melodie.

ce glas curat aveţi!

am fost solistă a corului şi dirijor de cor, a răspuns maica.

în ajunul trecerii ei la Domnul, am fost anunţat că nu se simţea bine şi m-am hotărât să merg la ea, dar nu găseam un mijloc de transport, aşa că am fost nevoit să plec a doua zi. La ora trei după amiaza am ajuns la ea acasă şi am văzut lângă uşă capacul sicriului adus din Uglici. Mi-a revenit sarcina, împreună cu egumenul Alexie din Uglici, să o aşezăm pe maica în sicriu.

A fost prohodită de douăzeci de preoţi în Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, fiindcă mulţi ani la rând ea a fost enoriaşa acestei biserici. S-a slujit prohodul după rânduiala monahicească deplină, după Molitfelnic. S-au citit canoanele, Psaltirea, s-au slujit panihide. Pentru înmormântare s-a pregătit sub pământ o criptă de cărămidă, care a fost acoperită cu o lespede. Cum mi s-a povestit, acea lespede a stat fără întrebuinţare în curtea bisericii mult timp şi, când au început să construiască cripta, s-a dovedit că dimensiunile
**92**
ei se potriveau foarte bine pentru a acoperi cripta.

Ziua era foarte senină, soarele strălucea, de parcă Cerul se bucura şi pământul se veselea, primind un asemenea sfeşnic al credinţei şi evlaviei, cum a fost şi rămâne maica Nila.

La ea veneau oameni din toate colţurile Rusiei. îi ajuta pe toţi, îi îndruma, pentru rugăciunile ei oamenii se vindecau de neputinţe grele şi boli. Ea lua greutăţile lor asupra ei şi de aceea, de multe ori, se îmbolnăvea grav şi, deseori, se gândea că a sosit ultimul ei ceas. Dar, de îndată ce starea ei de sănătate se ameliora, din nou primea oamenii, din nou discuta cu ei, îi îndruma pe calea adevărului şi mulţi se vindecau şi îşi simţeau inima plină de bucurie.

P.S. Vom adăuga la amintirile părintelui ceea ce au povestit ucenicele ei. în ajunul trecerii ei la Domnul, chiar în acea zi când părintele Nil încerca fără succes să găsească o maşină pentru a ajunge la ea, maica le vorbea femeilor aflate lângă ea:

a sosit părintele Nil, întâmpinaţi-l.

nu, maică, nu a venit nimeni, îi răspundeau ele.

**93**

nu, întâmpinaţi-l, ascultaţi-mă pe mine, întâmpinaţi-l, iată, vine.

Cineva chiar era convins că maica delirează.

Când i s-a povestit părintelui Nil aceasta, el a răspuns:

sunt mişcat de iubirea ei. Ea a simţit cu duhul dorinţa mea de a fi de faţă la trecerea ei la Domnul.

P.P.S. Cu o jumătate de an înaintea morţii stareţei, ea i-a spus unei fiice duhovniceşti:

tu îl vei înmormânta pe părintele Nil.

Femeia a întrebat speriată:

dar când se va întâmpla aceasta, cât va mai trăi părintele Nil?

va trăi, a răspuns încet maica, va trăi... un an după mine.

Părintele Nil a murit pe 6 aprilie 2000, peste un an şi o lună după plecarea la Domnul a schimonahiei Nila, aşadar cuvintele stareţei s-au împlinit întocmai.

**94**

**Din amintirile parohului Bisericii Sfântul Ioan Gură de Aur din Voskresensk, egumenul Inochentie**

Dorim să împărtăşim amintirile despre unul dintre darurile maicii Nila: înainte-vederea. Cu câţiva ani în urmă, la noi în biserică a avut loc adunarea clerului din regiune, după care, împreună cu ieromonahul Siluan, parohul bisericii din satul Vinogradov, m-am îndreptat spre maica. Părintele Siluan dorea să discute cu ea. Când am intrat, maica a spus:

acum trebuie să ajungă şi parohul Bisericii Sfintei Treimi din satul Konobeev, preotul Leonid Ploskii.

Şi, într-adevăr, a trecut foarte puţin timp şi a apărut părintele Leonid.

Noi nu ne înţelesesem să ne întâlnim, iar maica nu avea de unde să ştie că el pornise spre ea. Aceasta e dovada că ea avea de la Dumnezeu darul înainte-vederii. Astfel de momente s-au întâmplat de mai multe ori. Şi în întâlnirile cu ea, şi în discuţii, ieşea la iveală acest dar.

**95**

**Povestirea părintelui O.**

Una dintre enoriaşele bisericii noastre era fiica duhovnicească a schimonahiei Nila. într-o zi, ea mi-a propus să mergem la maica împreună cu câţiva enoriaşi care aveau nişte probleme serioase şi de viaţă, şi duhovniceşti. Eu nu ştiam cum să procedez: întrebări deosebite nu aveam, binecuvântare de la părintele meu duhovnic nu reuşisem să iau şi nici nu vizitasem vreodată vreun stareţ. Totuşi, m-au convins să merg şi eu am hotărât că voi lua pur şi simplu binecuvântare de la stareţă şi mă voi strădui să nu-i mănânc timpul.

în acea zi ne-am trezit mai devreme, am slujit Sfânta Liturghie şi, la şapte dimineaţa, ne-am pornit. S-a dovedit că luasem hotărârea corectă, deoarece maica, aflând că printre cei veniţi se află un preot şi un diacon, singură a pus prima întrebare:

aţi slujit astăzi?

Aflând că am pornit la drum imediat după liturghie, ea s-a înseninat şi se vedea că era mulţumită.

Printre noi erau câţiva oameni foarte bolnavi. Maica a simţit aceasta imediat, spunând:

**96**

cât de bolnavi sunt cei care au venit, ajută-i, Doamne!

Era foarte instructiv să urmăreşti cum discută maica cu cei veniţi.

Fiecăruia i se adresa diferit. Unuia, cu severitate, altuia, reţinut, iar unora, cu blândeţe şi dezmierdare. Pentru mine a devenit foarte limpede că maica, văzându-i pe cei veniţi pentru prima dată, ştia cu ce necaz venise fiecare, ce boli, ce probleme, ce greutăţi avea fiecare om.

Nu toţi reuşiseră să se pregătească din timp şi să-şi formuleze întrebările, de aceea era minunat faptul că ea răspundea fiecăruia nu numai la întrebările exprimate, dar şi la cele tainice, la gândurile şi părerile minţii. Totul se desfăşura în felul următor: maica trecea în permanenţă de la o temă la alta şi, din cuvintele ei, puteai să-ţi dai seama cărui om îi sunt adresate aceste cuvinte. Astfel am primit şi

eu răspunsurile la câteva întrebări nespuse, chiar mai înainte de a mă apropia de maica.

Ea răspundea la întrebări şi dădea sfaturi conform stării sufleteşti a omului şi după câtă încredere aveau în ea. Cineva dintre noi probabil se îndoise de cuvintele stareţei şi ea a reacţionat imediat:

**97**

Nu e nevoie să fiu controlată, am deja nouăzeci şi şase de ani, dintre care treizeci în schimă. Eu vorbesc nu după mintea mea, ci cum îmi spune Dumnezeu. Vin unii, controlează, iar eu nu am ce să ascund. Eu îi văd pe aceşti controlori chiar mai înainte de a ajunge la mine. O egumenă şi-a trimis monahiile sale, tot ca să mă controleze.

Tonul vocii sale era destul de sever, spunând acestea. Dar s-a preschimbat dintr-o dată, când o femeie tânără s-a apropiat de ea, s-a aşezat în genunchi şi nu ştia cu ce să înceapă.

ce doreşti? a întrebat-o stareţa.

un copil. Eu cu soţul nu avem copilaşi.

vei avea, vei avea, şi nu unul.

Eu nu am avut şi nu am îndoieli că se vor împlini cuvintele stareţei.

La rugăciunea unei inimi deschise, ea a răspuns cu delicateţe şi iubire, a binecuvântat-o pe acea femeie şi a răspuns la încă o întrebare cum şi cu ce să vindece boala gravă a unei cunoştinţe.

Aflând că cineva dintre cei veniţi se pregăteşte să plece în Ţara Sfântă, la Ierusalim, şi pe Athos, maica îndată a cerut să fie adunate pomelnicele a rezultat un

**98**

pachet gros, încât nu încăpea într-o mână. Ea a explicat că aceste pomelnice sunt lăsate de cei care i-au cerut să se roage pentru cei apropiaţi. Toate au fost citite de multe ori şi acum va fi bine dacă pentru aceşti oameni se vor ruga şi în Ţara Sfântă. Stareţa a explicat că, de obicei, ea citeşte pomelnicele noaptea, pentru că zilele sunt pline de cei care o vizitează. Şi este nevoită să se roage în timpul nopţii, în noaptea dinaintea zilei în care venisem, ea dormise doar două ore.

O fată din grup a întrebat:

Maică, oare e bine să plecăm la mănăstire, dacă ne aşteaptă nişte vremuri atât de grele?

nu, mântuiţi-vă în lume.

La câteva luni de la acest dialog, fata care a pus acea întrebare s-a măritat. Pesemne, maica a prevăzut aceasta.

O altă femeie a întrebat:

dar eu pot să plec la mănăstire?

tu de mult eşti monahie.

Şi în acest caz cuvintele maicii s-au adeverit, pentru că acea femeie mai târziu a fost tunsă în monahism. Mi-a rămas în memorie ce spunea maica Nila:

vin mulţi bolnavi, îmi cer să mă rog pentru ei, vor să afle cum să se

99

vindece. Există atât de multe ierburi cu care se pot vindeca cele mai grave boli. Domnul a rânduit astfel, că aproape pentru orice boală există o ierbuşoară. Mai înainte le strângeam eu, dar acum sunt bătrână, nu mai pot, dau doar sfaturi. Dar trebuie să ştii când şi de unde să culegi aceste ierburi. îmi este milă de oamenii bolnavi. însă eu nu sunt preot, eu nu pot dezlega păcatele, de aceea doar mă rog pentru cei bolnavi, dar, când te rogi, te îmbolnăveşti şi tu. Se întâmplă să vină unii, încât, după aceea, aproape că mor eu însămi. Să te rogi pentru bolnavi înseamnă să mori în fiecare zi. Domnul mă înştiinţează când trebuie să vină oameni cu boli şi păcate deosebit de grave. La mine vin şi monahi, şi stareţi de-ai noştri, rugători. Nu demult a venit un schimnic, care are acum o sută patruzeci de ani, şi a mai fost şi un arhimandrit în vârstă de o sută douăzeci de ani. Slavă Domnului, sunt încă în Rusia rugători şi stareţi. Prin rugăciunile lor suntem noi vii şi Dumnezeu ne dăruieşte bucuria de a-i cunoaşte pe unii dintre ei.

în sfârşit, a ajuns şi rândul meu. M-am aşezat în genunchi înaintea stareţei,

**100**

la fel ca toţi aceia cu care a discutat. Ea m-a întrebat:

de ce, părinte, ai venit la mine?

Eu am răspuns:

pentru a cere binecuvântare

După aceea, maica a continuat:

aceasta e bine, ce bucurie! Acum mai rar vin după binecuvântare, mai mult vin cu trebuinţe şi cu întrebări. Ai slujit Domnului, ce întrebări mai poţi avea după liturghie? Restaurezi o biserică? Prin această biserică mulţi vor intra în împărăţia Cerurilor. O vei renova, neapărat o vei renova. Dar acum e târziu să se mai construiască biserici noi. E nevoie să se umple de credincioşi şi de rugăciune cele care sunt deja. A venit vremea rugăciunii. Pune în faţa ta o iconiţă de hârtie şi roagă-te, prin ea Dumnezeu îţi va trimite harul Său. Biserica pentru noi e mai mult decât o mamă! Am o cunoştinţă, ea construieşte o biserică. Nu are nicio copeică, dar Dumnezeu îi tot trimite. Nu demult a venit şi mi-a povestit că s-a înţeles cu muncitorii, o brigadă bună, au făcut totul cum trebuie, însă au cerut zece milioane de ruble. De unde să aibă aceşti bani? Cât nu i-a rugat să scadă preţul şi să termine construcţia, însă muncitorii o ţineau pe a lor. Au spus că

101

dacă nu primesc banii, vor pleca mâine. Toată noaptea femeia s-a rugat Maicii Domnului să rezolve situaţia, să înmoaie inimile muncitorilor. Dimineaţa a venit la biserica aflată în construcţie şi a văzut un militar necunoscut, care a întrebat-o:

dumneavoastră vă ocupaţi de construcţia bisericii?

da, eu.

Iată, luaţi aceşti bani, au ajuns la mine în asemenea mod, încât eu am hotărât să îi dăruiesc unei biserici şi i-a întins pachetul. Când femeia a deschis pachetul, în el se aflau şase milioane de ruble. Ea a alergat spre muncitori:

am şase milioane!

Dar aceia o ţineau pe a lor:

numai zece.

Atunci i-a rugat să aştepte şi a venit la mine. Cu ajutorul lui Dumnezeu, noi am adunat cele patru milioane care nu ajungeau şi ea a plătit muncitorii. Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!

Maica s-a interesat dacă am copii. Când a aflat că în familia noastră avem patru, s-a însufleţit şi, ridicând glasul, a spus:

slavă Domnului! Măcar în familiile voastre, ale preoţilor, să se nască mai mulţi copii. Naşteţi şi educaţi-i!

**102**

Aflând că biserica noastră e închinată Naşterii Maicii Domnului, maica a spus următoarele cuvinte:

maica Domnului, prin naşterea Sa, a adus mare bucurie în lume şi nădejdea mântuirii. De aceea în Rusia sunt atât de multe biserici şi mănăstiri închinate naşterii ei.

Deşi nu am întrebat-o nimic, ea a simţit foarte bine ceea ce îmi frământa sufletul. Eu nici nu mă pregăteam să vorbesc despre aceasta, dar ea, bineînţeles, a văzut acea durere şi amărăciune care erau în inima mea. Cu puţin înainte de această întâlnire, îmi murise mama. Eram trist că nu făcusem tot ce putusem pentru ea, nu i-am acordat mai multă atenţie, nu am ocrotit-o. Ea era nevoită să lucreze foarte mult la biserică, eu însă eram ocupat zile întregi cu slujbele, construcţia, călătoriile şi nu îmi ajungea timpul să comunic cu ea. Pe neaşteptate, maica însăşi a început să mă întrebe despre mama. Ea a găsit cuvintele care m-au consolat şi m-au liniştit. Şi, desigur, stareţa s-a rugat pentru mine. Foarte curând am primit un semn care a întărit liniştea apărută în inima mea după discuţia cu ea. Mama mi-a apărut în vis bucuroasă, fericită, şi eu m-am

**103**

trezit cu încrederea deplină că ea este vie, că nu există moarte şi despărţire! Pentru mine, această încredinţare a fost cel mai de preţ câştig din întâlnirea cu stareţa.

Oaspeţii au început să-i înmâneze maicii darurile lor modeste. Ea se bucura cel mai mult de lucrurile sfinte: icoanele, uleiul şi apa din locurile sfinte. Ea lua în mâini fiecare obiect, fiecare iconiţă, o săruta şi îi spunea îndată ucenicei ei Unde să o aşeze, sau cui trebuia dăruită, trimisă, ce să păstreze în casă şi ce să rămână în chilie.

înainte de plecare, am întrebat-o pe maica:

ne daţi binecuvântare? Acum este deja târziu, iar drumul de întoarcere e lung. Dar noi am vrea să mai mergem la izvorul de la Mănăstirea Apostolului Ioan Teologul.

Maica a răspuns imediat şi tare:

mergeţi negreşit, iar acasă veţi ajunge uşor şi repede. Scăldaţi-vă în izvor, neapărat. Nu sunt multe

locuri în Rusia cu izvoare vindecătoare atât de puternice. Omul se poate vindeca acolo de cele mai grele şi incurabile boli, dacă vine cu credinţa şi nădejdea în ocrotirea Sfântului Apostol Ioan. Căci el este apostolul iubirii,

**104**

şi această iubire se revarsă asupra fiecărui om care vine în acest loc sfânt. Dar voi aveţi şi bolnavi, mergeţi, nu amânaţi! Veţi reuşi totul, şi acasă veţi ajunge la timp.

Se însera şi, chiar dacă ne pregătiserăm să ne întoarcem direct acasă, totuşi, cu binecuvântarea maicii, ne-am îndreptat spre Mănăstirea Sfântului Ioan Teologul. Ce bine a fost că am ascultat de cuvintele stareţei! Am ajuns la mănăstire parcă zburând. Ne-am scăldat în izvor, am admirat splendoarea împrejurimilor mănăstirii, apoi am luat masa caşă[18], compot şi ceai cu minunata pâine mănăstirească. în fiecare clipă a acestei stări de bucurie, ne aminteam cu recunoştinţă de maica Nila, mulţumindu-i pentru acest cadou.

**Amintirile preotului P.**

în primăvara anului 1992, administratoarea Bisericii Sfântul Ioan Gură de Aur împreună cu prescurăreasa m-au rugat să le duc cu maşina mea în Fosforitnîi. Nu ştiam scopul deplasării, dar m-am

[18] Mâncare tradiţională rusească: cereale fierte în apă sau lapte [n.tr.].

**105**

învoit şi am purces la drum. Când ne-am apropiat de o casă mică, călătoarele m-au rugat să le aştept în maşină, iar ele au intrat în casă. Aproape imediat a ieşit o femeie necunoscută şi mi-a spus că maica mă invită să intru. La întrebarea mea: cine locuieşte aici, femeia mi-a răspuns:

schimonahia Nila.

Astfel am aflat pentru prima dată acest nume. Intrând în casă, am văzut-o pe stareţa Nila stând la masă, iar în faţa ei, aşezată pe pat stăpâna casei, schimonahia Rafaila. în acea zi, după o lungă convorbire, maica mi-a spus să mai vin pe la ele. De atunci am început să o vizitez deseori pe stareţă.

în timpul unei vizite, pe 5 sau 6 februarie 1993, s-a apropiat de mine schimonahia Rafaila şi m-a anunţat bucuroasă că se pregăteşte să meargă spre sud pentru a vizita nişte stareţi. La acestea, maica Nila i-a spus:

tu vei ajunge până la Voskresensk şi acolo vei muri.

Maica Rafaila a râs şi a spus că se simte bine. Dar totul s-a întâmplat după cum a prezis stareţa Nila. Maica Rafaila, într-adevăr, a ajuns doar până în Voskresensk, unde s-a simţit rău şi a murit pe 9

**106**

februarie 1993. Mie mi-a revenit sarcina de a mă ocupa de organizarea înmormântării

în 1994 am cumpărat un bilet pe vapor pentru un pelerinaj la locurile sfinte ale Orientului. înainte de plecare, am mers la stareţa Nila să iau binecuvântare. Ea m-a binecuvântat, dar mi-a spus că mă aşteaptă o încercare şi altceva nu mi-a explicat. Cum se întâmpla întotdeauna, cuvintele ei deveneau clare mai târziu.

în timp ce navigam din Port-Sand spre Tesalonic, a început o furtună de gradul 9, iar vaporul nostru era pregătit să reziste doar la cele de gradul 5. Atunci am înţeles despre ce încercare vorbise stareţa Nila. întorcându-mă din pelerinaj, m-am dus la ea, şi ucenica ei care m-a întâmpinat, pe nume Ana, m-a întrebat ce nenorocire mi s-a întâmplat în pelerinaj pentru că, în una din nopţi, maica s-a rugat până dimineaţa pentru salvarea mea. Atunci am înţeles că aceasta se întâmplase în noaptea furtunii.

în anul 1995, pe 19 august, de praznicul Schimbării la Faţă a Domnului, maica Nila a venit la biserica din satul Konstantinovo, unde eram paroh. Slujba încă nu începuse şi eu am ieşit să o întâmpin. Ieşind

**107**

din maşină, stareţa a spus tare, de câteva ori:

păi, asta e o mănăstire!

Eu am fost uimit de aceste cuvinte, fiindcă biserica era parohială. După slujbă, maica a spus din nou cu voce tare că aceasta nu e o biserică, ci o mănăstire, iar apoi a adăugat:

păcat că eu nu voi ajunge în biserica ta, părinte, dar voi fi totdeauna alături de tine şi mă voi ruga întotdeauna pentru tine.

Sensul acestor cuvinte, rostite cu cinci ani în urmă, s-a limpezit abia acum. în biserica unde am slujit eu acum este metocul Mănăstirii Sfântului Ioan Teologul şi acum slujeşte acolo un ieromonah din aşezământ, iar alături de biserica unde slujesc eu se construieşte Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu „Stăpâna tuturor”; şi această construcţie a fost binecuvântată de însăşi maica Nila.

în vara anului 1996, am venit la stareţă cu o maşină pe care o primisem în dar, însă despre asta nu ştia nimeni, chiar nici cei mai apropiaţi oameni. Doar ce am intrat în chilia maicii, iar ea m-a şi felicitat pentru cadou şi mi-a mai spus să repar maşina singur. Eu m-am mirat de cuvintele

**108**

ei, pentru că maşina mergea de minune. La sfârşitul vizitei, înainte de plecare, ea mi-a spus încă o dată să repar singur maşina, să nu o dau la un service auto.

într-adevăr, în drum spre casă, ceva a bubuit în motor. Am fost nevoit să opresc maşina, dar nu puteam nicidecum să înţeleg ce se întâmplase. între timp se oprise o maşină, care mergea pe alături, condusă de un cunoscut de-al meu. La rugămintea mea, el a remorcat maşina stricată şi a dus-o până în parcare.

îndată ce a plecat, s-a apropiat de mine un enoriaş al bisericii noastre şi m-a întrebat de ce l-am chemat. Am răspuns uimit că nu m-am îndepărtat deloc de maşină şi că am apărut acolo doar cu câteva minute în urmă, întorcându-mă de la maica Nila. El a început să-mi demonstreze că eu i-am telefonat şi l-am rugat să mă ajute să repar maşina, spunându-i chiar să-mi aducă cheia fixă şi lichidul de răcire.

Nu ne-am înţeles unul pe altul, dar împreună ne-am ocupat de maşină şi am descoperit curând o ruptură a radiatorului şi a pompei de apă. Am mers cu maşina lui la un magazin de piese auto şi am întrebat dacă au radiatoare. Vânzătorul a

**109**

spus că nu, dar asistenta lui, care stătea alături, m-a întrebat cum arată radiatorul, şi eu i-am explicat. După aceea, ea a plecat şi s-a întors repede cu radiatorul de care aveam nevoie. La întrebarea dacă au pompe de apă, ea a răspuns că au şi mi-a adus una. Am observat că însuşi vânzătorul era mirat de ce se petrecea.

În anul 1998, fiul meu a fost luat în armată. În ajunul plecării am mers în Fosforitnîi, la stareţă, pentru a lua binecuvântare. Maica i-a spus fiului meu că el nu va fi un soldat de rând, ci va fi comandant, şi a adăugat că îi va fi greu, dar se va întoarce acasă viu. într-adevăr, fiul a ajuns sergent, iar în ultima jumătate de an de slujbă a luptat în Cecenia, unde a fost rănit de nişte schije la picior, dar s-a întors viu, pentru rugăciunile stareţei.

**Relatarea diaconului V.**

Mi-a fost dat să cunosc mai multe stareţe şi nevoitoare ale zilelor noastre, dar maica Nila nu semăna cu niciuna. Primul sentiment care m-a cuprins când am făcut cunoştinţă a fost dezamăgirea. Mi s-a părut foarte bolnăvicioasă, o bătrânică

**110**

istovită de viaţă. Nu am simţit în ea harul Duhului Sfânt. M-a mirat, de asemenea, şi faptul că nu a luat binecuvântare de la preotul care venise cu noi. în plus, îmi era foame şi tot aşteptam să ne dea ceva să mâncăm, fiindcă se povestea că maica e foarte primitoare şi nu îi lăsa pe oaspeţii săi să plece fără să-i hrănească. Dar bătrânica a prins a povesti că oamenii o dau gata, toţi vor minuni:

dar, ce pot eu să le dau lor? Nu era ploaie, eu m-am rugat şi am strigat către prorocul Ilie şi ploaia s-a pornit. Acum s-a pus să plouă cu găleata şi, din nou, mulţi sunt nemulţumiţi. Nu-i poţi mulţumi pe oameni.

Eu am hotărât să nu pun nicio întrebare, ci să stau şi să ascult ce vor întreba ceilalţi. Cu atât mai mult nu doream să întreb despre problemele personale în prezenţa străinilor. Se vedea că îi era foarte greu cu noi, pentru că nu aveam acea încredere care ar fi inspirat-o la o altă întâlnire. Eu înţelesesem aceasta de la început, însă, din păcate, în timpul convorbirii stăteam nemulţumit şi chiar morocănos.

Şi deodată situaţia s-a schimbat, cum mi s-a părut mie, când una din femeile venite cu noi a îngenuncheat înaintea

111

maicii şi, nesfiindu-se de ceilalţi oameni, a început să vorbească cu voce tare despre necazurile şi problemele ei, de parcă nu mai era nimeni în cameră. Eu am fost scârbit la început că vorbea despre o boală despre care nici nu se poate pomeni în prezenţa altora. însă un răspuns absolut serios şi precis

al maicii, neşovăitor şi încurajator, într-o clipă a schimbat starea mea interioară. Brusc am văzut că în faţa noastră e un om care simte, care vede durerea altui om, îl compătimeşte şi intră în inima celui care întreabă, pentru a-l ajuta şi a-i uşura suferinţa.

De multe ori văzusem cum, în acest mod, îi ajuta pe oameni duhovnicul meu. Mi s-a părut că şi cei care erau în chilie au simţit schimbarea care se petrecuse cu maica. Ea devenise parcă mult mai însufleţită. Până atunci nu o ascultasem aproape deloc şi, practic, nu reţinusem nimic. Dar, din acel moment, parcă, am început să înţeleg multe din cele pe care le vorbea.

Parcă într-un mod diferit, maica a început să vorbească despre mai multe lucruri care, aparent, nu ne priveau pe noi. Cu cât mai mult ascultam cuvintele ei, cu atât mai mult se întăreau în interiorul

**112**

meu atenţia şi încrederea. Pe neaşteptate, am început să înţeleg că maica răspunde la multe din întrebările mele!

Ea vorbea mult şi cu bucurie despre faptul că binecuvântarea Domnului se află asupra reconstrucţiei bisericii, că prin această biserică mulţi îşi vor dobândi mântuirea şi că trebuie să ne alipim acestei parohii. în acea vreme eu slujeam la altă biserică şi nicidecum nu mă identificam cu acea parohie despre care vorbea maica, dar ea a prevăzut că eu voi ajunge exact acolo. Ştiam că în curând voi fi nevoit să plec, dar unde şi cum, nu ştiam, ci doar ghiceam. în acea vreme, îmi doream să nu fiu îndreptat spre biserica pe care o construia cunoştinţa mea, foarte doritoare să fiu preot în acel lăcaş nou. Mi se părea că nu are niciun rost noua construcţie, că e doar un chin. Răspunzându-mi la această întrebare nerostită, maica a prins a povesti despre fiica ei duhovnicească cea care construieşte deja a treia biserică, astfel îndeplinind voia lui Dumnezeu. Atunci eu am pus unica întrebare din timpul aflării mele în chilia maicii:

dar stareţii spun că în ziua de astăzi e târziu să se mai construiască biserici noi.

113

Maica mi-a răspuns imediat:

târziu e deja de ieri. Dar Domnul i-a mai dat timp Rusiei.

Eu am înţeles: dacă mie nu îmi place sau nu doresc să particip la construcţia bisericii, asta nu înseamnă că acea construcţie nu îi este plăcută lui Dumnezeu. Am mai înţeles că nu aveam nicio legătură cu acea biserică, ridicată de cunoştinţa mea, fiindcă imediat după acestea maica a început să vorbească despre biserica în care, aşa cum prezisese ea, slujesc acum. Am devenit foarte interesat, am vrut să explic, să întreb, dar stareţa a trecut peste întrebarea mea şi a vorbit despre mine de parcă deja slujeam în acea parohie, repetându-mi mie şi celor prezenţi:

acolo vă veţi înălţa la cer. Să staţi în parohie şi vă veţi mântui.

Atunci am înţeles foarte limpede că trebuie să plec din locul vechi. Şi peste aproape o lună m-am pomenit în acea parohie.

Ceea ce am auzit la sfârşitul întâlnirii a fulgerat acea întunecime în care mă aflam. Am văzut că în faţa mea se află un om al lui Dumnezeu, o stareţă înainte-văzătoare. Mai târziu m-a cuprins o mare tristeţe că nu m-am folosit mai mult de

**114**

acea întâlnire dăruită de Dumnezeu. Neîncrederea şi închiderea m-au lipsit, poate, de unica posibilitate de a primi nişte răspunsuri clare şi exacte despre cum trebuie să-mi rânduiesc în viitor viaţa, potrivit voii lui Dumnezeu.

**Din amintirile maicii I.**

Maica ne îndemna mereu să mergem mai des la biserică şi ne spunea:

dacă m-ar ţine picioarele, aş fi în fiecare zi la slujbă.

Ea se ruga nopţile uneori fără întrerupere şi ne trezea şi pe noi să ne rugăm. Rugându-se, rostea următoarele cuvinte:

doamne, auzi rugăciunea noastră! Doamne, primeşte pocăinţa noastră! Doamne, nu ne lăsa pe noi în ispită... Dă, Doamne, inimii noastre tărie şi răbdare!

Stareţa iubea foarte mult curăţenia, ordinea şi ne certa pe noi, ucenicele ei, dacă lăsam pe masă un cuţit, o farfurie sau altă veselă. Ne mai spunea că niciuna dintre noi nu face ascultare.

Noi îi răspundeam:

iartă-ne, maică. Dar ea spunea, ţinând băţul în mână:

115

acuş vă voi altoi şi apoi vă voi ierta.
Ea ne repeta mereu că ascultarea este mai presus decât postul şi rugăciunea. Odată mi s-au întâmplat următoarele. într-una din zilele în care eram de serviciu în chilia maicii, ea se simţea rău şi mi-a spus:
astăzi să nu laşi pe nimeni nici chiar să intre pe poartă.
Lucram în grădină, când s-au apropiat de mine două femei care mi-au spus:
noi am venit de departe. întrebaţi, vă rog, poate maica ne va primi.
în loc să le spun că este bolnavă şi nu va putea să le primească, eu le-am sfătuit să se roage, poate maica totuşi le va primi. S-au aşezat pe un cufăr, au deschis cărţile şi au început să citească rugăciuni, iar eu am continuat să lucrez în grădină. Deodată a ieşit în pridvor maica, m-a chemat şi-mi spune:
unde e ascultarea ta? Eu ţi-am spus: nu lăsa pe nimeni nici să intre pe poartă! Pleacă acum împreună cu ele.
Eu m-am mâhnit, am căzut în genunchi:
Maică, iertaţi-mă!
dumnezeu să te ierte, şi eu te iert. Dar niciuna dintre voi nu aveţi ascultare.
**116**
Aşa că noi eram nu posluşnice, ci „neposluşnice”. Bineînţeles că îmi vorbea atât de aspru spre învăţătură de minte, însă, de obicei, îi primea pe toţi acei care veneau de departe, oricât era de bolnavă. Îmi explicase că avusese în vedere să nu-i las pe localnici, care deseori veneau fără treabă şi luau din timpul acelora care într-adevăr aveau ceva important de rezolvat. Atunci eu am întrebat:
pe aceasta să o las?
las-o.
dar pe aceasta?
las-o.
Am mai spus câteva nume, iar maica a dat din mână, zicând:
ei, bine, lasă-i pe toţi!
în timpul nopţii, cineva a bătut la uşa mea; eu m-am speriat, nu am deschis, dar până dimineaţă nu am închis un ochi, m-am tot rugat. Am alergat la maica şi ea mi-a spus:
a fost cumnatul tău, beat. Noaptea să nu răspunzi nimănui.
Au venit la ea o mamă cu fiul ei; îndată ce au trecut pragul, maica i-a spus fiului:
19 în limba rusă, „posluşnic” înseamnă *ascultător* [n.tr.].
117
să pui banii acolo de unde i-ai luat!
Acela a căscat gura de uimire, dar nu a îndrăznit să obiecteze nimic, pentru că, într-adevăr, luase banii. Ei veniseră la maica pentru a clarifica unde au dispărut banii, însă ea l-a dat de gol.
A dat-o de gol şi pe o fată care venise cu mama ei, spunându-i:
tu deja nu mai eşti fată mare,, iar mama, auzind aceste cuvinte, a prins a plânge.
A mai venit şi un părinte foarte cinstit de către mulţi oameni, şi el stătea întotdeauna în genunchi înaintea ei.
Maica avea o memorie bună, eu eram uimită deseori cum de ţinea minte atât de mulţi oameni şi se ruga pentru ei după numele fiecăruia. Ea avea foarte mulţi fii duhovniceşti în Moscova, în Saratov, chiar şi din Uglea au venit egumenul Alexie şi ieromonahul Iov, care au săvârşit Taina Sfântului Maslu şi au împărtăşit-o. Ea îi hrănea şi îi servea pe toţi cei veniţi şi deseori le dădea alimente la plecare.
Maica trebuia să plece la Domnul încă din 1997, după cum spunea ea însăşi. Se pregătea de moarte, pe 1 ianuarie a împărtăşit-o ieromonahul Paisie, dar, probabil pentru rugăciunile fiilor ei duhovniceşti,
**118**
ea a mai trăit încă doi ani, însă era foarte slăbită şi bolea des.
O asistentă medicală îi administra injecţii, îi punea perfuzii şi îi prescria pastile după sfatul medicului. Maica suferea îndeosebi de dureri de cap. însă, după pelerinajul la moaştele Sfântului Mucenic Pantelimon, ea s-a vindecat.
în duminici şi de sărbătorile cele mai importante, maica negreşit se împărtăşea. În ultimul an al

vieţii, i s-a arătat Sfânta Maria Egipteanca şi i-a prevestit sfârşitul în a doua săptămână a Postului Mare. La ora opt dimineaţa, în sâmbăta din a doua săptămână a Postului Mare, maica noastră şi-a încheiat viaţa pământească. înainte de moarte, ea spunea că vor fi bătătorite cărările şi drumurile spre casa în care a trăit...

**Din amintirile monahiei P.**

într-o zi, eu a trebuit să transport din Moscova, cu trenul electric, o icoană mare, cu Mântuitorul, pentru biserică. Am intrat în tren cu icoana. în afară de ea, mai aveam încă două genţi. Vis-à-vis de mine s-a aşezat un tânăr care m-a rugat să-l trezesc când vom ajunge în staţia „Kilometrul 88". Eu l-am trezit şi el, văzând că am atâtea lucruri, s-a oferit să mă ajute să duc bagajele până la staţia de autobuz. Mi-a explicat că se îndrepta spre Egorievsk, iar eu mergeam spre maica, aşa că făceam acelaşi drum. Se înserase, îmi era greu să duc toate lucrurile pe care le aveam şi am fost de acord ca el să mă ajute.

Tânărul a luat icoana, a sărit din tren, a traversat sinele şi a fugit. în acel moment trenul electric s-a pornit şi eu am fost nevoită să aştept până ce va trece. Să alerg după el nu puteam, pentru că mai aveam două genţi, de aceea m-am hotărât să mă încredinţez voii Domnului şi m-am îndreptat încet spre staţia de autobuz. Apropiindu-mă de şosea, am văzut în lumina felinarelor electrice că omul fugea în direcţia Novlenskului. Icoana era ambalată şi era puţin probabil ca tânărul să fi ştiut ce furase.

Văzându-l, am început să strig să se întoarcă, fiindcă luase icoana Mântuitorului. Deodată, el s-a oprit şi s-a întors speriat şi buimăcit. Aşa că am ajuns cu bine până la maica, şi cu icoana, şi cu cele două genţi. Aflând de cele întâmplate, stareţa mi-a spus:

**120**

el a furat icoana, dar Mântuitorul nu a mers cu el.

**Amintirile lui S.**

îmi doream foarte mult să ajung la maica Nila, dar mă temeam atât de mult că ea nu mă va primi! Mulţi dintre cunoscuţii mei ajunseseră la ea şi primiseră ajutor şi îndreptare, dar mie nu mi se ivea posibilitatea să ajung. Singură nu puteam să plec, iar alţii nu doreau să meargă. Însă motivele pentru a merge la maica erau serioase.

Se întâmplase că murise micuţul şi iubitul meu nepot, fiul surorii mele. Eram foarte îndurerată şi, deodată, am primit încă o lovitură îngrozitoare: a murit soţul meu, şi în ce fel! S-a culcat şi nu s-a mai trezit. Nu s-a spovedit, nu s-a împărtăşit. Nu suferea de nicio boală grea, dar asta a fost voia lui Dumnezeu. Şi dinţr-o dată a căzut peste mine o mare mâhnire. Nu puteam să-mi găsesc nicăieri liniştea. Duhovnicul m-a binecuvântat să merg pe la locurile sfinte. Mergeam împotriva voinţei şi puterii mele. Inima parcă mi se împietrise, au pus stăpânire pe mine cârtelile

**121**

şi o nespusă tristeţe după soţul meu. Mă gândeam întruna, poate greşisem ceva în relaţia cu el sau păcătuisem cu ceva. Mintea mea era mereu plină de gânduri apăsătoare şi mă întrebam cu tristeţe: de ce Dumnezeu mă pedepsise atât de tare?

Odată au plecat spre maica nişte cunoscuţi, dar nu ştiu de ce nu m-au luat cu ei. întorcându-se, una dintre femei mi-a povestit că maica o primise destul dei rece. La principala întrebare nu răspunsese imediat şi începuse să vorbească despre ceea ce probabil era mai important pentru sănătatea duhovnicească şi trupească a femeii.

stomacul tău e bolnav. Trebuie să te lecuieşti. înmoaie şi lasă peste noapte câteva linguri de cereale de ovăz, iar dimineaţa mănâncă două-trei linguri, poţi să le încălzeşti. Cât de slabă eşti, ţi se văd coastele. Trebuie să te mai îngraşi.

Apoi maica a vorbit despre relaţiile femeii cu soţul ei, despre interesul de a câştiga bani. La întrebarea principală, a răspuns astfel:

cereţi cu credinţă, şi Domnul vă va da de toate. Dacă voi aveţi atât de mare nevoie, Domnul o să vă dea.

**122**

Povestirea acestei femei totuşi m-a ajutat. Şi, de îndată ce m-am hotărât să ajung cu orice preţ la maica, una din enoriaşele bisericii noastre, care era fiica ei duhovnicească, s-a oferit să mă însoţească. Ea m-a întrebat:

dar nu te temi să mergi la maica?

Eu am răspuns că trebuie să mă tem numai de Dumnezeu. I-am spus că poate maica mă va sfătui

ce şi cum să fac ca să se schimbe viaţa mea, starea în care mă aflam, şi că doream să-mi ajut cumva soţul.

Din acel moment, am aşteptat plecarea. Ne-am pregătit să pornim într-o zi geroasă de iarnă. Drumul s-a dovedit a fi lung şi foarte greu. Mai întâi nu a venit trenul electric, apoi nu ne-am urcat în autobuzul în care trebuia să ne urcăm. Am fost nevoite să coborâm, să ne întoarcem, să aşteptăm din nou, şi totul pe un ger năprasnic. Frigul ne răzbise până la oase, eram într-o situaţie demoralizantă şi ne întrebam de ce ne este atât de greu să ajungem.

în sfârşit, suntem la uşa mult-dorită a maicii. Am bătut. A deschis ucenica ei, Ana. Eu am intrat în chilie şi imediat am văzut-o pe maica Nila, aşezată pe un scăunel.

**123**

dezbrăcaţi-vă, ne-a spus. Acuşica veţi mânca, vom face un ceai fierbinte! Au îngheţat fetele. Apoi vom discuta.

Se vedea că maica se simţea destul de rău, însă a băut totuşi un ceai cu noi şi a gustat puţin din ceea ce era pe masă. întreg chipul ei, privirea, exprimau blândeţe, pace şi eu am simţit că îmi cade de pe suflet acea greutate pe care o duceam de atât timp. Se ivise în sufletul meu o uimitoare uşurare. Parcă uitasem de durerea şi tristeţea mea. Am înţeles atunci că voi pleca de acolo complet schimbată, că acea greutate apăsătoare va dispărea, pentru rugăciunile maicii. Eu m-am aşezat în genunchi în faţa ei şi i-am povestit despre năpasta care m-a scos de pe drumul vieţii mele, i-am spus că mă chinui neştiind cum să-l ajut pe soţul meu şi pe mine însămi, că merg la diferite biserici, în locuri sfinte, dar liniştea nu apare.

Maica mi-a spus:

tu ai făcut pentru el tot ceea ce se putea şi chiar mai mult decât ar fi meritat.

eu l-am iubit foarte mult. Deseori mă supăra, dar eu îl iertam de fiecare dată.

**124**

roagă-te pentru el, tu trebuie să te rogi pentru el. însă e nevoie să te gândeşti şi la tine, la mântuirea ta. Unele femei se recăsătoresc după ce au rămas văduve şi se străduiesc să întemeieze o nouă familie. Tu nu trebuie să te măriţi din nou. Dumnezeu le iubeşte foarte mult pe văduve şi le ajută deosebit de mult în viaţă, dacă ele rămân credincioase soţului decedat. Şi să ştii că numai în biserică poţi să dobândeşti pacea. Staţi mai aproape de zidurile bisericii şi aşa vă veţi mântui.

La plecare maica m-a binecuvântat şi a adăugat:

cât mai sunt în viaţă, tu trebuie să vii pe la mine. Când te vei hotărî să vii, să te şi porneşti. Nu trebuie să planifici dinainte, să stabileşti zilele; pur şi simplu, vino, peste o săptămână sau două.

Am mers spre casă parcă zburând: prima dată după atâtea zile pline de amărăciune m-au vizitat adevărata bucurie şi pace. în acea noapte, probabil pentru întâia dată după moartea soţului, am adormit liniştită.

Peste o săptămână, m-am pregătit din nou să plec la maica împreună cu enoriaşa care devenise, după cum spusese maica, sora mea duhovnicească şi ajutătoarea

**125**

mea. De această dată, deplasarea a fost neobişnuit de uşoară; trenul electric a venit de îndată şi nu am fost nevoite să aşteptăm nici autobuzul. Când am ajuns, i-am spus maicii:

cât de uşor am ajuns astăzi!

ştiam că veniţi spre mine, a răspuns ea. Când m-am rugat dimineaţă, am simţit că sunteţi pe drum.

Am început imediat să vorbesc despre problemele mele şi să pun întrebări:

după moartea soţului, mi-a rămas o maşină. Pot să iau carnetul şi să conduc?

poţi, dar trebuie neapărat să studiezi bine toate cursurile de şoferie şi nu să-ţi cumperi carnetul, aşa cum procedează mulţi acum, trebuie să înveţi serios. Când vei învăţa să conduci maşina şi, mai târziu, când vei ieşi din casă şi te vei aşeza la volan, sau vei ieşi din maşină, negreşit să spui rugăciunea pe care ţi-o voi spune eu. Scrie-o acum şi învaţ-o pe de rost: „Doamne, dăruieşte-mi pecetea darului Duhului Sfânt în toate căile şi drumurile mele. Amin”. Această rugăciune trebuie să fie toată viaţa cu tine.

**126**

Următoarea mea întrebare se referea la o bucată de pământ: să o păstrez sau să o vând?

câţi ari? a întrebat maica.

doisprezece.

poţi să faci în felul următor: şase ari să-i vinzi, dacă ai probleme cu banii, iar şase neapărat să îi ţii pentru tine. Va veni o vreme când vă veţi hrăni din pământul vostru, când fiecare petic de pământ va fi o comoară. Vor fi ani, unul după altul, din ce în ce mai friguroşi şi mai înfometaţi, aşa că toate rezervele nu vă vor salva, nu vă vor ajuta. Poţi să construieşti o casă pe acea bucată de pământ, împreună cu sora ta. Acum e mai bine să pleci din Moscova. Şi nu vindeţi bucata de pământ, ci folosiţi-o.

Nu am reuşit să vând pământul, pentru că nu găsisem un cumpărător. Probabil că maica s-a rugat ca el să rămână la noi. Acum, după moartea stareţei, am înţeles că trebuie să păstrez întreaga bucată de pământ.

Mai aveam încă o problemă: datornicii, care nu doreau să îmi înapoieze banii după moartea soţului meu. Când am întrebat-o pe maica ce să fac, ea m-a sfătuit să mă rog Sfântului Spiridon al Trimitundei.



I-am urmat sfatul şi, treptat, banii au început să se întoarcă.

Maica mi-a spus că ocrotitoarea mea este icoana Maicii Domnului „Cercetarea celor adormiţi” şi ar fi bine să merg să mă rog în biserica unde e acea icoană. Dumnezeu aşa a rânduit, cum a spus maica. După moartea soţului, nu ştiu de ce am început să merg în toate duminicile şi în zilele de sărbătoare la Biserica „învierii” (închinată praznicului sfinţirii Bisericii învierii Domnului din Ierusalim, ridicată de împăratul Constantin şi maica sa, Elena), de pe strada Nejdanov, unde se află icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu „Cercetarea celor adormiţi”. Când i-am povestit maicii despre aceasta, ea mi-a spus:

aşa, să mergi acolo. îţi va fi de ajutor pentru întreaga viaţă.

Am primit o invitaţie să merg în pelerinaj la Ierusalim. Doream foarte mult să merg, dar mi-au apărut nişte îndoieli. Am hotărât să o întreb pe maica.

mi se pare că nu sunt încă pregătită să ajung la locurile sfinte din Ierusalim, i-am spus.

este drept ce crezi.

După aceasta m-a stropit cu apă din izvorul sfinţit, spunându-mi:

aici e sfinţenie pentru tine!

Când ne-am luat rămas bun, maica mi-a spus:

acum o să vă binecuvântez şi veţi face foarte uşor drumul înapoi, nu vă va reţine nimic.

Aceste cuvinte s-au împlinit întocmai. Nicăieri nu am aşteptat mai mult de câteva minute.

După această întâlnire, eu I-am mulţumit Domnului că mi-a scos în cale oamenii care m-au dus la maica, dobândind astfel o îndrumătoare duhovnicească şi o mamă.

Următoarea întâlnire cu ea s-a petrecut peste câteva luni. Când am bătut la uşă, a ieşit ucenica maicii şi ne-a spus că ea nu s-a mai ridicat de trei zile, nu mănâncă nimic şi nu primeşte pe nimeni din cauza bolii. însă pe noi a acceptat să ne primească.

de ce nu aţi venit atât de multă vreme? Am fost numai ochi, aşteptându-vă. Aşezaţi-mă la masă, vreau să stau împreună cu voi, a rostit ea când ne-a văzut.

Ucenica ei a pus masa, a aşezat-o pe maica şi, în tot timpul mesei, ea a stat cu



noi, deşi se vedea ce eforturi uriaşe făcea pentru aceasta.

Noi i-am dat cadourile lucruri sfinte din Ierusalim, din Grecia. Cel mai mult s-a bucurat de uleiul din Patmos, din peştera în care a trăit Sfântul Apostol Ioan Teologul. A spus atunci, privind la icoanele din chilie:

astăzi am văzut, a apărut un înger al Domnului, cu păr de aur, şi mi-a spus: „Fiica ta duhovnicească va veni la tine”. Şi îngerul ţinea în mâini aceste daruri şi lucruri sfinte pe care voi mi le-aţi adus. Eu văzusem deja ceea ce mi-aţi adus voi.

După aceste cuvinte, faţa maicii s-a luminat, se bucura ca un copil.

Apoi deodată a rostit:

tot timpul îmi este frig. Aduceţi-mi o vestă.

Eu aveam la mine o vestă tricotată, n-o îmbrăcasem, fiindcă era cald, aşa că i-am dat-o maicii:

luaţi-o!

dar vei îngheţa. Poate găsiţi alta?

nu, eu mai am. Luaţi-o.

Maica a purtat două luni această vestă, după aceea i-a dat-o prietenei mele cu cuvintele:

să i-o dai lui S o va încălzi.

130

Când mi-au returnat-o, mai întâi m-am amărât şi apoi am înţeles sensul gestului maicii. Acum, după moartea ei, când mi se întâmplă să-mi fie greu, când se abat asupra mea necazuri sau boli, eu îmbrac vesta şi întotdeauna inima mi se încălzeşte, se bucură. Această vestă păstrează căldura şi dragostea maicii. Probabil, ea a cerut-o înadins de la mine şi apoi mi-a înapoiat-o.

Mai târziu am aflat că maica dădea tot timpul hainele ei bolnavilor şi necăjiţilor, prin aceasta vindecându-i de boli, necazuri şi amărăciuni. Eu mă gândesc tot timpul: câte necazuri şi dureri a luat asupra ei maica, de îmi este şi acum atât de uşor când mă îmbrac în haina pe care a purtat-o?!

îmi aduc aminte de ultima întâlnire cu ea. Când am ajuns, în chilie era un preot care o spovedise şi o împărtăşise. în timp ce aşteptam, a intrat un bărbat necunoscut, de prin partea locului, după cum înţelesesem:

maică, am nevoie de binecuvântarea dumneavoastră, dar e atât de multă lume aici! Voi veni altădată.

131

Maica i-a propus să rămână la masă, dar el a refuzat şi a vrut să plece. Ucenica i-a spus atunci:

nu trebuie să refuzaţi, dacă v-a invitat maica. în timpul mesei ea se roagă pentru cei care s-au adunat şi deseori omul, împreună cu mâncarea, primeşte o uşurare a bolii, de multe ori am observat aceasta. însă oamenii nu înţeleg şi renunţă la folosul lor.

De această dată, maica a vorbit de câteva ori despre sfârşitul său apropiat.

de-aş trăi până la Naşterea Domnului Hristos, apoi pot să şi mor.

maică, noi avem atâta nevoie de dumneavoastră, ne vom pierde singuri, am spus eu.

şi fără mine Domnul Dumnezeu o să vă ajute să nu vă pierdeţi. Iar timpul meu se apropie.

Când ne-am luat rămas bun, bărbatul care ceruse binecuvântare de la maica s-a oferit să ne ducă cu maşina până la Moscova. La înfăţişare, tânărul era sănătos, rumen la faţă, dar când am început să vorbim pe drum, ne-a spus că este foarte bolnav. Cu binecuvântarea maicii, el a mers la un preot, dar starea nu i s-a îmbunătăţit. Apoi ea l-a trimis în Lavra

132

Sfântului Serghie, la moaştele Sfântului Serghie. Acolo i-a fost mult mai bine. Maica a spus că bolnavul nu va primi dintr-odată vindecarea. înainte de a dobândi o uşurare, va trebui o vreme îndelungată să sufere şi să rabde. Pentru păcatele părinţilor săi, Domnul a îngăduit această boală, dar nu trebuie să îşi piardă nădejdea, ci doar să rabde şi să se roage.

Şi, din nou, am ajuns acasă fără opriri şi piedici.

înainte cu o săptămână de trecerea la Domnul a maicii, mă pregăteam să merg la ea. Simţeam că trebuie negreşit să ajung, dar prietena mea m-a rugat să o aştept ca să mergem împreună. Dar în ziua următoare, când mă pregăteam să pornesc la drum, am primit un telefon care m-a anunţat că maica murise.

Intrând cu prietena mea în Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, am văzut o mulţime mare de oameni, foarte mulţi preoţi. Au slujit panihida, apoi au slujit prohodul. Era atât de minunat, încât lipsea sentimentul despărţirii de ea.

în încheierea povestirii mele, doresc încă o dată să amintesc cât de uimitoare şi plină de har era atmosfera din chilia maicii. De la ea plecam întotdeauna înaripată,

133

bucuroasă, cu dorinţa de a trăi, de a munci, de a crede, plecam cu nădejdea că totul se va aranja în viaţa mea interioară şi în viaţa de zi cu zi. întreaga relaţie cu maica mi-a rămas în amintire ca o bucurie continuă, iar în inima mea trăieşte mereu recunoştinţa faţă de Dumnezeu pentru această mare milostivire.

Astăzi nu am sentimentul că maica a plecat dintre noi. Chiar mai mult, ataşamentul faţă de ea a devenit mult mai puternic, amintirea ei este mult mai vie. Fiecare faptă, gând, orice preocupare, toate le fac gândindu-mă ce ar spune despre aceasta maica: ar da binecuvântare sau nu? Slavă lui Dumnezeu că sunt pe pământul nostru astfel de oameni şi cât de greu şi înspăimântător ar fi să trăim fără ei, noi, păcătoşii.

Stareţa, trăind printre noi, lua asupra ei o greutate de neînchipuit: atâtea nefericiri, atâta durere a

primit ea, atâtea vieţi omeneşti a îndreptat pe drumul arătat de Dumnezeu. Greutatea păcatelor oamenilor care veneau la ea o dobora la pământ, dar ea se ridica întotdeauna, sprijinită în vechiul său baston, ca o lumânare arzând în rugăciune înaintea Domnului.
134
în cursul unei zile îmi aduc aminte de atâtea ori de ea! Această amintire mă ajută să-mi păstrez liniştea şi încrederea, oricare ar fi împrejurările vieţii. Nu am nici cea mai mică îndoială că maica ştie ce ne trebuie, ce este important pentru noi şi de acolo ea vede cum şi unde să ne îndrume, ştie ce este folositor şi ce e nefolositor pentru mântuirea sufletelor noastre. Ea continuă să fie maica mea duhovnicească şi ce bucurie simţi atunci când ştii că ai o mamă care te iubeşte şi îndreptează viaţa ta astfel ca toate din ea să se facă cu voia Domnului!

Cât de multe aveam de învăţat şi în timpul cât aşteptam să ne primească! Trecea un rând mare de oameni şi cât de mult se schimbau chipurile lor după ce vorbeau cu ea! Parcă erau alţi oameni. Intrau aplecaţi de povara grijilor şi durerilor, dar ieşeau din casă având chipurile luminoase. Pe ele strălucea lumina acelei bucurii şi iubiri cuprinse în inima schimonahiei Nila.
135
**Amintirile lui O.**

Am făcut cunoştinţă cu maica Nila, dorind să aflu cum îl pot ajuta pe fiul meu grav bolnav. Pe atunci mă zbuciumam de durere, neştiind ce să fac, când o cunoscută de-a mea, care avea grijă de maica, mi-a spus că ea doreşte să mă vadă. Mi-a spus aceasta într-o seară, iar eu, de bucurie, nu am mai aşteptat ziua următoare, ci, împreună cu prietena mea, ne-am îndreptat spre autobuz. Călăuza mea m-a avertizat că maica nu mă va lăsa să înnoptez, însă eu doream atât de mult să o văd cât mai repede, încât, încredinţându-mă proniei lui Dumnezeu, nu am amânat plecarea.

Cu mila Domnului, totul a decurs bine. Maica m-a primit cu blândeţe şi chiar m-a lăsat să înnoptez la ea. Bineînţeles că nu mă aşteptam la o asemenea primire şi eram fericită. Dar în acea seară ea nu a discutat cu mine, pentru că nu se simţea bine. M-a trezit la ora patru dimineaţa şi mi-a vorbit foarte mult, întrebând de viaţa şi de familia mea. La sfârşitul discuţiei, ea mi-a spus că de acum încolo va fi maica mea duhovnicească
**136**
şi eu voi fi fiica ei duhovnicească şi că pot veni întotdeauna la ea.

în duminica următoare i-am adus la maica pe fiii mei, aşteptând foarte multe de la această întâlnire. Cel mic împlinise şapte ani, dar din cauza bolii nu l-am lăsat să meargă la grădiniţă şi nu învăţase nimic, nu ştia nici să citească, nici să scrie. Spre surprinderea mea, maica i-a dat imediat binecuvântare pentru învăţătură, spunând că va învăţa bine. Fiului cel mare i-a dat binecuvântare să intre la institut, indicându-i o specialitate potrivită cu aptitudinile lui.

Schimonahiei Nila i-a fost dat să vadă în adâncime sufletele celor cu care vorbea. Odată, când povestea despre anii grei de lagăr, noi o ascultam cu atenţie, dar sufleteşte eu eram adâncită în propriile probleme şi gânduri. Maica a întrerupt brusc povestirea sa şi a spus, privind spre fiul mai mare:

el mă ascultă cu toată inima.

Mai târziu m-am convins nu o dată că fiul meu este lângă mine cu toată inima lui iubitoare.

După întoarcerea la credinţă şi după ce am făcut cunoştinţă cu maica, am simţit o pace neobişnuită şi o bucurie de a
137
trăi. Deosebit de uimitoare era pentru mine liniştea pe care o aveam în rezolvarea problemelor şi greutăţilor din viaţa de zi cu zi. Maica luase asupra ei toată povara frământărilor şi neliniştilor mele şi, cu sfatul ei înţelept, cu un cuvânt potrivit, parcă mă elibera de greutăţile vieţii.

Dar nu numai cuvântul ei binecuvântat, ci şi rugăciunea ei pentru noi, copiii ei duhovniceşti, făcea minuni. Este un vechi cântec:

„Ferice eşti de maica ta e vie,
Căci are cine pe acest pământ Cu simţire
Să se roage pentru tine.” îmi amintesc că, odată, făcând curăţenie în casă, mi-am rupt piciorul. Am chemat ambulanţa şi mi-au spus că este o luxaţie. Dar durerea era atât de mare, că nu puteam nici să las piciorul în jos, nici să păşesc pe el. L-am trimis pe soţul meu la maica, să o întrebe ce să fac, dar l-am prevenit să ceară sfatul cu stăruinţă. Când soţul a ajuns şi i-a spus ce s-a întâmplat, ea a

răspuns:

ce, eu sunt doctor?

Soţul meu a cerut din nou sfatul ei.

**138**

bine, să pună comprese cu apă sfinţită şi să se roage după metanier. Şi eu mă voi ruga după metanier, a răspuns ea.

Pe atunci, maica avea 92 de ani. S-a rugat pentru mine toată noaptea.

Piciorul mă durea foarte tare. Până la ora patru dimineaţa nu am dormit, apoi am luat un analgezic şi am adormit imediat. M-am trezit peste două ore şi nu mă durea nimic. Deşi doctorii mi-au descoperit o ruptură cu dislocare şi mi-au schimbat de două ori ghipsul, dureri nu mai aveam.

îmi mai amintesc cum, după ce fiul cel mare a plecat în armată, eu, rămânând acasă, tot plângeam şi mă necăjeam. Dar maica ştia toate acestea, căci odată mi-a spus:

de ce plângi întruna? Nu plânge, nu plânge. Fiecare lacrimă Domnul o va şterge, nu e o lacrimă care să nu fie văzută.

Să fi ştiut asta din tinereţe! Mai mult: pentru rugăciunile maicii, fiul meu slujea aproape de Moscova şi putea să vină des acasă.

Nepoatei şi finei mele i-a spus că mirele ei va fi de aceeaşi vârstă cu ea, dar încă nu se cunosc. Acestea s-au împlinit

139

mai târziu, iar acum deja au un băieţel. Maica s-a comportat cu iubire faţă de băieţel, spunând:

ce mic este şi deja îl binecuvântează o schimnică!

în toate problemele serioase, negreşit, veneam la maica după sfat. Ea se ruga pentru noi şi ne îndruma pe cărările vieţii, îi cerea lui Dumnezeu îngăduinţă şi milă pentru noi. Maica Nila avea îndrăzneală în faţa lui Dumnezeu pentru fiii săi duhovniceşti. Datorită rugăciunilor ei, fiul meu cel mic s-a vindecat de o boală foarte grea şi chiar i s-a dat voie să meargă la orele de educaţie fizică, deşi până atunci nici nu putea fi vorba despre aşa ceva.

înaintea fiecărei întâlniri cu maica, eu mă străduiam să mă rog în biserică. Am venit odată după slujbă, dar ea îmi spuse:

tu nu te-ai rugat în biserică, ai tot împărţit lumânări şi ai fost împrăştiată.

într-adevăr, toată slujba am împărţit lumânări, sau l-am liniştit pe fiul meu, şi nu am putut să mă rog cum trebuie.

într-o zi, o prietenă mi-a spus:

tu de ce te îngraşi şi te tot îngraşi?

Aceste cuvinte au fost surprinzătoare şi neplăcute pentru mine, ca pentru orice

**140**

femeie. Am venit după slujbă la maica şi ea mi-a spus, privindu-mi toată familia:

eşti o bună gospodină, nimeni dintre ai tăi nu a slăbit, toţi sunt bine făcuţi. Iar tu nu te-ai îngrăşat niciun pic.

Iată cum Bunul Dumnezeu are îngăduinţă şi cu cele mai mici şi deşarte griji ale noastre. Cât de aproape este de noi şi cât ne iubeşte!

Maica ne spunea că, din cauza bolii şi a vârstei, ea ar fi putut să nici nu ţină un post atât de aspru, dar, de dragul fiilor săi duhovniceşti, ea nu slăbea asprimea postului şi ne sfătuia şi pe noi:

respectaţi posturile şi copiii voştri vor trăi bine.

Pe parcursul a cinci ani, un termen destul de scurt, am fost la maica, dar, datorită rugăciunilor şi ajutorului ei duhovnicesc, aceşti ani au trecut în pace sufletească şi în bucurie, de parcă aş fi gustat din bucuriile cerului în toată această vreme. Sufletul îmi este mâhnit din cauza pierderii ei, dar, de fiecare dată când vin la biserică şi mă apropii de mormântul maicii mele duhovniceşti, cred că Dumnezeu îi ascultă rugăciunile şi ne miluieşte şi nu ne va lăsa niciodată.

**141**

**Din amintirile lui L.**

Pe maica Nila am întâlnit-o de două ori în viaţa mea şi aceste întâlniri au fost foarte diferite. Prima dată m-a luat cu ea o fiică duhovnicească de-a ei. Ne-am adunat vreo şapte oameni enoriaşi ai unei biserici de lângă Moscova, în frunte cu părintele. Fiecare mergea cu problemele lui dureroase şi intime.

Eu ştiam că maica are deja peste nouăzeci de ani, că a vieţuit de la doisprezece ani într-o mănăstire din Ucraina, că este schimnică; mai ştiam că a petrecut mulţi ani în lagăr şi că-i ajută pe oamenii sosiţi la ea de pretutindeni. Mai ştiam şi că are două ucenice care gătesc, fac curăţenie, ţin micuţa casă în ordine. Maica îi invita deseori pe oaspeţi la masă, de aceea am trecut pe la magazin să cumpărăm dulciuri.

Eram foarte emoţionată. Cele câteva întrebări ale mele se împărţeau în două categorii cele pe care le puteam pune în prezenţa tuturor şi cele pe care nu le puteam pune. Din experienţa mea ştiam cât de greu este, şi câteodată imposibil, să pui o întrebare unui stareţ între patru ochi.

**142**

Totul se petrece în prezenţa altor oameni, în prezenţa celor cu care veneai. Şi este bine dacă acei oameni sunt necunoscuţi! Dar, dacă sunt oameni care te cunosc? Pentru mine aceasta era o încercare pe care trebuia să o depăşesc pentru a rezolva o situaţie grea de viaţă.

Auzisem că maica e atât de severă, încât unii nu se mai încumetă să se întâlnească a doua oară cu ea.

Am ajuns cu bine. Şi iată, înaintea noastră, o căsuţă mică, albă, foarte modestă, înconjurată de o grădină mică, umbrită de un mesteacăn rămuros. Ziua era însorită, toridă, doream foarte mult să bem apă, să intrăm mai repede într-un loc răcoros, la umbră, în casă. Dar am fost nevoiţi să aşteptăm, căci maica avea oaspeţi. în sfârşit, uşa s-a deschis şi au ieşit două femei cu un copil mic: zâmbitoare, liniştite, împăcate.

A venit şi rândul nostru: am intrat într-o cameră semiobscură, cu tavanul nu prea înalt. Lângă pereţi băncuţe, scaune, o masă. Lângă masă, sprijinindu-se de ea cu o mână, stătea schimonahia Nila. Nimeni nu o putea numi „băbuţă” sau „bătrânică”. Era limpede că avea mulţi ani, că era foarte bolnavă, aproape nu se

143

ridica şi era puţin probabil să fi putut merge singură, dar se simţea în ea, cu toate acestea, o putere uimitoare, o tărie, o exigenţă şi un soi de fermitate cum nu mai văzusem la nimeni. însă m-a uimit îndeosebi glasul nu unul neputincios, bătrânesc, ci puternic şi sonor. Din primul moment, am simţit că este imposibil să ascunzi ceva de ea. Aşadar, pe tot parcursul aflării noastre în chilie, eu am avut sentimentul că maica îmi vede (sau aude) toate gândurile şi toate patimile.

Maica avea ochelari, iar o lentilă era crăpată, ceea ce îi sporea severitatea chipului. Această impresie s-a amplificat după ce ea a prins a o dojeni pe fiica ei duhovnicească pentru că aceasta nu o vizitase demult şi o făcuse să se îngrijoreze. O dojenea, însă în ochii ei apăruseră lacrimi, şi, dintr-o dată, au ieşit la iveală o asemenea iubire, grijă, nelinişte, ca pentru propriul ei copil.

Adresându-se tuturor, ea şi-a cerut iertare că am fost nevoiţi să aşteptăm: cei care intraseră înaintea noastră au venit cu o problemă foarte complicată, i-a trebuit mult timp să se lămurească, dar, slavă Domnului, totul se va rezolva cu bine.

**144**

Primul s-a apropiat de ea părintele, s-a aşezat în genunchi şi i-a cerut binecuvântare şi rugăciuni. Maica l-a întrebat:

pentru ce doreşti binecuvântare?

pentru slujire, pentru tot.

Stareţa s-a bucurat foarte mult, spunându-i:

e minunat că ai venit să ceri binecuvântare.

Se vedea că îi plăcuse mult părintele. L-a întrebat despre mai multe: de câţi ani slujeşte ca părinte, câţi copii are în familie, ce hram are biserica, ce parohie. Părintele a povestit despre refacerea bisericii care fusese într-o stare avariată, despre slujbele dese, despre frecventarea spitalelor, caselor de copii, azilelor, unităţilor militare, despre împărtăşirea copiilor şi a soldaţilor. Ascultând cele povestite, maica devenea din ce în ce mai bucuroasă. Aveam sentimentul că de undeva de sus, din alte surse, ea afla despre părintele unele lucruri înţelese şi auzite doar de ea.

în general, la toate întrebările, maica răspundea la fel, „alcătuind” treptat o plinătate a răspunsului, de la puţin şi particular, la ceva foarte important, începând parcă şovăielnic, apoi ajungând la o claritate şi precizie din ce în ce mai mare.

145

Una dintre femeile care venise cu noi a întrebat-o de ce cu două luni în urmă, când se afla în

Ierusalim, i-a fost spart capul cu o sticlă în ziua de Paşti. Maica i-a răspuns: „Ţi-a fost scris încă din pântecele mamei să suferi astfel în Sfântul Oraş.” în sfârşit, m-am aşezat şi eu în genunchi înaintea maicii şi ea m-a binecuvântat, fără grabă, lovind puternic cu cele trei degete adunate pentru închinare. Eu i-am întins darurile mele: lumânări şi alte lucruri de la Ierusalim şi turtă dulce din Lavra Sfântului Serghie. Ea s-a bucurat de daruri, apoi a împărţit fiecăruia dintre cei prezenţi câte o iconiţă cu Maica Domnului din Ierusalim binecuvântarea Sfântului Oraş. în acelaşi timp, ea ne-a spus că atunci când acea icoană intra într-o casă, îndată se rezolvau câteva probleme. De exemplu, într-o gospodărie vaca nu dădea lapte, dar, de îndată ce maica a dăruit acelei familii icoana Maicii Domnului din Ierusalim, vaca a început să dea lapte.

Eu am rugat-o pe maica să se roage pentru problemele mele, pe care am îndrăznit să le spun cu glas tare. Maica a spus cu încredere că totul va fi bine. Acum pot să spun că o mare parte a problemelor mele pentru care îi cerusem rugăciunile

**146**

s-au rezolvat. însă principala mea întrebare duhovnicească, totuşi, nu am reuşit să o rostesc atunci. Nu am reuşit să deschid gura, îmi era ruşine în faţa oamenilor şi îmi era teamă că maica mă va face de ruşine înaintea cunoscuţilor mei.

Fiindcă ce era mai important pentru mine încă nu clarificasem, doream foarte tare să o întâlnesc încă o dată pe maica. De câteva ori i-am rugat pe cei care plecau la ea să mă ia cu ei şi, în sfârşit, a venit ziua să plec. Ne-am pornit trei femei: călăuza noastră, o femeie tânără care ne ducea cu maşina ei şi eu. în drum, am cumpărat alimente. Am intrat imediat la maica, fiindcă nu venise încă niciun vizitator în acea zi. Maica a ieşit la noi din cămăruţa sa şi eu nici nu am mai recunoscut-o. întreg chipul ei exprima un fel de asprime şi durere absolută, de parcă o greutate covârşitoare se abătuse asupra ei. Mi s-a părut că în timpul rugăciunii i-a fost descoperit de Dumnezeu ceva atât de copleşitor şi chiar groaznic, încât inima unui om simplu nu era în stare să cuprindă aceasta. Era evident că nu avea legătură cu noi sau cu problemele noastre. Aceasta a fost limpede mai ales atunci când ne-am dus să luăm binecuvântare: chipul maicii

**147**

ne convingea că nu are rost să ne îngrijorăm din cauza deşertăciunilor lumeşti, să fim neliniştiţi din cauza unor neorânduieli din viaţă, ci trebuie doar să-I încredinţăm Domnului toate tristeţile şi grijile şi să fim cu El în rugăciune.

Nu m-am aşteptat deloc să o văd pe maica astfel. De la prima întâlnire, în pofida severităţii ei, îmi rămăsese amintirea bucuriei, chiar a veseliei ei, şi acuml această mâhnire nemaivăzută!

Una dintre noi i-a cerut să se roage pentru nu ştiu ce trebuinţă, dar maica a întrebat-o:

pentru ce îţi trebuie aceasta? Dacă Domnul îţi va da ce-I ceri, atunci cum te vei descurca, ce vei face? Ştii câte dureri vei suporta?

Ne-am tulburat din cauza cuvintelor ei. Dar, încetul cu încetul, maica a început să-şi revină din acea stare şi a discutat cu noi, interesându-se de încercările noastre cotidiene, de greşelile noastre. Parcă dispăruse undeva acea grea amărăciune care nu demult o apăsa. Ne-a invitat la masă, ne-a servit. Am servit-o şi noi cu bunătăţile noastre:

voi îmi aduceţi mâncare, eu vă dau tot mâncare, dar alta. Aşa îşi împart oamenii

**148**

între ei darurile lor.

îmi povestise cineva mai demult că maica putea să audă gândurile altor oameni şi, pentru ca să nu-mi fie atât de ruşine de haosul gândurilor din capul meu, eu mă rugam în tăcere.

După masă, ne-am expus fiecare problemele noastre. Femeia care ne-a adus cu maşina a pus întrebarea ei şi răspunsul m-a uimit foarte mult. Pentru a primi de la Dumnezeu ceea ce dorea ea, maica i-a indicat să îndeplinească în fiecare noapte un canon atât de greu, încât m-am gândit că eu însămi nu l-aş putea înfăptui nicidecum. Acea femeie, cum mi s-a părut mie, s-a întristat şi mai mult decât mine. Până atunci crezusem că deplasarea noastră la maica şi cererea de a ne ajuta prin rugăciunea ei este tot ce putem face noi singuri, că doar în aceasta stătea toată strădania noastră, timpul şi tot efortul voinţei noastre şi, pentru acest efort, Domnul ne va ajuta. Şi, dintr-odată, ni s-a propus o muncă până la sânge, binecuvântată de maica să o îndeplinim până în acel moment în care Dumnezeu ne va dărui ceea ce am cerut!

Atunci parcă a căzut un văl din faţa ochilor mei: mi-am văzut laşitatea, viaţa

149
mea semitrândavă, delăsarea şi neputinţa sufletească. Această femeie de 95 de ani, care stătea aşezată în faţa noastră, complet bolnavă, cunoştea munca istovitoare a rugăciunii, în fiecare zi şi în fiecare noapte, de zeci de ani, şi, înţelegând aceasta, mi s-a făcut dureros de ruşine pentru mine. De aceea, când mi-a venit rândul, am rostit cu voce tare, fără a şovăi, întrebarea care mă chinuia.

Nu am văzut nicio urmă de uimire pe chipul maicii. îmi era limpede că ea se ruga după pomelnicul pe care i-l lăsasem la prima mea întâlnire cu ea şi cunoştea deja despre mine ce era mai important. Ea a răspuns convingător, exact, dar cu amărăciune, pentru că (acum îmi este clar totul) nu înţelegeam nimic cu adevărat în viaţa duhovnicească. Altfel nici nu aş fi întrebat.

Răspunsul mi-a fost dat, însă uşurare n-am simţit. în schimb am înţeles că voi avea nevoie de mult timp şi de multă îndârjire pentru a-mi da seama de detaliile şi metodele de luptă cu patimile mele. Totuşi, cu ajutorul maicii a fost dărâmată un fel de barieră colosală, care mă împiedica atât de tare în viaţă. De acum încolo mă aştepta o trudă îndelungată.

**150**

Maica a ieşit să ne conducă afară, ne-a binecuvântat şi a privit îndelung în urma noastră. Această despărţire a fost pentru noi un cadou special, fiindcă ea se putea mişca cu greu şi ieşea foarte rar din casă, numai cu ajutorul femeilor care aveau grijă de ea. Pe tot parcursul drumului spre casă am avut minunatul sentiment că maica încă era cu noi. Vremea era încântătoare. Noi petrecusem la maica Nila cinci ceasuri şi nici nu observasem. Acum, înşiruindu-mi amintirile, după aproape doi ani de la întâlnire, pot spune că multe s-au aşezat la locul lor în mine şi înţelesul multor cuvinte ale stareţei mi s-a limpezit. Mi-a rămas simţământul recunoştinţei înaintea lui Dumnezeu pentru faptul că m-a învrednicit pe mine, păcătoasa, să mă apropii de o viaţă atât de luminoasă şi minunată.

**Amintirile lui N.**

întâlnirea mea cu maica Nila s-a petrecut în anul 1999 cu ajutorul femeii care o îngrijea. Noi locuiam în aceeaşi casă, dar cărările noastre s-au intersectat numai atunci când eu am început să mă îmbisericesc.

151
Aveam greutăţi cu fiul meu şi îl rugam pe Domnul să mă ajute. Tot mă pregăteam să ajung la biserică şi să aprind nişte lumânări în faţa icoanelor Mântuitorului, Maicii Domnului şi Sfântului Nicolae. Dumnezeu mi-a îndeplinit cererea, dar la biserică totuşi nu am mers, şi îmi era ruşine. Aveam pe suflet o greutate din cauza faptului că nu mi-am ţinut promisiunea. Am destăinuit aceasta unei prietene şi ea m-a sfătuit să merg la orice biserică din Moscova. în acest mod, eu am nimerit pentru prima dată la biserică, apoi am început să merg în fiecare duminică la slujbele de la biserica noastră din Voskresensk, cu hramul Sfântului Ioan Gură de Aur. Şi atunci a început să se întâmple cu mine ceva de neînţeles: îmi pierdeam cunoştinţa în timpul Heruvicului. După sfatul oamenilor „binevoitori”, înaintea Heruvicului eu plecam din biserică, ori de tot, ori pentru a-mi veni în fire. Dar odată, atunci când doream să ies din biserică, nu m-a lăsat o femeie necunoscută, spunându-mi să mă rog, începând ea însăşi să citească încet nişte rugăciuni. După slujbă, ea m-a dus la sora ei, care s-a dovedit a fi ucenica maicii Nila şi i-a povestit despre problema mea. Sora ei m-a invitat

152
la ea şi în ziua următoare m-am grăbit să ajung în casa ei. Ascultându-mă, ea mi-a spus că ştie o mare stareţă care mă poate ajuta.

După câteva zile, femeia mi-a transmis prima temă pentru acasă a maicii Nila: să citesc patruzeci de zile, de câte patruzeci de ori, rugăciunile „Tatăl nostru” şi „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu”, ceea ce am făcut cu mare străduinţă. Căderile mele în biserică au încetat, dar s-a răsculat soţul meu: nu a vrut să mă mai lase la biserică, aşa că puteam să merg la slujbe doar în zilele lucrătoare, când soţul meu era la serviciu. Maica ştia totul, ştia şi despre dorinţa mea de a mă spovedi amănunţit.

Odată a venit ucenica ei şi m-a înştiinţat că maica mi-a dat binecuvântare să merg la o biserică îndepărtată împreună cu două dintre fiicele ei duhovniceşti. Eu intrasem în panică: soţul nu mă lăsa la biserică şi, dintr-o dată, trebuia să lipsesc vreo trei zile. I-am mărturisit îndoielile mele ucenicei maicii, şi ea mi-a răspuns:

dacă maica a dat binecuvântare, te va lăsa. Pentru această călătorie au cerut binecuvântare şapte oameni, dar ea i-a binecuvântat doar pe trei şi chiar a numit

153

motivele pentru care ceilalţi nu vor putea să meargă.

Aşa s-a şi întâmplat, datorită rugăciunilor maicii. în plus, s-a mai petrecut ceva ce m-a convins încă o dată de puterea rugăciunilor ei. Trenul nostru a întârziat o oră, de aceea am ratat autobuzul. Dar, slavă Domnului, am reuşit să ne urcăm într-o maşină şi să ajungem la biserică. De obicei, slujba începea la ora şapte dimineaţa, însă ne-am apropiat de biserică pe la ora opt şi un pic, întristate că am întârziat la spovedanie (care se petrecea aici înainte de liturghie). Dar, când am intrat în biserică, am constatat cu uimire că slujba încă nu începuse. Am primit lămuriri că s-a întârziat slujba, dar că trebuia să înceapă imediat. Noi am răsuflat uşuraţi. Pentru prima dată, eu m-am spovedit cu adevărat şi apoi m-am împărtăşit.

Maica nu m-a lăsat să vin la ea o vreme destul de îndelungată, probabil, aşteptând momentul când eu aveam să fiu pregătită. Ucenicei ei şi încă unei femei pe care eu o rugasem să mijlocească întâlnirea mea cu ea le spunea:

încă nu e timpul. Va veni, va veni, dar nu acum.

154

A sosit ziua mea onomastică şi eu, convingându-mi prietena, m-am dus împreună cu ea la aceeaşi biserică unde fusesem. Acolo am avut o ispită din care, neavând experienţă, nicidecum nu puteam să găsesc o ieşire. Eu am văzut că părintele i-a dat altei femei acatistierul pe care eu i-l dăruisem, iar cartea cu vieţile sfinţilor a refuzat-o, propunându-mi să o dăruiesc maicii Nila. Deşi mă străduiam să mă conving pe mine însămi că, odată ce i-am dăruit acatistierul, nu mai era treaba mea la cine a ajuns, nu puteam face nimic cu mine şi mă tulburasem. M-am întors acasă dimineaţa devreme şi, căzând în genunchi în faţa icoanelor, am citit acatistul Domnului Iisus Hristos la vreme de ispită. Ajungând la ultimele cuvinte ale rugăciunii, am auzit deodată glasul ucenicei maicii (noi locuiam în aceeaşi casă):

pregăteşte-te, plecăm îndată. Maica Nila mi-a poruncit să te aduc.

Şi, iată, am ajuns la casa maicii. Deschid portiţa şi văd că maica stătea în faţa căsuţei ei şi mă privea stăruitor şi cu severitate. Mi s-a părut că ieşise special să mă întâmpine. Eu m-am emoţionat foarte tare şi m-am aruncat în genunchi înaintea ei chiar acolo, în zăpadă.

155

binecuvântato, binecuvântato, ridică-te, căci vei răci!

De atunci, ea numai aşa m-a numit: „binecuvântato”, nespunându-mi pe nume. Am intrat în casă şi nici nu am reuşit să deschid gura, că maica, aşezându-se în locul ei preferat de la masă, m-a întrebat:

ei, ce ţi s-a întâmplat?

I-am spus povestea cu cărţile dăruite şi ea mi-a răspuns:

Deşertăciune. Păstrează cartea pentru tine şi uită totul.

Apoi a adăugat:

dar de ce nu ai adus-o şi pe prietena ta?

într-adevăr, eu voiam să o aduc şi pe prietena mea, dar nu eram hotărâtă. Pe urmă, am mers deseori împreună la maica.

Stareţa ne ajuta în toate problemele noastre. Odată i-am spus părintelui la spovedanie că merg la biserică pe ascuns, fiindcă soţul meu este împotriva Bisericii. Părintele mi-a spus o frază din Evanghelie: *Şi de te sminteşte mâna ta, tai-o... Şi de te sminteşte piciorul tău, taie-l...* (Marcu 9: 43-45) şi aşa mai departe. Eu i-am transmis maicii cuvintele lui şi am întrebat-o ce atitudine să iau faţă de soţul meu. Ea s-a întristat şi mi-a spus aspru:

**156**

ia te uită ce vorbe: să-l tai! Nu, nu-l tăia! El este bun, e foarte bun, blând. El va merge în viitor la biserică, dar voi să vă cununaţi.

încetul cu încetul, datorită rugăciunilor maicii, soţul meu m-a lăsat să merg la biserică. Eu mă gândeam mereu că ar fi bine să ne cununăm. De multe ori am adus vorba despre asta, dar el nu cădea de acord, spunând că deja suntem bătrâni şi nu mai are sens, că trebuia să ne cununăm în tinereţe. I-am împărtăşit maicii tristeţea mea, iar ea mi-a răspuns:

să vă cununaţi, fata mea, să vă cununaţi.

Eu m-am înveselit, mă gândeam că în curând se va îndeplini visul meu, dar treceau lunile şi soţul nicidecum nu accepta. I-am spus atunci maicii:

soţul meu nici nu vrea să audă despre cununie.

Dar ea mi-a spus iarăşi:

cununaţi-vă, şi mi-a indicat ce rugăciuni să citesc.

Eu nu am reuşit să ţin acest canon şi din nou am venit la măicuţă cu întrebarea: ce să fac? Ea mi-a răspuns:

înaintea Postului Mare să nu vă cununaţi, dar să vă cununaţi pe Muntele

157

Roşu, şi m-a închinat.

Postul Mare s-a apropiat de sfârşit şi eu din nou am adus vorba despre cununie, iar răspunsul maicii a fost acelaşi, apoi a mai adăugat:

el însuşi îţi va propune, el însuşi îţi va propune.

maică, să vă rugaţi, poate ne vom cununa la acel părinte la care m-aţi trimis prima dată.

el o să vă cunune, mi-a răspuns ea.

dar soţul meu nu va merge acolo, căci e atât de departe.

el însuşi îţi va propune.

Totul s-a întâmplat întocmai. Pe data de 3 mai 1992, părintele ne-a cununat pe Muntele Roşu şi de atunci am devenit fiii lui duhovniceşti, aşa cum ne-a binecuvântat maica. Am început să mergem împreună la slujbele bisericii de aici, din Voskresensk. Parohul bisericii dorea să mă convingă să lucrez în biserică, însă maica nu-mi dădea binecuvântare. Părintele insista, atunci eu l-am rugat să ceară el însuşi binecuvântare de la maica, deoarece eu nu puteam să înfăptuiesc ceva împotriva cuvintelor ei, deşi doream foarte mult să lucrez în biserică. Stareţa i-a răspuns în felul următor:

**158**

eu răspund în faţa lui Dumnezeu pentru ea şi de aceea nu îi voi da binecuvântare să muncească la biserică, e mai bine pentru ea să rămână în locul unde munceşte acum.

într-o zi, cu vreo doi ani înainte să se întâmple toate, mi-a vorbit despre fiul meu, ce se va întâmpla, cu ce se va ocupa. Eu nu am crezut şi am ripostat, iar maica mi-a spus, arătând spre cei prezenţi în chilie:

nu mă crezi, nu crezi! Iată, ei sunt martori că aşa se va întâmpla.

Cu câteva zile înainte ca fiul meu să comită o infracţiune, pentru care a fost pedepsit cu închisoarea, maica mi-a spus:

mi se pare că fiul tău are ultimele zile de libertate.

Eu nu numai că nu am crezut, ci chiar m-am indignat. însă, peste trei sau patru zile, fiul meu a fost arestat şi închis. A primit un termen mic, dar eu am fost foarte tulburată şi deseori veneam la maica, întrebam ce să fac pentru ca fiul meu să iasă din închisoare. Ea nu răspundea, dar odată mi-a spus:

de ce îl aştepţi? Nu aştepta, nu fi tulburată. El va veni foarte înrăit, va sparge apartamente şi va fura. Va fi din nou

159

băgat la închisoare şi mult timp nu îl veţi vedea. M-am rugat foarte mult la icoana Maicii Domnului Ivirskaia pentru ca ea să-l ia în grija sa. Dar el tot va fi închis.

La rugămintea fiului meu, eu i-am adus în închisoare o Biblie. I-am spus maicii că o citeşte, de vreme ce a cerut-o. Dar ea mi-a răspuns:

nici nu a deschis-o.

Când am fost la fiul meu, el mi-a înapoiat Biblia şi, într-adevăr, parcă numai ce ieşise de sub tipar. Foarte curând, tot ce spusese maica despre băiatul meu a început să se adeverească: spărgea case străine şi viaţa noastră devenise un chin din această cauză.

Pe 23 octombrie mă aflam la maica în chilie şi vorbeam încetişor cu Ana, iar maica în acest timp discuta cu o femeie. Deodată ea s-a întors înspre mine şi mi-a spus:

cred că fiul tău mai are doar câteva zile de stat acasă.

Şi din nou s-a întors, continuând discuţia întreruptă. Exact peste trei zile, pe 26 octombrie, în ziua prăznuirii icoanei Maicii Domnului Ivirskaia, fiul meu a comis o altă infracţiune pentru care a primit o pedeapsă mare.

**160**

Numai atunci am înţeles de ce stareţa vorbea despre faptul că se rugase la icoana Ivirskaia pentru a-l ajuta pe fiul meu: ea prevăzuse ce se va întâmpla mai târziu.

Când băiatul meu scria scrisori din închisoare, întotdeauna îi transmitea plecăciuni maicii. Ea se

ruga permanent pentru el şi, cu trei săptămâni înainte de plecarea ei la Domnul, a spus nişte cuvinte care m-au liniştit foarte mult:

eu cred că se va îndrepta.

Cu această nădejde trăiesc.

De câteva ori i-am cerut binecuvântare maicii să plecăm în luna iunie în oraşul Lvov, pentru a sărbători împreună cu rudele noastre ziua de naştere a soţului meu, însă ea nu m-a binecuvântat, spunând că vom încălca acolo Postul Sfinţilor Petru şi Pavel.

Am venit odată la stareţă ca să-i cer să se roage pentru o cunoştinţă de-a mea, care fusese diagnosticată cu o boală canceroasă. I-am spus cât de greu îi va fi familiei ei fără ea, şi maica mi-a răspuns:

ea nu are nimic, linişteşte-o, dar prietena ta T. este foarte bolnavă.

Ulterior s-a dovedit că aşa era.

Odată mă aflam în chilie cu două fiice duhovniceşti ale maicii. Am stat de vorbă,

**161**

am mâncat şi ne pregăteam să plecăm acasă. Dar, deodată, stareţa ni s-a adresat cu următoarele cuvinte:

de mâine, toate trei să vă duceţi la părintele E ca să-l ajutaţi la culesul cartofilor. Şi ne-a binecuvântat.

în drum spre casă, una dintre noi trei a spus:

eu nu voi merge. La mine în grădină încă nu sunt culeşi cartofii, mai bine mă duc să-i culeg pe ai mei.

începând cu ziua următoare, o săptămână întreagă, împreună cu cealaltă femeie am mers la părintele E. să-l ajutăm să scoată şi să adune cartofii. Iar prietena noastră, care a refuzat să meargă cu noi, în aceeaşi zi s-a îmbolnăvit şi a zăcut în pat exact o săptămână.

Odată, la rugămintea uneia dintre ucenicele maicii şi cu binecuvântarea ei, am avut grijă de ea câteva zile. A venit ziua de duminică, a sosit părintele, a spovedit-o şi a împărtăşit-o. Era atât de împăcată, de fericită, şi, deodată, o bătaie în geam. Maica a spus:

nu am nevoie de ele. Nu da drumul la nimeni. Eu numai ce m-am împărtăşit.

Am deschis uşa şi am văzut două femei, una în vârstă şi alta tânără. Le spun
că maica nu primeşte pe nimeni, dar ele mă roagă, mă imploră:

noi am venit de departe, sfătuite de monahia M.

Afară era un ger de -30°C. Am intrat în casă şi am anunţat-o pe stareţă că au venit din partea monahiei M că au îngheţat şi o roagă să le lase să intre măcar pentru cinci minute. Stareţa a răspuns din nou:

nu le da drumul.

Atunci părintele a rugat-o să le primească pe acele femei, în numele lui Hristos. Maica a cedat rugăminţii părintelui, dar a mai spus şi că oaspeţii oricum nu vor trece de prag.

Le-a permis sa intre în casă, dar femeia cea tânără s-a dovedit a fi posedată. Ea s-a agăţat de tocul uşii şi stătea ca un animăluţ hăituit. Orice tentativă de a o convinge şi orice încercare de a o trage înăuntru nu au avut rezultate. Mama tinerei a prins a povesti ce s-a întâmplat cu fiica ei, dar era evident că maicii îi era clar totul. Ea spuse:

la părintele Nectarie, în Radonej, la părintele Nectarie.

într-o zi am intrat în casă şi am văzut că maica Rafaila e la ea în chilie.

**163**

Stăteam la uşă şi mă gândeam: „La cine să merg după binecuvântare ca să nu jignesc pe nimeni?" Atunci maica Nila mi-a „citit" gândurile şi mi-a spus:

cere binecuvântare mai întâi de la ea, apoi îţi voi da şi binecuvântarea mea.

Deseori se întâmpla aşa: mă pregăteam să plec la maica Nila, dar imediat apăreau unele piedici. însă odată doream foarte tare să o văd pe maica, deşi nu mă pregătisem să merg la ea şi nici întrebări arzătoare nu aveam. Dar brusc îmi apăruse această dorinţă puternică de a o vedea, şi gata. Am lăsat toate treburile şi m-am dus. Maica m-a întâmpinat cu următoarele cuvinte:

fata mea, ce bine că ai venit. Eu m-am rugat ca cineva să vină la mine, căci sunt singură. Stai la mine până la venirea lui Z fiindcă îmi este greu şi să deschid uşa, şi să servesc prânzul. Oamenii tot vin şi vin.

Maica întotdeauna se neliniştea dacă oamenii veneau sau plecau de la ea târziu, mai ales Iarna,, când se întuneca repede. Celor apropiaţi, femeilor care o ajutau, totdeauna le poruncea:

când ajungi acasă, imediat să strigi: „Maică, am sosit”, şi eu te voi auzi.

Aşa că, atunci când mergeam noaptea pe lângă mină, strigam:

maică, eu sunt de acum aici, acuşi voi ajunge.

La fel, când soseam acasă, neapărat spuneam cu voce tare:

-Maică, eu am ajuns, să nu fiţi îngrijorată.

Odată m-a binecuvântat la plecare, eu ajunsesem deja la uşă, dar deodată m-a chemat înapoi, spunându-mi:

te voi binecuvânta încă o dată, altfel vei fi nevoită să mergi împreună cu dracii.

Am ajuns în staţie, m-am urcat în autobuz, iar autobuzul era plin de tineri care aveau un comportament obraznic.

Altădată, maica mi-a spus:

să-ţi dau binecuvântare, altfel vei călători cu aşa un drac...

Am urcat în autobuz, mă uit un loc liber. M-am aşezat, dar apoi nu am mai fost bucuroasă de asta. Lângă mine stătea o femeie beată. Tot drumul a înjurat, a cântat, i-a jignit pe toţi cei aflaţi în autobuz.

O vecină îmi dăruise un pui de pisică siameză, în vârstă de o lună. Eu mă ataşasem foarte tare de el. într-o seară a sunat la uşă vecina, ai mei au deschis uşa, iar pisicul, neobservat de nimeni, a fugit din apartament. Când m-am întors de la serviciu în ziua următoare, pisicul nu mai era. Mi-au spus că a fugit. M-am întristat foarte mult, am început să-l caut, să-i întreb pe vecini. Am cutreierat toate apartamentele blocului nostru, dar nimeni nu-l văzuse.

M-am dus la maica şi i-am povestit despre dispariţie. Ea a clătinat din cap şi-mi spune:

de trei zile, pisicuţul tău nu mănâncă, nu bea, tot miaună şi ţipă, m-a plictisit deja. Vor veni şi ţi-l vor da în mână.

Eu m-am gândit că maica pur şi simplu a hotărât să mă liniştească. M-am pregătit să merg acasă. împreună cu ucenica maicii am plecat cu o maşină de ocazie. Am ajuns acasă, mi-am pregătit o cafea. Nici nu am reuşit să sorb o înghiţitură că s-a auzit soneria. Am deschis, iar în prag stătea vecina de la primul etaj cu pisicuţul meu în mână şi m-a întrebat:

l-aţi căutat? Iată-l pe cel dispărut.

Şi mi-a pus pisicuţul în mâini. Această femeie întrebase vecinii din blocurile apropiate şi aflase unde era pisicuţul, care

**166**

într-adevăr nu mâncase de trei zile şi mieuna întruna.

Se întâmplase un necaz în familia noastră: chiar înainte de revelionul din 1998, soţul meu, luând cu el toate documentele sale (buletinul, cartea de muncă, adeverinţele), s-a dus la Curtea de Judecată. Soţul era într-o stare de tulburare şi tot drumul s-a gândit cum va depune plângere împotriva societăţii la care lucra de aproape treizeci de ani. Societatea nu-i plătise de mai mult de un an salariul şi a fost nevoit să meargă pe această cale. In drum, soţul meu a pierdut geanta cu documente. Celorlalte necazuri li s-a mai adăugat şi acesta! Am căutat peste tot, am telefonat nu am găsit nimic. Atunci el a mers la maica Nila. Ea l-a compătimit şi i-a spus:

se vor găsi documentele.

Noi ne-am liniştit şi aşteptam. A trecut Crăciunul, a venit Anul Nou pe Vechi. Soţul meu îşi pierduse speranţa. Vedeam cum suferea. Atunci m-am dus singură la maica şi i-am spus că documentele încă nu au fost găsite. Ea a vorbit cu mine despre mai multe lucruri şi la sfârşit a spus:

o să vă aducă documentele, nu vă neliniştiţi.

**167**

Acasă i-am transmis soţului meu cuvintele ei şi după acestea, inima i-a fost mai uşoară, a început să nădăjduiască.

În ziua următoare, la ora 10 dimineaţa a sunat cineva la uşă. Am deschis şi am văzut o femeie necunoscută. Ea m-a întrebat:

aici locuieşte N.?

da, aici.

aţi pierdut documentele?

le-am pierdut.

Şi ea ne-a înmânat un pachet cu documentele noastre, spunând că cineva, găsindu-le, le-a pus în cutia ei poştală. Ea de ceva timp nu mai locuia acolo, venise pentru că simţise o dorinţă inexplicabilă de a-şi vedea apartamentul. Casele noastre se află nu departe una de alta şi au acelaşi număr (dar blocul nostru are litera A). Din cauza asta, cel care a găsit documentele greşise.

Era evident că maica se rugase ca Domnul să ne ajute. E foarte interesant că femeia care ne adusese documentele a refuzat categoric vreo recompensă.

Odată mi-a apărut un gând că maica nu este o stareţă înainte-văzătoare, ci e o bătrânică obişnuită care îl cinsteşte pe Dumnezeu. Eu m-am luptat o vreme îndelungată

**168**

cu acest gând, până când am citit într-o carte că astfel de gânduri trebuie să le dezvălui stareţului (sau stareţei) şi i le-am spus maicii. Ea mi-a spus foarte sever, aproape a strigat:

pleacă de aici şi să nu mai vii!

în loc să-i cer iertare, eu am prins a-i demonstra că nu am meritat asemenea cuvinte, că am procedat aşa cum sfătuiesc cărţile duhovniceşti. Tot drumul până acasă am plâns, neînţelegând de ce am fost alungată. Când am spovedit totul părintelui, el a spus că nu trebuia să-i spun acele cuvinte stareţei. Părintele însuşi a vorbit cu ea şi mi-a transmis că maica mă aştepta să vin.

După această întâmplare, ea nu mă mai numea „binecuvântată", ci îmi spunea pe nume. Am întrebat-o odată de ce nu mă mai numeşte ca înainte şi ea mi-a răspuns:

nu am binecuvântare.

Cu puţin timp înainte de trecerea ei la Domnul, paracliserul bisericii noastre m-a rugat să-i transmit că are nevoie să clarifice o problemă foarte importantă pentru viaţa lui. Am venit la maica, ea era foarte obosită şi bolnavă. Dar eu, totuşi, am întrebat-o:

**169**

maică, un tânărvrea să vă vadă şi să vorbească cu dumneavoastră.

cine e el?

paracliserul bisericii noastre.

bine, să vină, mă voi ruga, şi, a adăugat, să vină şi cu nevasta lui.

Când i-am transmis paracliserului cuvintele maicii, el a plâns:

eu am vrut să vin cu soţia, dar nu îndrăzneam să întreb; mă gândeam: măcar pe mine de m-ar primi şi mi-ar spune cum să procedăm. Noi dorim să primim binecuvântare pentru a înfia un copil de la casa de copii.

Maica i-a primit pe soţ şi soţie, a discutat cu ei, dar nu le-a dat binecuvântare să înfieze copilul. în general, ea nu dădea binecuvântare pentru înfierea copiilor de la casele de copii. Spunea că asupra multora dintre ei stau păcatele grele ale părinţilor lor şi nu orice familie va putea să educe un astfel de copil în aşa fel ca el să crească normal şi sănătos sufleteşte. Pentru aceasta e nevoie de o binecuvântare dumnezeiască de două ori mai mare. Aceasta e o nevoinţă de care nu oricine este capabil şi e necesară o credinţă puternică şi o răbdare imensă.

**170**

Având binecuvântarea maicii, eu m-am angajat să lucrez paznic la o cantină. Pentru rugăciunile ei, Dumnezeu păzea clădirea care îmi era încredinţată. Mă pregăteam să plec de la acel loc de muncă, fiindcă îmi era frică să stau singură de pază noaptea. în afară de aceasta, eram nevoită să lucrez câteodată şi duminica şi, din cauza asta, lipseam de la liturghie. În plus, s-a întâmplat să fiu de serviciu trei ani la rând chiar în noaptea de Paşti. I-am spus maicii de ce vreau să plec de la acel loc de muncă, însă ea mi-a răspuns aspru:

lucrează până ce te vor alunga.

De multe ori se zvonea că se va închide cantina unde lucram, dar maica îmi repeta:

lucrează, nu se va închide.

Şi iată că maica a plecat la Domnul pe 6 martie şi exact peste o lună cantina a fost închisă. Astfel s-au îndeplinit cuvintele stareţei.

Cu puţin timp înainte de moartea ei, am vizitat-o. M-a întrebat de ce am venit singură, fără soţ. Atunci i-am spus că el va veni data viitoare, dar ea mi-a răspuns trist:

nu, el nu o să mă mai vadă.

**171**

Şi, într-adevăr, după această întâlnire am răcit foarte tare şi a trebuit să stau în casă, apoi maica s-

a simţit foarte rău şi nu mai lăsau pe nimeni la ea în chilie.

**Amintirile lui A.**

O enoriaşă a bisericii noastre mi-a propus să mergem la maica Nila. Am ajuns, iar maica ştia deja ce profesie am şi mi-a spus:

vom face reparaţie.

Am lipit tapete, apoi a binecuvântat să văruim soba, ea rugându-se în tot acest timp. Astfel s-a petrecut prima noastră întâlnire. După toate acestea, am devenit ucenica ei. Trebuia să spăl, să gătesc, să ajut la reparaţia casei, să lucrez în grădină şi, în general, să ajut în gospodărie. Unele din atribuţiile mele erau să întâmpin oaspeţii, să-i hrănesc, să-i servesc cu ceai. Citeam pravila de rugăciune, canoane, acatiste, toate cu binecuvântarea maicii. Am fost ucenica ei de chilie timp de şaptesprezece ani. Au fost de toate: şi ispite, şi griji, dar, bineînţeles, au fost mai multe bucurii şi recunoştinţa de a fi alături

172

de o asemenea nevoitoare şi maică iubitoare. Ea ne spunea:

cine va duce crucea până în ultima clipă, numai acela va primi recompensă şi mântuire.

Slavă lui Dumnezeu că m-am învrednicit să fiu până în ultima zi la picioarele ei. Mi-a fost dat să văd şi să trăiesc multe; mulţi oameni au trecut pragul stareţei, nu mi-i pot aminti pe toţi. Dar ţin minte câteva întâmplări, şi despre ele voi încerca să povestesc.

îmi amintesc relaţiile maicii cu proprietara casei schimonahia Rafaila. Maica Rafaila era foarte irascibilă. Totdeauna îmi cerea să-i spun ce se vorbeşte în chilia maicii Nila despre ea. Când îi răspundeam:

nu au vorbit nimic, ea îmi cerea:

fă închinăciuni că nu s-a vorbit nimic despre mine.

Mi se părea straniu, dar eu făceam închinăciuni de dragul ascultării.

Odată, m-am apropiat de casă şi, văzând-o pe maica Rafaila în grădină, am întrebat-o:

Maică Rafaila, într-adevăr sapi dumneata pământul?

nu, mă uit cât de rău e săpat.

173

atunci îl voi săpa eu din nou, mai bine.

în acel moment, a ieşit din casă maica Nila, care nicidecum nu putea să audă discuţia noastră şi spuse:

acuşica îl voi săpa din nou, voi săpa mai bine!

Maica Nila ştia din timp cine şi când va veni la ea. De multe ori spunea:

trebuie să vină cutare. Ia vezi, se pare că bat la uşă.

Nu, maică, nu se vede nimeni.

ei, acuşi vor bate.

Şi imediat se auzea o bătaie în fereastră sau în uşă şi apăreau cei despre care pomenise maica.

La maica veneau stareţi-monahi, de obicei noaptea. îi primea ea însăşi, îi servea, le dădea alimente, bani, medicamente.

Noi, ucenicele de chilie, ne plângeam că maica ne trezea noaptea, când ne era somnul mai drag, dar trebuia să ne trezim şi să ne rugăm până dimineaţa. Aşa se întâmpla în fiecare noapte, în toţi anii în care am fost lângă ea.

Odată m-a trezit la ora patru dimineaţa. Nu voiam să mă trezesc, dar ea mi-a spus:

**174**

trezeşte-te, trezeşte-te, începe să pregăteşti mâncarea.

Aproximativ peste o jumătate de oră cineva a bătut în ferestruică.

Ajunseseră fiii ei duhovniceşti din Saratov. Maica prevăzuse aceasta şi de aceea mi-a poruncit să pregătesc totul pentru a primi oaspeţii.

Odată m-am gândit: „Aş dori să merg la biserică, dar mi-e jenă să plec”. Dar ea mi-a răspuns imediat cu glas tare:

du-te, du-te la biserică.

Eu doar mă gândisem la asta şi maica ştia deja gândul meu.

într-o zi, pregătindu-mă să plec la maica, am mâncat special acasă, pentru a nu o face să se îngrijească prea mult. Când am ajuns, ea mi-a spus îndată:

mai bine ai mânca la mine, de ce să mănânci acasă?
într-o zi am venit la maica foarte supărată, dar mă străduiam să nu arăt aceasta. Ea a cunoscut cu duhul în ce stare mă aflam şi mi-a spus:
pentru a găsi un lucru pierdut, trebuie să spui de multe ori „Tatăl nostru” şi atunci vrăjmaşul va pleca şi vei găsi ceea ce căutai.
175
într-adevăr, acasă căutasem foarte mult timp un lucru necesar mie, am plâns, dar tot nu l-am găsit. Maica s-a rugat pentru mine, ca eu să găsesc ceea ce căutam şi, datorită rugăciunilor ei, am găsit acel lucru.
După prima noastră întâlnire, ea mi-a spus:
Când vei ¡ajunge acasă, spune cu voce tare: „Maică, am ajuns acasă”. Eu te voi auzi şi voi fi liniştită.
De atunci, procedam întotdeauna astfel.
Se întâmpla să mă cert cu soţul meu şi, ajungând la maica, ea ştia deja ce se întâmplase la noi în familie, îmi vedea starea inimii. Soţul meu chiar credea că eu divulg secretele familiei. Dar nu era aşa. Maica însăşi mi-a spus ce probleme aveam: ea vedea totul cu ochii ei duhovniceşti.
De mai multe ori m-a salvat şi pe mine şi familia mea de la nenorociri. îmi amintesc două situaţii:
Am rămas peste noapte la maica. Am terminat toate treburile şi m-am culcat. Dar, foarte curând, ea m-a trezit, spunându-mi:
copila mea, hai să ne rugăm! Şi tu trebuie să te rogi.
Aşa ne-am rugat împreună până dimineaţa. Când am ajuns acasă, fiul meu mi-a povestit ce se întâmplase în acea noapte. Nora mea pusese ceainicul pe aragaz pe la ora zece seara şi a uitat de el. Toţi ai casei s-au culcat şi, în timp ce ei dormeau, apa din ceainic, clocotind, a dat în foc şi l-a stins. Era iarnă, ferestrele erau bine închise. Putea să se întâmple o tragedie. Fiul meu s-a trezit pe la cinci şi jumătate dimineaţa, a mers în bucătărie, unde a simţit un miros foarte puternic de gaz. îndată a deschis uşa de la balcon şi toate geamurile. Aflând că maica mi-a poruncit să mă rog toată noaptea, fiul meu mi-a spus:
am rămas în viaţă datorită rugăciunilor ei. Gazul a ieşit timp de atâtea ore, geamurile fiind închise, şi nimeni nu a avut de suferit!
Am venit odată la maica, eram încă în prag, iar ea îmi spune:
pleacă imediat acasă, îţi arde ceainicul, începe un incendiu în casă.
Am plecat îndată spre casă. într-adevăr, soţul meu pusese ceainicul pe aragaz şi adormise. Apa din ceainic se evaporase, ceainicul s-a încins şi a căzut. Când am intrat, fumul se răspândise prin toată casa. Dar, slavă Domnului, totul a trecut cu bine pentru rugăciunile maicii.
Cumnatului meu i s-a furat maşina. L-am adus la maica şi ea i-a spus:
nu te nelinişti, vei avea o maşină şi mai bună.
Cumnatul meu însă s-a întristat şi s-a străduit să-şi caute maşina pierdută. Au trecut trei luni şi maica într-o zi mi-a spus:
transmite-i cumnatului tău să nu mai caute maşina, pentru că vor să-l ucidă.
Când i-am transmis cumnatului aceste cuvinte, el şi-a făcut cruce şi a încetat să o mai caute. Rugăciunea maicii a alungat de la noi nenorocirea. Iar după un an, cumnatul meu avea altă maşină.
Odată, soţul meu a primit o scrisoare anonimă în care era scris: „Soţia ta este o vrăjitoare, ea a făcut... cutare şi cutare... oamenilor”. El s-a speriat şi a alergat cu această scrisoare la maica. A intrat în casă şi nici nu a reuşit să deschidă gura, că ea l-a pus la punct:
cum de nu ţi-e ruşine?! Cum ai putut să crezi ce era scris în acea scrisoare?
Şi el nici nu-i arătase încă scrisoarea. A tăcut şi nu mai ştia ce să spună sau să întrebe. Iar maica a continuat:
**178**
cum ai putut să crezi calomniile la adresa soţiei tale? Dă-mi să văd scrisoarea! Şi, deodată, maica a spus numele celei care o scrisese.
Apoi ea m-a convins să nu mă răzbun şi să nu-i divulg numele.
Dar eu nu aveam răutate în suflet. Mai târziu am comunicat cu acea femeie de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Maica Nila era foarte bucuroasă că noi iertaserăm totul.
într-o zi, i-am cerut binecuvântare să mergem cu maşina după ciuperci.

nu sunt ciuperci, fata mea, de ce să mergi?
dar toată lumea aduce din pădure coşuri pline.
unii găsesc, alţii nu găsesc, fiica mea.
Eu nu m-am lăsat convinsă şi m-am ţinut de ea să ne dea binecuvântare pentru culesul ciupercilor, până ce ea mi-a răspuns:
ei, dacă vrei aşa de tare, du-te!
Am plecat. Mai întâi, maşina noastră s-a împotmolit, abia-abia am scos-o, apoi ne-am rătăcit prin pădure. Eu strigam întruna:
sfinte Nicolae, ajută-ne să găsim drumul!
**179**

Bineînţeles, maica se ruga pentru noi, fiindcă ştia cu duhul ce se va întâmpla şi că nu vom culege nicio ciupercă. Ceea ce s-a petrecut este o lecţie pentru neascultare. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am ieşit din pădure, ne-am urcat în maşină, dar nu pornea motorul. Ne-am căznit mult timp până ce am văzut pe drum doi tineri pe care i-am rugat să împingă maşina. Numai au mişcat un pic maşina şi motorul a pornit.
într-o zi de toamnă am intrat la maica şi ea mi-a spus:
tu ai fost să vezi ce e în grădina ta?
Vai, maică, îmi fură totul din grădină, nu pot s-o păzesc.
vecinul tău se furişează, caută morcovul tău cel mai mare şi îl fură. Ce doreşte, fură.
Eu observasem că, atunci când îmi venea rândul să o ajut pe maica, cineva îmi fura din grădină şi din livadă. în plus, cum mă pregăteam să culeg roada, hoţii mi-o luau înainte, de parcă îmi citeau gândurile. Am răbdat, am răbdat, dar în sfârşit m-am plâns maicii şi ea mi-a răspuns aşa:
**180**
nu-i nimic, ne vom ruga acum, îl vom ruga pe Sfântul Spiridon al Trimitundei.
Eu m-am întors acasă. Dimineaţa m-am dus să ud grădina şi am văzut hoţul, care stătea în mijlocul grădinii, neputând să se mişte din loc. Aşa l-am prins (s-a dovedit că îl cunoşteam). Apoi am reuşit să-i prind pe încă doi, care se furişau permanent în grădină. Şi, bineînţeles, a fost de ajutor rugăciunea maicii toţi trei au ajuns mai târziu credincioşi.
Odată, maica mi-a spus:
ce bine ar fi să coci preferatele tale chiftele din cartofi. Ai mânca şi tu, aş mânca şi eu cu tine.
Nu i-am spus niciodată că îmi plac chiftelele din cartofi, niciodată nu le pregătisem la ea acasă. Dar ea ştia asta şi, văzând că îmi era foame, a propus să le prepar chiar atunci.
Eu cumpăram întotdeauna lapte pentru maica de la o femeie care avea vacă, însă, în ziua de care amintesc, noi am fost la biserică şi nu am avut timp să cumpăr lapte de la acea femeie. Maica mi-a spus:
poate fierbi o caşă cu lapte, aş mânca după slujbă.
**181**
maică, mă voi duce după lapte, am răspuns eu.
Dar m-am lenevit, nu m-am dus la femeia aceea şi am cumpărat lapte de la vecinul. Am adus laptele acasă, am fiert caşa, am pus-o în farfurie, dar maica s-a uitat trist la mine şi m-a întrebat:
de unde ai luat lapte? De ce nu ai luat de la femeia de la care cumpărăm întotdeauna?
maică, dar de ce nu putem să luăm de la vecinul?
el a fost la toaletă, nu şi-a spălat mâinile, a muls vaca şi ţi-a dat ţie lapte.
Aceasta a fost încă o lecţie care m-a învăţat cât de rău se poate întâmpla dacă acţionezi după voia ta. Maica ne spunea mereu că nu mai sunt în ziua de azi oameni care fac ascultare, nimeni nu vrea să facă ascultare şi fără aceasta nu poţi învăţa nimic duhovniceşte.
Odată, maica mi-a spus că e nevoie de rugăciune deosebită pentru soţul surorii mele, fiindcă el poate muri în curând. I-am transmis surorii mele cuvintele maicii, dar ea nu era prea credincioasă şi doar mi-a dat bani să scriu un pomelnic la biserică pentru sănătatea lui, dar ea
**182**
însăşi nu se ruga. în curând, soţul ei, într-adevăr, a murit.
Am auzit odată cum maica i-a spus unei femei:
fiul tău va fi omorât.

Dar se vede că maica s-a rugat mult pentru el şi a fost doar bătut foarte crunt, aproape până la moarte, dar au reuşit să cheme ambulanţa la timp şi l-au transportat la spital. Doctoriţa s-a dovedit a fi credincioasă, a chemat un preot care a slujit molifte. Victima s-a aflat o săptămână între viaţă şi moarte, dar a supravieţuit. După această întâmplare, maica a spus:

totuşi, nu-şi va reveni, va locui pe străzi.

Aşa s-a şi întâmplat. Acest om a rămas un om al străzii.

într-o zi de mai a început o ploaie puternică şi, curând, s-a transformat în ploaie cu grindină. Eu mă rugam, i-am spus şi maicii să se roage, fiindcă răsadurile noastre puteau pieri. Noi ne rugam, dar vecina stătea pe prispa casei ei şi suduia cu voce tare. Când ploaia cu grindină a încetat, serele noastre nu aveau nicio găurică, iar la vecină toată polietilena era

**183**

ca un ciur, iar răsadurile erau toate acoperite cu grindină.

în acea vară plouase puţin, totul se uscase, grădinile mureau. Atunci maica a binecuvântat să mergem în pădure să ne rugăm: am luat lumânări şi Acatistul Sfântului Proroc Ilie. O oră şi jumătate ne-am rugat în pădure, am cântat, am citit acatistul. Când ne-am întors acasă, maica a spus:

sfinte Proroc Ilie, am fost doar două care ne-am rugat ţie. Uite ce aşezare mare de oameni şi nimeni nu a dorit să ni se alăture. Dă-ne ploaie, Sfinte Proroc Ilie!

Au trecut aproximativ cincisprezece minute şi deasupra casei maicii a apărut un nor. Şi a început să plouă! Vecina a ieşit din casă şi a văzut că ploaia cădea exact până la gardul ei, dar în grădina ei nu cădea. Atunci a prins a striga:

vrăjitoarele, vrăjitoarele! Ploaia udă grădina lor, dar pe a noastră nu o udă. Uite cum au vrăjit!

Maica ne-a binecuvântat pe câteva din fiicele ei duhovniceşti să plecăm într-un pelerinaj la Diveevo. Acolo am mers la izvor şi am citit Acatistul Sfântului Serafim. Eu m-am scăldat în izvor, iar tovarăşele mele de drum au refuzat.

**184**

Când ne-am întors din pelerinaj şi am intrat în chilia maicii, ea ne-a spus:

voi de ce v-aţi dus? Aţi transportat-o pe A.? Ea s-a scăldat singură în izvor, iar voi de ce nu v-aţi scăldat?

Au venit la maica un tânăr şi două băbuţe.

eu sunt atât de bătrână şi voi mi-aţi adus un drac, le-a spus ea.

ce fel de drac? El este normal, a răspuns una dintre cele venite.

acuşi vom vedea cât este de normal! Şi maica a făcut cruce asupra tânărului. în acel moment i-a ieşit limba, atât de lungă, încât nu se putea înţelege cum de încape în gură.

dar voi spuneţi că el e normal. Cum îl veţi duce acum acasă?

Apoi s-a adresat tânărului:

de ce o cleveteşti pe mama ta şi o pârăşti?

Maica a dat binecuvântare să-i conduc până în staţia de autobuz şi le-a spus din urmă:

să nu mai veniţi la mine.

Cu o jumătate de an înaintea morţii sale, maica mi-a spus:

tu nu lucrezi, eşti liberă şi, după moartea mea, vei locui în casa mea patruzeci

**185**

de zile. În aceste zile va trebui să împarţi tot, tot ce se află în casă, pentru că în a patruzeci şi una zi vor veni de la miliţie să te scoată afară.

Eu am făcut exact cum mi-a spus maica, deşi unii îmi spuneau:

Se cuvine să împarţi lucrurile ca binecuvântare după a patruzecea zi.

Când în casă au intrat reprezentanţii puterii, în a patruzeci şi una zi, acolo nu mai rămăsese nimic, în afară de pereţii goi: tot ce se putea împărţi, au împărţit devotaţii fiii duhovniceşti ai maicii celor ce aveau evlavie faţă de ea.

**Din amintirile lui M.A.P.**

Prima oară am auzit despre maica Nila de la o amică. împreună cu ea am ajuns la stareţă. Maica ne-a primit în pridvor şi ne-a întrebat ce probleme avem, dar noi nu am putut să răspundem imediat:

dacă nu aveţi întrebări şi probleme, de ce aţi venit?

în realitate, eu aveam foarte multe întrebări şi cel mai mult mă îngrijora soarta fiului meu, care intrase în cârdăşie cu nişte oameni dubioşi. Eu am întrebat ce să fac şi ea mi-a răspuns:

împărtăşiţi-vă şi veniţi împreună la mine.

Tot drumul înapoi m-am gândit cum voi reuşi să-l determin pe fiul meu să se împărtăşească, doar el nu mergea la biserică. Ajungând acasă, i-am transmis fiului cuvintele maicii. Spre fericirea mea, el nu s-a împotrivit, ci doar a întrebat:

mamă, când vom merge la biserică?

Astfel, pentru rugăciunile maicii, fiul meu a început să se îndrepte.

După împărtăşanie, am mers împreună la maica. Ea ne-a binecuvântat şi i-a spus fiului meu să se plimbe şi să petreacă doar până la ora nouă seara, fiindcă, după această oră, umblă puterile întunericului. Dar băiatul meu nu a ascultat şi, după o vreme oarecare, a fost bătut, iar altă dată, în timpul unui chef de noapte, l-a muşcat un câine.

După cele întâmplate, ne-am dus din nou la stareţă. Ea ne-a spus:

se putea întâmpla şi mai rău. Domnul însuşi te-a salvat, trebuie să-I mulţumeşti şi să te împărtăşeşti, iar muşcătura de câine se va vindeca, nu e nevoie să faci injecţii.

Stareţa i-a mai spus fiului meu că, de va ieşi din acel anturaj, va deveni un om

**187**

important, altfel riscă să nimerească la închisoare.

Odată mi se inflamase nervul trigemen[20]. Era vară, zăpuşeală, iar eu stăteam înfofolită într-un şal şi-mi încălzeam obrazul, practic nu mâncam şi nu puteam să mă ridic din pat. Atunci am rugat-o pe fiica mea să meargă la maica după un sfat. Maica mi-a transmis că trebuie să-mi ung obrazul cu ulei sfinţit şi totul va trece. Aşa s-a şi întâmplat, maica m-a vindecat.

Eu şi soţul meu vreme îndelungată nu reuşeam să ne cununăm în biserică şi eu am mers la maica după sfat. Soţul nu voia nicidecum să meargă la biserică. Dar maica a sfătuit-o pe fiica noastră să se roage şi atunci noi ne vom cununa. Fiica se ruga, îndeplinindu-şi pravila dată de maica şi simţea susţinerea ei prin rugăciune. Astfel, datorită rugăciunilor maicii Nila, ne-am împărtăşit şi ne-am cununat în biserica Maicii Domnului Kazanskaia, în satul Acikasovo.

Stareţa era foarte bolnavă, fiindcă veneam la ea noi, oamenii păcătoşi, cu bolile

[20] Nerv trigemen: a cincea pereche de nervi cranieni, care asigură sensibilitatea feţei şi inervarea muşchilor maxilari inferiori [n.tr.].

**188**

şi problemele noastre, şi ea se ruga pentru noi. Odată m-am certat cu soţul meu şi am spus că nu mă voi mai ruga. în acea noapte am visat-o pe maica Nila, spunându-mi smerit:

vezi, este unu şi jumătate noaptea. Eu mă trezesc pentru a mă ruga. Tu de ce nu te rogi? Citeşte rugăciunile începătoare şi „Tatăl nostru”!

Astfel, stareţa m-a întors din nou la rugăciune. M-a sfătuit ca în bucătăria noastră să fie icoana Născătoarei de Dumnezeu „Sporul grânelor”, iar deasupra uşii de la intrare icoana Maicii Domnului „Rugul aprins”. Maica ne-a sfătuit să mergem mai des la biserică şi să ne împărtăşim.

Am apelat la ajutorul stareţei de multe ori şi, de fiecare dată, ea ne-a ajutat, rugăciunea ei ne-a întărit.

După adormirea întru Domnul a stareţei, mergem la mormântul ei şi, după o conversaţie în gând, sufletul nostru este mai uşor. Roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, draga noastră maică Nila!

**189**

**Amintirile lui M.**

Stareţa s-a rugat mult pentru mine ca să mă pună pe drumul cel bun. Ea mă cunoştea încă înainte de întâlnirea noastră şi se ruga pentru mine. A adus mulţi oameni pe calea cea bună. Ea se ruga pentru cei care aşteptau să înceapă o viaţă duhovnicească şi aceşti oameni, într-un chip minunat, se întâlneau cu apropiaţii sau cunoştinţele maicii, care îi îndrumau sau, pur şi simplu, îi aduceau la ea.

Locuiam în Ijevsk, eram cu totul lumească. M-am căsătorit. Mama mea era credincioasă şi, puţin câte puţin, m-a adus şi pe mine la biserică. M-am cununat cu soţul meu. Dar soţul a murit şi eu am început să lucrez în biserică. Am trăit zece ani singură, am lucrat pentru Dumnezeu. Iată că odată a intrat la noi în biserică monahia N. Avea douăzeci şi patru de ani. De la şase ani rămăsese orfană şi locuia cu bunica. Când a murit şi bunica, rudele au bătut-o atât de tare, încât, după aceea, fetiţa a rămas infirmă. Apoi i-au luat casa, toate bunurile şi au dat-o la casa de copii. Până la paisprezece ani,

ea a trăit la casa
**190**
de copii, apoi a plecat de acolo. Nu putea să lucreze din cauza infirmităţii, nu avea unde să locuiască. Şi atunci a prins a cutreiera mănăstirile. Stătea un timp într-o mănăstire, apoi pleca la alta. Unul din stareţi a îndrumat-o spre maica Nila, care i-a devenit maică duhovnicească.

Datorită monahiei N. am cunoscut-o şi eu pe mămica noastră, cum o numeam noi pe maica noastră duhovnicească, schimonahia Nila.

într-o zi, am cerut voie de la părinte să plec într-un pelerinaj la Preacuviosul Serghie de Radonej. Am ajuns în Lavră şi imediat am fost invitată la trapeză. Aveam o cunoştinţă acolo, care m-a ajutat să mă cazez. M-am rugat în bisericile din Lavră, la racla cu moaştele Sfântului Serghie şi m-am întors acasă.

Au trecut două săptămâni şi deodată a telefonat maica F.:

maica Nila a poruncit să vii de urgenţă la ea.

Eu am răspuns că nu demult am sosit de la Cuviosul Serghie şi e posibil ca părintele să nu mă lase să plec.

nu vreau să aud nimic, ţi-a poruncit să vii.
**191**
Am fost nevoită din nou să-i cer voie să plec. Cu greu, dar am fost lăsată să plec. în drum, am fost din nou în Lavra Sfintei Treimi, apoi m-am îndreptat spre maica. Ea mi-a spus la acea întâlnire:

scrie o cerere de demisie şi nu te mai angaja niciunde, aşteaptă. Eu nu te voi lăsa nici în viaţa aceasta, nici în cea viitoare.

M-am întors acasă, i-am povestit părintelui despre cuvântul stareţei şi el a fost de acord să mă lase să plec, spunând:

bine, de mâine poţi să nu mai vii la lucru.

Atunci s-au abătut asupra mea ispitele. Am sunat şi am rugat să i se transmită maicii că totul este atât de rău şi am întrebat ce să fac. Am primit următorul răspuns:

vino repede.

Din nou am ajuns la maica, din nou toate furtunile au rămas în urmă, în inimă sălăşluia pacea. Ea mi-a spus atunci:

fiica mea, nu ai drum înapoi. Domnul vrea ca tu să mergi să slujeşti în Biserica Sfântului Nicolae. Acea biserică este deosebită, are şase altare, niciodată nu s-a închis. Lucrează pentru Dumnezeu.
**192**
Cu binecuvântarea maicii, am purces la drum şi, până în ziua de astăzi, mă trudesc în acea biserică străveche. Bineînţeles, de multe ori am fost la maica. Ce putere avea rugăciunea ei!

Părintele paroh s-a străduit foarte mult să înapoieze satului vechea lui denumire, pe care o avea înainte de revoluţie nikolsk (satul Sfântului Nicolae), dar nu izbutise. Când am vizitat-o pe maica, i-am spus să se roage pentru restituirea vechii denumiri. în scurt timp, satul nostru s-a numit din nou Nikolsk.

Când s-a vrut strămutarea preotului nostru la altă parohie, am înştiinţat-o de urgenţă pe maica Nila. Ea s-a rugat, bineînţeles, şi părintele slujeşte şi în ziua de azi aici, în draga lui biserică.

îmi mai amintesc o întâmplare. Odată, maica m-a întrebat îndată ce i-am păşit pragul:

cum este acolo la voi? Mă rugam şi deodată am văzut că hoţii sunt în drum spre voi. Am alergat pe prispă şi am strigat: „Spiridon, dragul meu, pe cine să chem, la cine să alerg? Hoţii vor să prade Biserica Sfântului Nicolae!” Iar el (Sfântul Spiridon al Trimitundei) mi-a răspuns:
193
„Roaba lui Dumnezeu, linişteşte-te, deja totul este în ordine”.

**Amintirile lui V.**

întâlnirea noastră minunată cu stareţa Nila a avut loc pe 27 februarie 1991, în căsuţa ei din Fosforitnîi şi, apoi, întâlnirile au continuat până în ziua trecerii ei la Domnul, pe 6 martie 1999. într-adevăr, *minunate sunt lucrurile Tale, Doamne!* S-a întâmplat totul în anul 1990, când eu şi prietenul meu am hotărât să vieţuim în America în ţara libertăţii, a dolarului şi a altor bunuri lumeşti, cum consideram noi atunci.

Pe Dumnezeu nu-L cunoşteam deloc, trăiam cu obişnuitele griji lumeşti. Cum se spune, „mâncam, beam şi ne veseleam”, nedeosebindu-ne cu nimic de animalele necuvântătoare. Şi, iată, întorcându-

ne din Moscova, unde încercaserăm de atâtea ori să obţinem viza de la ambasada americană, am înfiripat în maşină o discuţie despre credinţă şi Dumnezeu. Ne întrebam ce vom face în America, noi, doi oameni atei, necunoscând nicio religie.
**194**
Peste puţin timp am înţeles că discuţia noastră nu a fost întâmplătoare. Dumnezeu parcă ne auzise şi, peste câteva zile, am făcut cunoştinţă cu monahia F care era fiica duhovnicească a maicii Nila. I-am povestit monahiei F. despre intenţia noastră de a pleca în America, dar ea ne-a sfătuit să nu ne grăbim, ci să o cunoaştem mai întâi pe maica Nila, care se va ruga şi ne va sfătui ce să facem.

Pe 26 februarie 1991, spunând pentru întâia dată: „Doamne, miluieşte" şi însemnându-ne cu semnul crucii, eu împreună cu prietenul meu, S ne-am îndreptat spre maica, pe care nu o văzuserăm niciodată. Am plecat noaptea, ca să ajungem la ea dimineaţă. în drum spre maica, s-a dezlănţuit o furtună de zăpadă straşnică, de parcă toată puterea necurată se răsculase, pentru a ne împiedica să ajungem. Furtuna a continuat până dimineaţa. Drumul se acoperea de zăpadă chiar sub ochii noştri. Cum am ajuns în acea noapte, îmi este greu şi să-mi amintesc. Dacă motorul s-ar fi oprit, am fi degerat în câteva minute. Toată noaptea ne-am croit drum prin pâcla de zăpadă, spunând neîntrerupt unica rugăciune pe care o cunoşteam atunci:
195
„Doamne, miluieşte!" şi Dumnezeu ne-a miluit.

Am ajuns în Fosforitnîi, am găsit casa maicii, am rostit aceeaşi rugăciune şi am bătut la uşă. A deschis o femeie. Când am intrat înăuntru, am văzut o cameră mică, cu o mulţime de icoane, iar în faţa lor candele aprinse. A intrat stareţa. Nu văzusem niciodată, în viaţa mea, un asemenea om. Ea răspândea atâta iubire, bunătate şi smerenie, încât uitasem de toate pe pământ. Ne-a binecuvântat, ne-a hrănit, s-a interesat despre toate şi ne-a spus să nu ne ducem în America, pentru că acolo vom muri. Mai târziu am înţeles adevărul cuvintelor ei. Ea ne-a sfătuit să mergem la părintele Alexie, în satul Nikolsk din raionul Uglici.

Am plecat de la maica parcă zburând, niciodată nu mai trăisem acea stare. Şi în natură domnea liniştea, era o zi însorită, luminoasă, parcă nici nu fusese furtună. După această întâlnire, am prins a veni la maica pentru sfaturi duhovniceşti, cu probleme de la serviciu, cu probleme de familie şi de viaţă şi întotdeauna primeam răspunsuri exacte şi împăciuitoare pentru suflet.
**196**
îmi amintesc unele situaţii concrete, când cuvintele maicii s-au adeverit, datorită darului ei de înainte-vedere. Odată, înainte de plecarea fiului meu în armată, l-am adus la ea pentru a lua binecuvântare. Maica i-a spus că el nu îşi va termina armata. Fiul s-a întristat, gândindu-se că va fi omorât sau schilodit. Dar nimic din acestea nu s-a întâmplat. Totul s-a petrecut cum nu se poate mai simplu şi bine.

Doi ani mai târziu, întorcându-mă de la părintele Alexie, m-am dus la Moscova să-mi vizitez fiul, care îşi satisfăcea stagiul militar acolo. Am intrat în cazarmă şi am văzut că băiatul meu îşi pregătea geamantanul. Dintr-o pricină necunoscută nouă, l-au demobilizat cu două luni înainte de încheierea termenului. Aşa că am venit acasă împreună, a fost o bucurie atât de mare în familia noastră!

Fiul prietenului meu studia la Şcoala de Muzică. Maica a spus odată că el va fi un slujitor al bisericii. într-adevăr, fiul lui a intrat la Seminarul Teologic, l-a absolvit şi acum slujeşte ca diacon în biserica închinată Sfântului Serafim de Sarov.

Soţia unui fiu duhovnicesc al maicii a rămas însărcinată. Maica a spus că ea va naşte un băiat şi i-a sfătuit să-l numească
**197**
Simeon. Aşa a fost, s-a născut un băiat, a fost numit Simeon şi are deja treiani.

De fiecare dată, comunicând cu stareţa, fiii ei duhovniceşti primeau puteri, vigoare pentru viaţa duhovnicească, pentru a nu cădea în mâhnire şi deznădejde din cauza ispitelor şi greutăţilor. Maica noastră dragă precum o lumânare ne-a dăruit lumina, pe care noi o purtăm în sufletele noastre.

Şi acum, ajungând la mormânt, noi simţim prezenţa ei, simţim că ea este alături, că ne aude, că se roagă pentru noi, păcătoşii şi neascultătorii ei fii duhovniceşti, că nu suntem orfani. Din toată inima îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru că ne-a dăruit o asemenea maică, minunată, iubitoare şi blândă.

îmi este groază să mă gândesc ce ar fi fost dacă nu ne-am fi întâlnit pe acest pământ păcătos. Iartă-ne, maică, pentru mâhnirile pe care ţi le-am adus şi roagă-te pentru noi Dumnezeului nostru şi

întăreşte-ne credinţa, aşa cum ne-ai întărit-o până la ultima ta suflare.

**Amintirile lui N. şi G.**

**198**

Am ajuns la maica Nila pentru prima dată în anul 1996 şi de atunci am mers deseori la ea. Maica a fost întotdeauna blândă şi mângâietoare cu noi. După întâlnirile cu ea, ne pierea dorinţa de a mai vorbi lucruri deşarte cu cineva, sufletul se umplea de dorinţa de a înfăptui lucruri duhovniceşti, aveam tărie, încredere şi dorinţa de a merge pe drumul binelui.

Soţul meu repeta deseori că, aflându-se la picioarele maicii Nila, se simţea în cer; toate durerile şi zbuciumul sufletesc se îndepărtau doar la simpla ei atingere.

Cât de rău s-ar fi simţit maica, şi era mereu bolnavă, negreşit ne întâmpina cu blândeţe şi ne aşeza îndată la masă. Pornind de la ceea ce a trăit familia mea, pot spune că ea lua asupra ei multe din greutăţile noastre, durerea şi păcatele, străduindu-se să ne întărească duhovniceşte şi să ne uşureze suferinţele.

L-am adus la maica pe fiul nostru bolnav. Ea m-a învăţat cum trebuie să se roage o mamă pentru copilul ei şi, de fiecare dată când mă aşezam la rugăciune pentru fiul meu, simţeam ajutorul maicii şi prezenţa ei. Pentru rugăciunile ei, fiul meu a început să se însănătoşească.

**199**

Soţul meu l-a adus la stareţă pe prietenul lui, care era bolnav şi avea probleme în viaţa sa personală. în plus, a fost bătut de câteva ori, colegii de serviciu i-au furat documente importante, îl urau şi îl cleveteau. Doctorii l-au sfătuit să se lase urgent de fumat, dar nu putea să le urmeze sfatul, deşi ştia că e foarte periculos pentru sănătatea lui. Urmărind comportamentul prietenului nostru după întâlnirea lui cu maica, eu am văzut puterea rugăciunii ei. Curând el a lăsat fumatul, viaţa lui personală s-a aranjat şi, treptat, nu au mai apărut probleme nici la serviciu. Mulţi din cei care l-au clevetit şi-au cerut iertare şi i-au devenit prieteni. Sub ochii noştri a avut loc minunea transformării unui om, datorită rugăciunilor stareţei. Amicul nostru chiar a spus odată că va muri cu numele maicii Nila pe buze.

**Din amintirile lui A.**

Mama noastră, care în acel moment primise deja tunderea în monahism, odată şi-a tăiat vârfurile subţiate ale părului, negândindu-se că face ceva incorect. După

**200**

aceasta, ea s-a întâlnit în biserică cu stareţa Nila, care i-a spus:

să nu-ţi mai tunzi părul.

Mama a fost uluită de aceste cuvinte. Doar nimeni nu văzuse cum şi-a tuns părul, iar în biserică avea capul acoperit.

Fiul meu s-a certat cu nevasta lui şi a venit să locuiască la mine. Când am ajuns la stareţă, am rugat-o să se roage pentru împăcarea lor. Maica mi-a spus:

să nu se ducă el la ea. Peste două săptămâni, ea singură va veni şi îl va chema înapoi.

Noi ne-am liniştit şi aşteptam cu nădejde îndeplinirea cuvintelor ei. La sfârşitul termenului prezis de maica, fiul meu a început să se neliniştească, dar totul s-a întâmplat cum a prezis ea. A venit soţia fiului meu, a legat o discuţie despre împăcare şi l-a chemat acasă. împreună cu fiul meu, I-am mulţumit Domnului pentru ajutorul pe care l-am primit prin mijlocirea stareţei.

Când eu şi soţul am divorţat, am fost nevoiţi să împărţim grădina. Mie îmi era teamă că va trebui să plătesc o sumă de bani peste puterile mele. I-am cerut maicii să se roage să nu rămân fără pământ. Maica mi-a spus:

**201**

nu fi neliniştită, vor hotărâ să plăteşti cu puţin mai mult de o mie de ruble.

La acea vreme, suma aceea era accesibilă pentru mine. Când a avut loc judecata, mi-au stabilit să plătesc cinci mii de ruble. M-am tulburat şi am crezut că maica s-a înşelat. Nu aveam aceşti bani şi însemna să rămân fără grădină. Dar s-a întâmplat ca dosarul nostru să fie dat altui judecător, care, spre uimirea mea, a luat o altă hotărâre, potrivit căreia trebuia să plătesc puţin mai mult de o mie de ruble, după cum prezisese maica. Soţul a spus atunci că eu l-am „cumpărat” pe judecător, dar nici prin cap nu mi-a trecut aceasta, şi nici nu aveam cu ce să-l „cumpăr”. Aşa a rânduit Dumnezeu, datorită rugăciunilor stareţei.

**Amintirile lui N.**

Maica Nila acest nume neobişnuit l-am auzit pentru prima dată de la o tovarăşă de drum, în timpul unui pelerinaj la Ierusalim, în primăvara anului 1998. Peste câteva luni, după întoarcerea din Ierusalim, împreună cu acea femeie şi cu încă

**202**

vreo câţiva enoriaşi ai bisericii noastre, am pornit spre întâlnirea cu stareţa Nila.

Iată-ne ajunşi la locul întâlnirii. înaintea noastră se află o căsuţă cu trei ferestre, afundată în verdeaţă, o cărăruie îngustă printre meri, o prispă, câteva femei cu copii, aşteptând în tăcere să se deschidă uşa. Am bătut în geam şi ne-au lăsat să intrăm.

La o mică masă extensibilă, cu un sertar, vopsită în alb, acoperită cu o muşama groasă, pe un taburet la fel de vechi şi vopsit, stătea maica Nila. De sub apostolnik[21] se vedea o şuviţă căruntă de păr aproape de argint. Ochii foarte vii, de un albastru deschis, cereşti. Ageră, parcă neliniştită în mişcări şi gesturi, însă, cu toate acestea, foarte precisă, nimic în plus. Semăna uimitor cu mama mea, care a murit în 1990. în momentul întâlnirii m-am gândit că mama ar fi fost la fel.

Aflând că au venit preoţi, a spus cu voce tare:

preoţi? De ce au venit? Acum ar trebui să-I slujească lui Dumnezeu, în biserică.

[21] Batic special purtat de călugăriţe în Rusia [n.tr.]. 203

Părintele nostru a liniştit-o, explicându-i că am plecat după ce a slujit liturghia.

I-am dat cadourile noastre. Ne-a mulţumit pentru cizmele îmblănite, călduroase, le-a strâns la piept copilăreşte, se vedea că e bucuroasă. La paltonul de blană a privit numai: ţ

nu-mi va fi de folos Iarna asta, o să mor, e timpul deja...

*Auzeam* cum stareţa răspundea la întrebările celor care veniseră cu noi.

să fugiţi din Moscova, la ţară, mai aproape de pământ. De pământ.

S-a aplecat deasupra unui bolnav şi, aproape cu lacrimi, dar convinsă, i-a spus:

vei trăi, vei trăi!

nu ai copii? Nu plânge, nu-ţi trebuie acum copii, salvaţi-vă voi. Unde să fugi cu copiii? Nu trebuie, ai răbdare.

A venit şi rândul meu. M-am aşezat în genunchi:

maică, am dureri mari de cap.

Maica mi-a pus mâna pe cap şi eu nu-mi puteam reţine lacrimile, fiindcă simţeam că pe capul meu era mâna mamei mele.

Am întrebat-o:

cum să mă mântuiesc, maică?

**204**

iată, ai şi duhovnicul tău, ai şi biserica ta. Prin slujirea bisericii te vei mântui, draga mea.

căsătorie? Nu te căsători, trăieşte în curăţie!

Banii nici nu i-a luat în mână, ci a ridicat muşamaua de pe masă ca să-i punem acolo.

mulţumesc, dragul meu, voi plăti pentru lumină...

îi dăm pomelnicele, o rugăm să ne pomenească. Ea ne binecuvântează şi uşa se închide în urma noastră. Binecuvântează, maică, şi roagă-te pentru noi, păcătoşii!

**Amintirile lui A.**

Am fost fiica duhovnicească a maicii Nila timp de optsprezece ani. înainte de aceasta, am trecut printr-o perioadă când am vrut să-mi pun capăt zilelor din pricina situaţiei din casa mea, dar maica m-a salvat cu rugăciunile ei.

Unul dintre fiii mei, pregătindu-se să plece în armată, a mers la ea să-i ceară binecuvântare.

**205**

mai întâi o să-ţi fie greu, dr apoi te vei ocupa de hârtii, i-a spus ea.

Aşa s-a şi întâmplat. Când a sosit din armată, a vrut să se însoare cu o fată din alt oraş. S-a dus să pună la cale nunta, iar eu am plecat îndată la maica. Ea m-a întrebat despre fiul meu şi a spus să nu se însoare cu fata aceea, fiindcă el nu este singurul ei bărbat, că mai are încă vreo zece.

Când băiatul meu a ajuns la fată, ea a plecat la alt bărbat şi nu a înnoptat acasă. Fiul meu a aşteptat-o până la cinci dimineaţa, iar după cele întâmplate, nunta s-a anulat.

Al doilea fiu slujea ca ofiţer în armată şi au vrut să-l disponibilizeze. S-a dus la maica şi ea i-a spus:

mai întâi te vor retrograda, apoi te vor ridica.

Aşa a fost, el este şi acum în armată, având gradul de locotenent-colonel. Maica s-a rugat foarte mult pentru el. Când s-a cununat, ea a binecuvântat tânăra familie.

îmi amintesc încă o situaţie. Doream să o întreb ceva ce nu puteam să spun în prezenţa altor oameni. Am sosit la maica, dar toată ziua a fost plin de lume. Am aşteptat mult şi am hotărât în sfârşit să

**206**

plec. Când m-am apropiat de ea să iau binecuvântare, maica m-a privit ţintă în ochi, spunându-mi:

aşteaptă, trebuie să ne rugăm, fiul tău încă nu este hotărât.

Astfel maica mi-a citit gândurile mele tainice.

**Amintirile lui P.**

Fiica mea s-a născut pe 3 decembrie, în ajunul praznicului Intrării Maicii Domnului în Biserică[22]. Naşterea a fost foarte grea, dar, cu timpul, am uitat aceasta şi, de fiecare dată, serbam cu bucurie ziua de naştere a fetiţei în ajunul praznicului. însă, odată, chiar maica Nila mi-a amintit de împrejurarea naşterii fiicei, deşi eu nu pomenisem niciodată despre aceasta.

nu sărbători ziua de naştere a fiicei, a spus maica, ci împărtăşeşte-te în ziua praznicului Intrării Maicii Domnului în biserică, atunci când se cântă „Hristos Se naşte".

Apoi mi-am amintit că din acea zi, în biserică, începe cântarea catavasiei „Hristos

[22] Pe calendarul vechi [n.tr.].

207

Se naşte" şi am hotărât că negreşit voi îndeplini sfatul maicii.

Mai târziu, fiica mea a avut neplăceri la serviciu. Ea a fost învinuită de ceva pe nedrept. M-am dus la stareţă cu necazul nostru şi ea mi-a spus:

fiica ta nu este vinovată cu nimic, ea suferă din cauza inteligenţei ei.

Fiica mea a plecat de la serviciu, a absolvit al doilea institut şi a făcut practica într-o companie mare. Acolo, şi-a pregătit lucrarea de diplomă, pe care a susţinut-o strălucit. Trebuia să-şi găsească un serviciu, dar nu putea să găsească nimic potrivit cu specialitatea ei. Lucrarea de diplomă a fiicei mele i-a trezit interesul directorului companiei, fiindcă avea ca temă adaptarea structurii companiei la noile condiţii sociale. Directorul general a chemat-o la o întrevedere, după care i-a spus că deocamdată nu poate să-i propună un loc de muncă, dar a rugat-o să-i lase datele de contact şi numărul de telefon.

M-am dus din nou la stareţă şi ea m-a întrebat singură:

ce mai face fiica ta?

Eu i-am răspuns că sunt neliniştită pentru ea, fiindcă nu-şi găseşte un loc de muncă. La aceasta ea mi-a răspuns:

**208**

fiicei tale îi vor propune un loc de muncă, apoi îi vor propune altul, iar pe urmă toţi vor vedea puterea şi slava lui Dumnezeu.

După sfatul maicii, eu mă trezeam noaptea să mă rog şi odată, în preajma Paştelui, parcă am auzit vocea ei:

va primi serviciu săptămâna viitoare.

Exact în următoarea săptămână, fiicei mele i s-a propus un loc de muncă, dar ea a refuzat, pentru că era foarte departe. Peste doar câteva zile, ea şi-a găsit un serviciu la JK0[2]3; salariul era mic, în schimb, locul de muncă era lângă casă. Şi, iată, pe neaşteptate, fiica a fost sunată de la compania unde şi-a susţinut lucrarea de diplomă. însuşi directorul general a dat indicaţie să fie găsită şi i-a propus un loc de muncă. S-a întors de la companie radiind de fericire primise un post de răspundere cu un salariu mare. Astfel s-au îndeplinit cuvintele maicii. Bucuria a venit în casa noastră, pentru rugăciunile ei.

[2]3 Jilisno Kommunalinîi Otdel serviciul de locuinţe comune [n.tr.].

209

**Din amintirile luiL.N.**

Am ţinut legătura cu stareţa timp de câţiva ani. Am ajuns la ea prima oară când eram foarte bolnavă. De fiecare dată plecam cu sufletul uşurat, datorită rugăciunilor ei.

Se întâmpla ca, primind binecuvântare pentru drumul de întoarcere, să nu mai fiu nevoită să aştept deloc: îndată apărea autobuzul.

încă de când fiica mea era mică, maica a binecuvântat-o să fie medic. Dar a fost foarte greu să

intre la facultate: ea nu învăţase până în clasa a zecea [în Rusia, sistemul de învăţământ avea zece clase], însă studiase la o şcoală cu profil medical şi avea câţiva ani de practică. Dar maica a spus foarte hotărât că fata va intra la facultate. Astfel, datorită rugăciunilor ei, fiica mea a intrat şi a absolvit Facultatea de Medicină.

în ultimele ei zile, maica m-a rugat să nu îl las de izbelişte pe fratele meu, pentru că el locuieşte singur şi are nevoie de ajutor. Maica trăia pentru alţii şi întotdeauna s-a îngrijit de oameni, până la sfârşitul zilelor sale.

**210**

**Amintirile lui T.**

Cu stareţa Nila am făcut cunoştinţă în anul 1994, când s-a născut nepotul meu, Artemie. Băiatul a venit pe lume aparent sănătos, dar Domnul ne-a îngăduit o încercare serioasă. în a cincea zi de la naştere, când pregăteau copilul pentru externare, brusc i s-a ridicat temperatura. Doctorii i-au pus diagnosticul: traumă de la naştere, hemoragie în creier şi alte tulburări. Micuţul a fost conectat la aparatele medicale şi, cu fiecare zi ce trecea, nădejdea salvării devenea tot mai slabă. La rugăminţile mele ca micuţul să fie trimis la o clinică de copii din Moscova, doctorii răspundeau că băieţelul nu trebuie lăsat fără aparate. în acel moment, cu mila Domnului, l-am întâlnit pe părintele Petru, pe care îl cunoşteam, şi care mi-a dat o sticluţă cu ulei de la mormântul Domnului, pentru a-l unge pe micuţul bolnav.

Când am ajuns la spital cu sticluţa de ulei, doctorii mă priveau ca pe o nebună, totuşi m-au lăsat să intru în salon şi să-l ung pe copil în prezenţa lor, după care a trebuit să plec. După spusele doctorului care îl supraveghea pe copil, peste cincisprezece minute de la ungere, bătăile inimii

211

micuţului s-au înteţit, apoi corpuşorul lui, din galben-verzui a devenit roşu, apoi a căpătat o culoare roz, normală. Aproape imediat după aceasta, copilul a adormit fără nicio injecţie sau medicament. în ziua următoare, starea lui a devenit şi mai bună, astfel că a fost posibil să îl deconecteze de la aparate şi să-l transfere într-un spital de copii din oraşul Liuberţî.

Când starea copilaşului a fost mai bună, eu, la sfatul părintelui Petru, m-am grăbit la maica Nila şi am implorat-o să se roage pentru nepoţelul bolnav. În spitalul de copii, băieţelul a fost sub supravegherea medicilor încă două săptămâni. Spuneau că este o minune a medicinii, iar eu le răspundeam:

este o minune a lui Dumnezeu, pe care El a săvârşit-o pentru rugăciunile maicii Nila!

Nepoţelul Artemie a fost externat din spital şi, din acea zi, l-am dus în fiecare duminică la biserică, unde îl împărtăşeam cu Sfintele lui Hristos Taine, apoi am mers la maica Nila pentru binecuvântare. Maica a devenit îndrumătorul duhovnicesc al vieţii noastre. Veneam la ea cu toate problemele importante şi deseori se

**212**

întâmpla să ne răspundă chiar înainte de a rosti noi întrebarea.

într-o zi, în pauza de prânz, am simţit dorinţa să o văd pe maica şi am hotărât să merg la ea cu maşina. Numai ce am plecat, că fiica mea m-a sunat la serviciu, neştiind ce să facă, pentru că îl durea burtica pe cel mic. Când am ajuns la maica, ea m-a întâmpinat cu următoarele cuvinte: -T pe nepoţelul tău îl doare burtica. Trebuie să uzi un pic de vată cu apă sfinţită şi să o pui pe buricul lui.

întorcându-mă la serviciu, am sunat-o imediat pe fiica mea şi i-am transmis sfatul maicii. Ea s-a mirat că ştiam despre durerea micuţului, doar nu spusese încă nimănui despre aceasta.

îmi amintesc încă o situaţie uluitoare. în timpul Postului Mare, stareţa ne-a dat binecuvântare mie şi prietenei mele să mergem în Sankt Petersburg, pentru a ne închina la mormântul Sfântului Ioan de Kronstadt. Eu eram neliniştită, fiindcă mai rămăseseră foarte puţine zile până la sfârşitul Postului, dar încă nu reuşisem să ajung la maslu. I-am cerut binecuvântare maicii să merg la maslu în biserica din satul Konobeevo, dar ea mi-a răspuns:

**213**

du-te în mănăstire, la moaştele Sfântului Ioan, acolo vei participa la Maslu.

Spre uimirea mea, chiar în ziua sosirii noastre în Sankt Petersburg, după sfârşitul liturghiei, în biserica Mănăstirii Sfântului Ioan de Kronstadt a ieşit preotul şi a anunţat că în acea zi urma să se slujească Sfântul Maslu.

Tot atunci s-a întâmplat încă un fapt minunat. Eu m-am apropiat de o Răstignire[2]4, m-am închinat

de trei ori până la pământ şi, când m-am îndreptat, am văzut că Domnul Iisus Hristos, înfăţişat pe Crucea de pe Golgota, avea un ochi deschis. M-a cuprins frica şi am început să plâng, dar monahia care ne-a primit a spus că, în ultima vreme, au avut loc mai multe întâmplări minunate: iată, chiar nu demult se descoperise icoana Acoperământului Maicii Domnului.

Când am sosit la maica după întoarcerea din Sankt Petersburg şi i-am povestit despre această întâmplare, ea a zâmbit, spunând:

fiica mea, cât de mult m-am rugat ca Dumnezeu să-ţi întărească credinţa şi să-ţi deschidă ochii!

[2]4 în original, „raspiatie” cruce pe care este înfăţişat Hristos răstignit [n.tr.].



**Din amintirile lui N.P.**

Am avut fericirea să o cunosc pe maica Nila şi să primesc sfaturile ei. Ducându-mă în permanenţă la Biserica Sfântului Nicolae din raionul Uglici, auzeam deseori de o stareţă înainte-văzătoare, schimonahia Nila, şi ardeam de dorinţa de-a ajunge la ea, rugându-mă ca Domnul să-mi dăruiască o asemenea posibilitate.

Şi iată că, odată, m-a sunat maica Maria şi mi-a spus că în acea noapte o maşină mergea la stareţa Nila şi eu am primit binecuvântare să ajung la ea. în acea vreme aveam două întrebări dureroase. Prima: ce să fac cu mama, care locuia singură după moartea tatălui meu, într-un sătuc uitat de lume, în nordul regiunii Kostroma.

Lucrul în grădină, pregătirea lemnelor pentru iarnă, strângerea zăpezii, permanentele reparaţii ale casei ţărăneşti vechi, toate acestea nu-i mai stăteau în puteri. Eu locuiam în Uglici şi cu mine locuiau mama şi bunica soţiei mele. Mama soţiei trăia cu un stimulator cardiac şi de mult nu se ridicase din pat. Iar bunica, în vârstă de nouăzeci şi doi de ani, la fel, se simţea rău. Mama mea, în comparaţie cu



ele, părea chiar tânără la cei 75 de ani ai ei. Eu mă tot gândeam: se vor înţelege dacă o voi aduce pe mama în Uglici? Iar bunica, după toate aparenţele, nu mai avea mult de trăit. Şi a doua întrebare: cum să-mi salvez fiul care suferea de o boală chinuitoare şi mortală.

Când am ajuns la maica Nila, ea a venit lângă noi, cei care o aşteptam, şi s-a aşezat pe un scăunel. Ne-a binecuvântat şi a început să vorbească cu fiecare. Eu stăteam lângă uşă. Deodată maica s-a uitat spre mine şi mi-a spus:

spune-mi întrebările tale.

Eu am întrebat-o despre mama, dacă e bine să o aduc în Uglici, căci s-ar putea ca în curând să se facă un loc pentru ea. Maica a clătinat din cap, răspunzând:

dar mama ta va muri înaintea lor. După aceste cuvinte, mi-a explicat că mama poate va trăi încă puţin pentru rugăciunile Bisericii. Daţi pomelnice pentru ea în permanenţă şi va trăi încă jumătate de an.

La întrebarea despre fiul meu, maica Nila mi-a spus că trebuie să merg la un izvor cu apă sfinţită, să mă rog şi să iau apă într-un borcan de trei litri. Din această apă să-i pregătim şi mâncare, şi ceai.



Cum se va termina apa din borcan, bolnavul va trebui să se spovedească şi să se împărtăşească. Va întrebuinţa nouă borcane şi va fi sănătos.

Aproape imediat după întâlnirea cu maica, am vizitat-o pe mama şi am fost uimit: ea nu mai putea să meargă nici trei sute de metri fără să se odihnească. Nu mi-am imaginat cât de slăbită era! Am început să plătim rugăciuni pentru sănătatea ei în Vologda, Uglici. Mama s-a înzdrăvenit, a început să se roage, s-a spovedit şi s-a împărtăşit, deşi nu era simplu, fiindcă cea mai apropiată biserică se afla la douăzeci de kilometri de casă. Mama a mai trăit o jumătate de an şi a plecat la Domnul, înainte de moarte, Dumnezeu a învrednicit-o să se împărtăşească şi să-şi adune copiii, pentru a-şi lua rămas bun. Astfel, mama s-a pregătit de moarte şi a plecat din această viaţă creştineşte, datorită maicii Nila. Odihneşte, Doamne, sufletul ei!

Pentru fiul nostru am început să facem cum a binecuvântat maica, dar nu am reuşit să ducem totul până la capăt. Din cauza păcatelor, în familia noastră a intrat un bioenergetician în chip de doctor, chipurile să-l ajute pe bolnav. El a câştigat încrederea soţiei mele şi astfel



noi am îndeplinit sfaturile maicii doar pe jumătate. Eu mă temeam că fiul va muri, până când am primit de la maica Nila răspunsul că el nu va muri, însă va fi bolnav. Aşa este şi până acum.

Maica m-a binecuvântat să mă mut în satul P. din regiunea Iaroslavl, unde locuiesc şi acum. Şi îmi mai amintesc că stareţa m-a sfătuit ca, în fiecare dimineaţă, să torn un pic de agheasmă în palmă, pe cap şi pe umărul stâng.

**Din amintirile lui S.**

Fiica mea s-a îmbolnăvit. Doctorii i-au pus diagnosticul de cancer. în ziua Adormirii Maicii Domnului a fost programată pentru operaţie, dar i-am rugat pe doctori să reprogrameze operaţia pentru altă zi. în acea perioadă, sora mea se pregătea să plece la maica Nila şi eu am rugat-o să întrebe cum pot să o ajut pe fiica mea.

Maica a confirmat că ea are cancer şi mi-a dat binecuvântare să postesc trei vineri să nu mănânc şi să nu beau. Datorită rugăciunilor maicii, acele vineri au

**218**

trecut într-o clipă. După aceasta, maica mi-a transmis:

să vină fiica.

Când fiica mea a ajuns la ea, stareţa i-a spus că trebuie să locuiască în Voskresensk, să se spovedească şi să se împărtăşească. Fiica s-a spovedit şi s-a împărtăşit de trei ori. După acestea, maica i-a spus:

fata mea, tu vei fi sănătoasă, numai să crezi în Dumnezeu. Cunună-te cu soţul tău şi trăieşte pe placul lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu te-a salvat. însuşi Dumnezeu ţi-a dăruit viaţa.

Ea a îndeplinit tot ce a sfătuit-o maica, s-a cununat cu soţul ei, a început să meargă la biserică, şi soţul a devenit credincios, a început să meargă şi el la biserică, împreună cu copiii.

**Din amintirile lui V.**

Eu şi soţul meu am fost fii duhovniceşti ai stareţei Nila pe parcursul mai multor ani. O vizitam în fiecare săptămână, iar soţul se străduia să ajungă chiar mai des el era militar la pensie. în anul

**219**

1996, s-a abătut asupra noastră o nenorocire: soţul meu s-a îmbolnăvit grav. Doctorii au spus că nu sunt şanse de vindecare şi să ne pregătim de moarte. După o operaţie complicată, soţul meu a stat o vreme îndelungată la reanimare. L-am hrănit printr-un tubuleţ, împingând mâncarea cu o seringă. Până să se îmbolnăvească, el era puternic şi robust, de aceea mie îmi era foarte greu să-l văd într-o astfel de stare.

Şi el, şi eu am suportat acestea numai datorită rugăciunilor maicii. Ea întotdeauna mă îndemna: „îngrijeşte-l cu iubire”. Pentru rugăciunile ei, am reuşit să-l transfer pe soţ de la spitalul raional la spitalul Burdenko. Doctorii spitalului s-au mirat cum de a fost posibil să ajungă acolo. Cum a ajuns? Maica s-a rugat, a binecuvântat să aduc fişa medicală în acel spital şi a fost primit fără obişnuitele formalităţi complicate.

Soţul meu a început să se însănătoşească şi să meargă. Doctorii se mirau că încă este viu. în spital, cazul lui era considerat un succes al lor. Dar era milostivirea lui Dumnezeu, pentru rugăciunile stareţei. După operaţie, soţul meu a mai trăit zece luni, pregătindu-se cu grijă de moarte:

**220**

s-a spovedit des, s-a împărtăşit şi a murit în Sâmbăta Mare din 1997.

Înainte de moarte era slăbit, totuşi a dorit să-şi ia rămas bun de la maica. Şi ea se simţea destul de rău în acea perioadă şi ne-a spus:

aduceţi-l pe el la mine, sau voi pleca eu însămi la el, că nu ştiu care dintre noi va muri mai întâi.

Când a ajuns la maica, el a întrebat-o:

Maică, eu voi muri de Paşti?

în anul următor, a precizat ea. Aşa s-a şi întâmplat. Voi mai adăuga că, datorită rugăciunilor stareţei, soţul meu a primit înainte de moarte tunderea în schima mare, cu numele Vasile. Slavă lui Dumnezeu pentru toate.

**Din amintirile lui A.**

în 1996, doctorii mi-au recomandat o operaţie de urgenţă din cauza unei tumori cerebrale. Aveam dureri mari de cap. M-au examinat trei comisii medicale, formate din medici vestiţi, şi toate mi-au recomandat operaţia, care includea trepanarea cutiei craniene.

**221**

S-au abătut asupra mea deznădejdea, sentimentul de dezolare şi atunci am căutat ajutor la Dumnezeu. Am mers la Mănăstirea Sfântul Pafnutie, în oraşul Borovsk. Cu mila lui Dumnezeu, l-am

întâlnit acolo pe ieromonahul Nil, care mi-a ascultat necazul şi m-a îndreptat către maica Nila, pentru a o ruga să se roage şi pentru a lua apă din izvorul Mucenicului Nichita.

Maica Nila a promis că se va ruga, mi-a dat binecuvântare să iau apă sfinţită din izvor şi am început să o folosesc. Nu numai că am reuşit să scap de operaţie, ci, la ultima consultaţie, doctorii mi-au spus că tumoarea s-a micşorat considerabil. Cred şi nădăjduiesc că, datorită rugăciunilor maicii Nila şi ale părintelui Nil, mă voi însănătoşi complet.

**Amintirile lui N.**

Am venit la stareţă împreună cu o cunoştinţă. Trebuia să înţeleg ce se întâmplă cu fiica mea: avea doar nişte capricii sau era vorba de o boală serioasă? Maica m-a primit foarte călduros şi m-a ospătat cu masa de prânz. Eu am întrebat-o

**222**

despre fiica mea şi maica mi-a răspuns că fiica mea era bolnavă. La întrebarea dacă poate să fie tratată în spital, ea mi-a răspuns:

se poate, dar acolo va face o alergie. (într-adevăr, aşa s-a întâmplat când am internat-o pe fiica mea în spital).

Mi-a mai spus că trebuie să o duc pe fată la izvoare vindecătoare şi m-a binecuvântat ca, împreună cu ucenica ei, să merg la Radonej.

Eu am adus haine bune pentru cei nevoiaşi. Maica s-a uitat la toate lucrurile şi a rânduit ce şi cui să se dăruiască, apoi a spus că a văzut acele lucruri lângă Tronul lui Dumnezeu, apoi a cântat:

măreşte, suflete al meu, pe Domnul...

A doua oară am venit singură. Maica se simţea rău, totuşi mi-a acordat atenţie. A rugat-o pe ucenica ei să mă hrănească, ea a intrat în chilie, pesemne se ruga acolo, adresându-mi şi mie, din când în când, întrebări despre comportamentul fiicei bolnave. Când am întrebat dacă fiica mea îşi va întemeia o familie, maica mi-a răspuns uimită:

ea este bolnavă, despre ce familie poate fi vorba?

223

Apoi mi-a spus că va veni la mine un bărbat. I-am răspuns că acesta e fostul meu soţ, el vine rar ca să o vadă pe fată. Şi, aproape imediat după acea întâlnire cu maica, soţul meu a venit într-adevăr şi a locuit cu noi o lună întreagă din cauza reparaţiilor din apartamentul său.

**Din amintirile lui G. S.**

Am cunoscut-o pe maica după ce fiul meu se îmbolnăvise. Acum el are treizeci de ani, atunci însă era un bebeluş. Doctorii au refuzat să-l trateze, socotind situaţia fără nicio speranţă; băieţelului meu, din când în când, îi ieşea din gură o spumă albă. Pe atunci eu eram încă tânără şi nu foarte îmbisericită, dar mama mea se ducea la biserică şi căuta ajutor la Dumnezeu.

O femeie m-a sfătuit să merg în Voskresensk şi apoi la stareţă, dându-mi adresa ei. Noi ne-am îndreptat într-acolo împreună cu micuţul, iar mama mea m-a rugat şi mi-a repetat tot drumul că totul trebuie să rămână o taină. Am mers la maica de trei ori şi băieţelul meu s-a vindecat complet. Stareţa de curând se mutase în Fosforitnîi şi puţini ştiau că ea

**224**

primeşte oameni. Iată că, peste mulţi ani, am aflat din cartea despre maica Nila ce aleasă a Domnului întâlnisem atunci.

**Povestirea lui V.**

Odată am ajuns la stareţă cu o maşină stricată şi am întrebat-o dacă trebuie să dau maşina la reparat.

Maica mi-a răspuns:

nu, o să ajungi înapoi aşa.

într-adevăr, am ajuns cu bine acasă

şi am mai mers cu acea maşină încă o săptămână, până am dat-o la reparat într-un service. S-a dovedit că maşina avea nevoie de o reparaţie serioasă şi meşterii s-au mirat cum de am mers aşa cu ea, fiindcă se ţinea într-un singur şurub.

M-am hotărât, în sfârşit, să merg la stareţă cu problema mea principală: eu şi soţia de mult timp nu puteam concepe un copil. Şi iată că maica mi-a spus:

soţia ta e însărcinată, va naşte pe 1 august un băieţel, pe care îl veţi numi Simeon, în cinstea Dreptului Simeon.

Când am ajuns acasă, soţia mi-a confirmat cele spuse de maica, iar la sorocul prezis s-a născut pe lume fiul nostru cel
**225**
mult-aşteptat, pe care l-am numit, bineînţeles, Simeon.
**Amintirile lui V.**
Se apropia Iarna,, iar maica nu avea lemne. I-am propus să procurăm lemne de la locul meu de muncă, trebuia doar să ne înţelegem cum să fie aduse acasă. Maica se ruga ca totul să se rezolve. L-am rugat pe soţul meu să se ocupe de aducerea lemnelor. El nu era credincios, dar era un om bun.
Şi iată că a adus lemnele cu maşina; maica deja îi aştepta, a ieşit din casă, i-a binecuvântat pe cei din maşină şi a spus că se va ruga pentru cei care au ajutat-o şi pentru cei apropiaţi lor, până la sfârşitul zilelor sale. Apoi soţul meu i-a mai adus maicii lemne şi ea, bineînţeles, se ruga pentru el.
După moartea soţului meu, s-a petrecut o întâmplare despre care povestea însăşi stareţa. I s-a arătat soţul meu chiar la ea în chilie, i-a mulţumit pentru rugăciuni şi i-a spus:
am să o iau pe Valentina (adică pe mine) cu mine.
**226**
Dar maica i-a răspuns:
nu, ea trebuie să o crească pe nepoţică.
De obicei, maica dădea binecuvântare pentru drum chiar înainte de plecare, însă odată mi-a spus:
hai să te binecuvântez încă o dată, fiindcă vei urca în autobuz şi acolo va fi plin de draci.
M-am aşezat pe singurul loc liber şi bărbatul care stătea lângă mine mi-a făcut avansuri tot drumul. Dar totul s-a terminat cu bine, mulţumită rugăciunilor maicii.
Odată, când stăteam cu maica Nila la masă, a intrat una din cunoştinţele ei de demult. Ucenica ei i-a propus omului să se aşeze la masă, dar maica a spus deodată:
crezi tu că va mânca el ciorba noastră de varză? El deja a mâncat ciorbă cu carne.
Maicii îi plăcea varza murată preparată de mine. Odată, pregătindu-mă să merg la ea, m-am gândit să-i duc şi un borcan cu varză murată.
Am pus borcanul pe balcon, iar când am plecat, am uitat să-l iau. îndată ce am intrat în chilie,
227
maica m-a şi întrebat zâmbind:
unde e varza ta?
**Din amintirile lui A.**
În toţi aceşti ultimi ani, viaţa familiei mele a fost legată de maica Nila. Ea o iubea îndeosebi pe mama mea, deşi nu s-au întâlnit pe acest pământ.
Când mama avea doi ani, i s-au îmbolnăvit picioarele şi bunica ei a mers pe jos şapte kilometri la Biserica Icoanei Maicii Domnului Kazanskaia. Acolo a plătit pentru rugăciuni la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului Kazanskaia, a închinat-o în faţa ei pe nepoţică, după care nepoţica a început să meargă. Când mama a împlinit 35 de ani (în 1944), a rămas văduvă şi de atunci nu s-a recăsătorit, dedicându-se educaţiei copiilor.
Am sosit la mama în Egorievsk, iar ea îmi spuse:
am văzut-o astăzi pe maica Nila în somn şi am vorbit cu ea vreme îndelungată.
Eu ştiam că mama nu o întâlnise niciodată pe maica şi am rugat-o să-mi descrie
**228**
înfăţişarea ei. Spre uimirea mea, mama a descris cu exactitate cum arăta.
întorcându-mă în Voskresensk, am mers, ca de obicei, pe la maica şi i-am povestit visul mamei. Am primit următorul răspuns:
da, am fost la mama ta şi am discutat multă vreme.
înaintea morţii stareţei, mama s-a îmbolnăvit grav. Când i-am spus aceasta maicii, ea mi-a răspuns:
eu mă rog pentru mama ta, dar ea are două nume.
Am ajuns în Egorievsk şi i-am spus mamei aceste cuvinte. Ea mi-a confirmat:
da, fiica mea, nu am mai vorbit niciodată despre aceasta, dar eu am, într-adevăr, două nume. Am fost botezată cu numele Maria, iar acasă eram numită Irina, de aici şi încurcăturile când mi-am scos buletinul.
Mama a plecat la Domnul după maica Nila. înainte de moarte, ea a visat-o pe stareţă (deja

adormită întru Domnul), care i-a spus:
să mergem, eu te voi duce acasă.
Am îngropat-o pe mama în ziua de 22 mai, de praznicul Sfântului Nicolae.
**229**
**Amintirile lui A.**
Am cunoscut-o pe maica în felul următor. Am venit cu fiul meu la slujbă în biserica noastră din Voskresensk şi am văzut o monahie necunoscută. L-am trimis pe băiat să-i ducă o rublă maicii. Maica s-a luminat când băiatul s-a apropiat de ea:
ce copil dumnezeiesc! Condu-mă la mama ta.
Fiul meu a luat-o pe maica de mână şi a adus-o la mine. Maica a vorbit cu parohul bisericii şi l-a rugat să-l ia pe băiat în altar ca ajutor.
Din acel moment şi până acum, el slujeşte ca băiat de altar în biserică.
Odată maica mi-a spus:
spune-i băiatului tău să nu meargă astăzi pe-afară, altfel va avea la ochi o umflătură mare.
I-am transmis fiului aceste cuvinte, dar el mi-a răspuns:
mamă, eu nu am duşmani, doar nu am supărat nici măcar o muscă.
Şi a plecat să se plimbe pe stradă. Peste o oră el a apărut cu o vânătaie imensă şi tot ochiul era umflat.
**230**
într-o zi, peste vreo lună, maica din nou l-a prevenit să nu meargă să se plimbe, altfel risca să nu rămână în viaţă. De această dată a ascultat de avertizarea ei. Slavă Domnului, totul a trecut cu bine.
**Din amintirile lui F.**
La una din întâlnirile mele cu maica, i-am povestit despre o cunoscută de-a mea. Ea avea RH negativ, a făcut un avort şi doctorii i-au interzis categoric să mai aibă copii. Eu i-am spus maicii:
rugaţi-vă să-i dea Dumnezeu un copil, poate atunci se va întoarce la credinţă.
mă voi ruga ca Domnul să le orânduiască pe toate, mi-a răspuns maica.
Când m-am întors acasă, am aflat o noutate de necrezut: amica mea îşi făcuse analizele şi în sânge nu s-au mai descoperit anticorpii. Dispăruseră!
Nimeni nu înţelegea cum şi de ce s-a întâmplat aceasta. Apoi ea a născut un copilaş, s-a întors la credinţă şi a ajutat la reconstrucţia bisericii.
îmi amintesc încă o situaţie în care maica a ajutat prin rugăciunea ei. Un părinte
**231**
apropiat nouă trăia în condiţii deosebit de grele. Am rugat-o pe maica:
rugaţi-vă ca Domnul să-i dăruiască părintelui nostru o căsuţă, un locuşor al lui.
Maica mi-a răspuns destul de aspru, nu ştiu de ce:
i-auzi! Ei, bine, ne vom ruga.
Şi, într-adevăr, el a dobândit în scurt timp nu un apartament, nu o casă, ci o căsuţă mititică, aşa cum o rugasem pe maica.
**Amintirile lui N.**
Cu binecuvântarea maicii, trebuia să aştept trenul Sevastopol-Moscova şi să vorbesc cu conductoarea trenului (ea fusese mai demult la maica). După ce mi-am dus la bun sfârşit sarcina, conductoarea m-a invitat în compartimentul ei şi mi-a propus să bem cu ocazia întâlnirii. Eu i-am spus că maica mi-a interzis categoric să beau.
maica e chiar prezentă peste tot şi ştie totul?
**232**
Nu m-am abţinut şi am băut. Când am ajuns la stareţă, ea m-a întrebat imediat:
ei, ai întâmpinat-o?
am întâmpinat-o.
ai băut?
am băut.
bine că ai spus adevărul. Dar, dacă se va mai repeta, să nu mai vii pe la mine.
A învăţat-o minte şi pe conductoarea de tren, atunci când aceea a sosit la ea.
ei, de ce ai venit? Eu nici nu sunt pretutindeni şi nici nu ştiu nimic. Ce să faci aici?
**Din amintirile lui V.**

Despre maica Nila am aflat de la fiica ei duhovnicească, schimonahia M şi am rugat-o să ia o binecuvântare pentru mine, să ajung în casa maicii.

Stareţa nu mi-a dat binecuvântare să vin, dar mi-a transmis:

mă voi ruga pentru el, dar nu-i dau binecuvântare să ajungă, fiindcă e prea trupesc (pătimaş cu trupul), mă va obosi.

„ Astfel maica mi-a arătat patima mea. În scurt timp, la serviciu a apărut o situaţie complicată şi i-am cerut sfatul. Maica mi-a interzis categoric să mă angajez pe un post mai înalt, cu un salariu mai mare, spunând:

să stea pe loc.

Peste trei luni, acea nouă companie în care eu mă pregăteam să lucrez s-a destrămat în urma unui eşec ruşinos. Iar eu lucrez la vechiul meu loc de muncă până astăzi, mulţumită rugăciunilor maicii.

Ea se ruga pentru mine şi aceste rugăciuni le simţeam întotdeauna. Ele m-au adus la credinţă şi îi sunt nespus de recunoscător pentru aceasta.

Vreau să spun în încheiere că totuşi am reuşit să primesc binecuvântare şi direct de la maica. Trăiesc şi acum cu amintirea bucuriei acelei întâlniri şi îi mulţumesc Domnului pentru milostivirea Lui.

**Amintirile lui M.**

De câteva ori am dus-o pe maica cu maşina la biserică şi înapoi. Maşina nu era a mea, ci a unui amic. Odată, am adus-o pe maica de la biserică, acasă la ea. Stareţa a ieşit din maşină spunându-mi:

să nu mai conduci această maşină.

de ce?

234

eu te-am avertizat, nu o mai conduce!

Mult timp am ţinut minte cuvintele maicii şi nu am folosit maşina, dar într-o zi întârziam la serviciu, trebuia să merg şapte kilometri pe jos, şi m-am hotărât: fie ce-o fi, voi merge cu ea! Dar n-am făcut niciun kilometru şi am avut un accident. Maşina s-a prefăcut într-un morman de fier şi nu mai putea fi reparată. Slavă Domnului că, pentru rugăciunile stareţei, nu am avut nicio zgârietură. Toţi se mirau atunci, privind la mormanul de fier. Iată care e preţul neascultării!

**Amintirile lui T.**

Am cerut binecuvântare de la maica pentru a trimite un container cu haine în Sankt Petersburg. Ea ne-a binecuvântat şi ne-a spus cărui sfânt să ne rugăm pentru a duce la bun sfârşit planul nostru. S-a întâmplat că am pornit la drum în grabă şi am pus în container chiar şi lucrurile de preţ pe care de obicei le luam cu noi în tren. După ce containerul a fost încărcat, nu putea fi închis, fiindcă zăvoarele aveau un defect. Totuşi, au fost închise cumva şi ne-am îndreptat spre gară.

235

Pe drum, containerul s-a deschis şi lucrurile au început să cadă din el. într-o haltă el a fost legat cu o funie groasă, înfăşurat de câteva ori şi sigilat. Când am ajuns la gara din Sankt Petersburg, am văzut că se deschisese. Mi s-a propus să verific dacă toate lucrurile erau la loc, dar nu-mi mai ardea de asta. Am semnat un document că nu am nicio pretenţie, apoi am fixat încărcătura pe maşină şi am plecat acasă. Nu pot exprima ce era în sufletul meu, îmi era frică de ce va zice mama, mă temeam că au fost furate unele lucruri.

Pe drum, uşile containerului s-au deschis din nou, nu am reuşit să le închidem şi astfel am ajuns acasă. Cel mai uimitor fapt este că niciun un lucru nu a căzut prin uşile deschise, iar când am descărcat containerul, am descoperit că nimic nu se pierduse. Sunt convinsă că aceasta s-a întâmplat datorită rugăciunilor dragii noastre maica Nila.

în vara anului trecut, noi am dorit să ajungem la ea, dar nu am reuşit. Peste un timp oarecare, totuşi ne-am pornit la drum spre ea şi, când am ajuns, maica ne-a spus că s-a rugat toată noaptea pentru noi ca să nu se întâmple ca în vară, când nu am venit. Şi a mai spus că a văzut cum îngerii ne-au însoţit. Dar noi nu o anunţaserăm
nici în vară, nici atunci, că ne pregăteam să venim, însă ea ştia cu duhul.

Maica mai spunea că fiul nostru, când va veni din armată, va zbura ca o pasăre. Aşa a şi fost. După ce a fost eliberat din armată, el nu avea niciun ban, dar a ajuns din Moscova în Sankt Petersburg cu trenurile electrice, datorită rugăciunilor maicii.

La una din întâlnirile cu maica, ea ne-a spus cu convingere:

voi aveţi o casă la ţară.

Noi am început să o contrazicem, dar ea insista şi, cum mi s-a părut mie, chiar s-a supărat că nu am căzut de acord.

Şi iată că, în acel an, o mătuşă ne-a dăruit bucata ei de pământ, spunându-ne că îl va înregistra pe numele noastre, fiindcă ea de mulţi ani nu se mai foloseşte de el. Maica avusese dreptate. Dumnezeu ne păstrase acea bucată de pământ pentru construirea unei căsuţe.

**Istorisirile unor întâmplări diverse**

Au venit la maica doi preoţi. îndată ce au păşit pragul casei, maica s-a adresat unuia dintre ei:

237

de ce ai vopsit acoperişul bisericii în măsliniu, ploaia a spălat vopseaua.

Acela a prins a se îndreptăţi, că, chipurile, ploaia abia cerne şi în curând va apărea soarele. Dar maica nu a ascultat împotrivirile lui şi a mai adăugat:

tu ai săpat fântâna până la adâncimea unei jumătăţi de tub, dar trebuie să mai adaugi încă două tuburi, altfel, pe timp de secetă, va seca.

Preotul a întrebat:

dar cum le voi adăuga, fiindcă în fântână e deja apă?

le vei adăuga, a răspuns maica.

Şi, într-adevăr, aşa a fost. Exact peste două zile au sosit la el doi bărbaţi necunoscuţi şi i-au propus serviciile lor:

noi am auzit că aveţi nevoie să reparăm fântâna.

dar câţi bani veţi lua? a întrebat preotul.

dă-ne de mâncare şi vom lucra.

Părintele i-a hrănit bine, după aceea ei au scos repede apa din fântână şi au adâncit-o, apoi au aşezat tuburile. Lucrul a mers repede şi uşor. După ce au adăugat cele două tuburi, precum îi sfătuise maica, apa a izvorât imediat.

238

Xeniei care era în vârstă de şapte ani i-au căzut dinţii de lapte, dar cei permanenţi nu-i creşteau. Copiii râdeau de ea la şcoală şi pe stradă. Mama ei a fost sfătuită să o ducă la stareţa Nila. Ea mult timp s-a îndoit, nehotărându-se să se ducă, dar, când doctorii au insistat să se recurgă la operaţie, s-a hotărât. Prietenei care a promis că le va duce la stareţă, mama Xeniei i-a spus:

ei, hai să mergem, să văd ce fel de pasăre e maica ta.

Pregătindu-se de drum, ea a hotărât să-i ducă în dar maicii un palton vechi bărbătesc. L-a strâns, l-a împachetat, gândindu-se în acelaşi timp:

„Gulerul e atât de bun...”.

Când au ajuns la stareţă, ea le-a invitat la masă, timp în care a spus, adresându-se mamei fetiţei:

ei, iată ce fel de pasăre sunt. Dar unde e paltonul tău?

Ea lăsase pachetul cu paltonul la intrare şi uitase de el. Stareţa a desfăcut pachetul şi apoi a împăturit paltonul de trei ori, repetând cu exactitate mişcările mamei fetiţei şi exprimând acel gând care îi stăruia femeii în minte atunci când îl împachetase:

239

gulerul e atât de bun.

Stareţa i-a spus Xeniei:

să nu vorbeşti mult.

Bunicii fetei i-a dat binecuvântare să se roage astfel: trei vineri la rând să citească de patruzeci de ori Psalmul 90 şi să facă metanii.

Peste trei săptămâni fetiţei au început să-i crească dinţii.

A sosit la maica o femeie plângând: îi dispăruse fiica. Stareţa s-a rugat şi i-a răspuns:

o să vină peste trei zile.

Exact în ziua indicată, fiica s-a întors acasă.

Un bărbat suferea de puternice dureri de cap. Maica l-a sfătuit să ia apă din trei izvoare sfinte, să-şi ude capul cu ea şi să bea. De îndată ce borcanul cu apă se va termina, să meargă la spovedanie şi să se împărtăşească.

Trebuia să procedeze astfel de nouă ori. Bărbatul, îndeplinind îndrumările maicii, s-a vindecat complet de acele dureri.

**240**

A sosit tatăl unui tânăr de şaisprezece ani care suferea de enurezis[25]. A îngenunchiat înaintea maicii şi a rugat-o să-i ajute fiul. Stareţa a promis că se va ruga. în scurt timp, tânărul s-a vindecat de boală.

Odată, în faţa casei maicii s-a oprit un autobuz care mergea spre Diveevo. Au ieşit din el vreo patruzeci de oameni şi s-au îndreptat spre casă:

iertaţi-ne că suntem atât de mulţi, noi vrem doar să ne binecuvântaţi şi vom pleca imediat.

S-a format un rând. Printre cei sosiţi erau pelerini, majoritatea fiind turişti. Maica i-a binecuvântat pe cei care se apropiau şi deodată a rostit tare:

de ce nu adunaţi bănuţii?

După aceste cuvinte, fiecare dintre cei care intrau lăsau pe masă bani.

Când, la sfârşit, s-a apropiat şeful grupului, maica i-a spus ucenicei ei:

adună tot ce au dat, până la ultimul bănuţ.

[25] Enurezis emisie de urină, inconştientă şi involuntară [n.tr.].

**241**

Banii au fost adunaţi într-un pachet şi maica i l-a înmânat şefului grupului, spunându-i:

aceştia sunt pentru mănăstirea spre care vă îndreptaţi. Cineva o să dăruiască, cineva poate nu, dar aceşti bani vor fi prinosul tuturor pentru mănăstire.

Egumena unei mănăstiri şi-a trimis oamenii să o „controleze” pe maica. Au intrat în casă doi oameni tineri un băiat şi o fată. Stareţa i-a întrebat:

unde sunt darurile voastre?

Tânărul i-a dat un măr.

păstrează-l pentru prietena ta, l-a sfătuit maica.

Atunci ei au întrebat-o: să se căsătorească sau să plece amândoi la mănăstire. Maica i-a condus, fără niciun cuvânt, apoi i-a spus ucenicei:

nu mie, ci egumenei care i-a trimis îi plac cadourile şi întreabă tot timpul ce i-au adus.

A venit la maica o fată cu rugămintea să fie binecuvântată pentru a se mărita cu tânărul care o ceruse în căsătorie. Maica nu i-a dat binecuvântare, spunându-i:

**242**

acesta nu e mirele tău. Aşteaptă un băiat cu o maşină.

Fata nu a ascultat şi s-a măritat, apoi a apărut, într-adevăr, în viaţa ei un tânăr cu o maşină. Ea l-a îndrăgit foarte mult, dar era deja târziu, îşi făcuse alegerea.

Povesteşte o femeie care a venit la stareţă cu fiica ei de douăzeci şi cinci de ani. în timpul convorbirii, fata a spus:

maică, eu nu vreau să mă căsătoresc cu un narcoman sau cu un beţiv. Ce să fac, sfătuiţi-mă?

dacă vei putea să stai acasă jumătate de an, mirele tău singur va veni la tine.

Au trecut două luni. Cineva a sunat la uşă. Fata în acel timp spăla podeaua. Când a deschis, înaintea ei stătea un tânăr.

aş dori să vorbesc cu N.

eu sunt.

am venit să facem cunoştinţă. Eu mă numesc...

La sfârşitul acelui termen de jumătate de an, indicat de maică, fata s-a măritat cu acel tânăr. S-au cununat şi au făcut nunta.

O fată din Egorievsk a venit la stareţă să întrebe dacă e bine să se mărite cu un anume bărbat. Maica i-a răspuns:

243

lasă-l, să nu te mai încurci cu el. Niciodată nu se va însura cu tine.

A sosit la maica un bărbat tânăr cu aleasa lui, să ia binecuvântare pentru nuntă. Maica i-a spus lui direct, în prezenţa miresei:

să nu te însori cu ea, că nu va trece un an şi te va înşela.

Mireasa a răspuns cu indignare:

Maică, eu doar îl iubesc atât de mult!

să taci, să taci, să taci! i-a spus maica.

Ei totuşi s-au căsătorit, dar nu a trecut niciun an din ziua nunţii, că spusele maicii s-au adeverit.

Nevasta l-a înşelat, iar după aceea el s-a apucat de băut.

Soţia unui preot nu putea să nască. Doctorii se pregăteau să-i facă operaţie de cezariană, fiindcă bebeluşul se afla într-o poziţie greşită. Au anunţat-o despre aceasta pe maică şi ea a răspuns:

nu e nevoie de cezariană, va naşte normal.

Apoi a început să se roage şi în acelaşi timp să-şi mişte palma pe burtă în sensul acelor de ceasornic. Se vedea că simte durere şi chiar suspina. Cum s-a dovedit mai târziu, în acele momente copilul s-a întors

**244**

în burta mamei într-o poziţie normală şi femeia a născut cu bine. Doctorii au fost foarte miraţi.

O femeie grav bolnavă trebuia să nască un copil. Când încă se afla în spital, maica, ştiind că nou-născutul putea muri nebotezat, a binecuvântat ca, după ce mama şi copilaşul vor fi externaţi din spital, cel mic să fie botezat în aceeaşi zi. S-a născut un băieţel pe 2 mai 1998 în ziua Pogorârii Duhului Sfânt, şi a fost botezat în biserică, apoi a fost dus îndată la maica Nila.

Ea l-a binecuvântat, spunând:

e atât de mic şi a primit deja binecuvântarea unei schimnice!

Maica l-a scos pe acest copilaş din ghearele morţii prin rugăciunea ei şi s-a îngrijit de el în permanenţă. Chiar în ultima zi a vieţii sale pământeşti, maica Nila i-a rugat pe cei apropiaţi să nu uite de acest copilaş.

În chilia stareţei a intrat un preot, iar acolo se afla fiul ei duhovnicesc, care a cerut binecuvântare să plece. Maica i-a spus:

veţi pleca împreună.

245

Dar tânărul s-a grăbit şi a plecat ¿dorind să prindă trenul. A stat mult în staţie, până când l-a văzut pe părinte care, ieşind din casa maicii, a ridicat mâna, a oprit o maşină care trecea pe acolo şi l-a invitat şi pe tânăr să urce. Aşa au plecat împreună, după cum le spusese maica.

A venit la maica un preot şi i-a arătat pomelnicele pe care le primise de la credincioşi. Ea s-a uitat şi a tăiat câteva nume de pe lista celor adormiţi, apoi a subliniat câteva nume pe lista pentru sănătate şi i-a spus:

să fii mai atent.

A sosit la maica o femeie care lucra în biserică şi a prins a-i povesti ce icoane şi odoare sfinte au în sfântul lăcaş. Maica a adăugat la spusele ei:

veţi avea şi moaşte în biserica voastră.

în scurt timp, în acea biserică a fost adusă o părticică din moaştele Sfântului Teofan Zăvorâtul.

O monahie, fiică duhovnicească de-a maicii Nila, care mergea deseori la Diveevo,

**246**

avea dorinţa arzătoare de a se închina moaştelor neacoperite ale Sfântului Serafim, dar, după obicei, racla era deschisă doar atunci când veneau să se închine surorile mănăstirii, apoi racla era închisă imediat. Maica i-a spus:

te vei închina, fiica mea, te vei închina.

Şi iată că a venit timpul unui nou pelerinaj la Diveevo. Erau mulţi pelerini şi cine dorise să înnopteze în biserică a primit binecuvântare pentru aceasta. Dimineaţa devreme a ieşit din altar o monahie şi a întrebat:

cine vine din partea schimonahiei Nila?

S-a apropiat fiica duhovnicească a maicii Nila şi atunci monahia i-a spus:

mi s-a arătat în vis Sfântul Serafim şi mi-a poruncit să pregătesc nişte pesmeţi pentru schimonahia Nila. Ia-i şi du-i stareţei.

Apoi ea a deschis racla şi fiica duhovnicească a stareţei s-a închinat la moaştele descoperite ale Sfântului Serafim de Sarov. După această întâmplare, surorile mănăstirii au aflat despre stareţă şi de multe ori i-au cerut sfaturile.

**247**

De atunci, de fiecare dată când fiica duhovnicească a stareţei ajungea în Diveevo, măicuţele deschideau racla cu moaştele sfântului, pentru a o lăsa să se închine împreună cu ele.

A venit la maica Nila o femeie plângând: bărbatul ei era alcoolic şi ea nu mai avea putere să rabde. Maica i-a spus:

cum a băut, aşa va bea în continuare.

După aceea i-a povestit următoarea pildă. Mergeau pe drum Mântuitorul cu ucenicii Lui şi deodată văd un bărbat voinic dormind la umbră. Merg mai departe şi văd o femeie legând snopi de grâu. Mântuitorul a spus: „Iată, ea îi va fi soţie, pentru a nu se pierde un suflet omenesc.”

aşa este şi în viaţă, a încheiat maica. Ai văzut multe familii în care şi soţul şi soţia să fie amândoi buni şi drepţi?

A ajuns la maica o femeie, pentru a-i cere ajutorul. în tinereţe şi la maturitate nu băuse deloc alcool, dar spre bătrâneţe căzuse în patima beţiei.

**248**

La biserică mergea, se împărtăşea, dar de această patimă nu putea nicidecum să scape. Maica îi spuse:

trebuie să vă cununaţi, tu şi soţul tău.

Femeia s-a hotărât să-şi determine soţul să se cunune, dar el nu se lăsa convins nicidecum. Dar, puţin câte puţin, probabil datorită rugăciunilor maicii, el a înţeles că trebuie să se cunune cu soţia sa. După ce a luat această hotărâre, a început a se purta aşa, încât soţia se gândea: „De ce aş avea nevoie să mă mai cunun, să trăiesc cu fiara asta, şi încă să mai iau pe umerii mei povara altuia?”

Femeia a sosit a doua oară la stareţă, care a întrebat-o îndată:

de ce nu te-ai cununat?

Femeia tăcea: nu voia nici să mintă, nici adevărul nu putea să-l spună, fiindcă îi era frică. Maica a continuat:

tu singură nu ai vrut! Tu nu vrei să te cununi, tu eşti vinovată de toate!

Ajungând acasă, ea s-a cununat îndată cu soţul ei, care a început să se apropie de credinţă, să citească cărţi duhovniceşti, să se roage. Şi patima pentru băutură a început puţin câte puţin să o părăsească pe femeie.

**249**

Cu vederea ei duhovnicească, stareţa vedea duhurile necurate. Să ilustrăm acest dar al ei prin câteva întâmplări.

Pe drumul din sat mergeau doi bărbaţi, şi maica a spus:

ia te uită, merg doi, iar în urma lor
merg încă doi draci.

În timpul unei întâlniri, la maica în chilie se adunaseră multe femei. Deodată, uneia dintre ele i s-a făcut rău. Preotul împreună cu maica au dus-o la chiuvetă, unde femeia a vomitat mult. După cele întâmplate, maica a zis:

a ieşit, a ieşit (dracul).

Odată, maica s-a ridicat de pe scăunelul ei, s-a apropiat de fereastră, spunând:

câţi draci aduce cu ea!
în scurt timp, s-a auzit o bătaie în uşă. A intrat o femeie. Maica a întrebat-o:

eşti singură?

singură.

mergeau o sumedenie în urma ta, dar nu au putut să intre.

**250**

La maica a venit într-un suflet o femeie alarmată:

părintele nostru moare, se simte rău de tot.

nu vă tulburaţi, a răspuns maica, o să trăiască, o să mai trăiască. Eu mă voi ruga pentru el.

Şi, într-adevăr, boala a plecat.

S-au întâmplat nenumărate astfel de cazuri.

Lăptăreasa care îi aducea lapte maicii povestea că vaca ei fătase de trei ori viţei. Odată, când ea a venit la stareţă, aceea i-a spus:

în acest an, vei avea o viţică.

Aşa s-a întâmplat.

O femeie a venit la maica având o întrebare:

ce să fac? Eu am grijă de o bolnavă şi, iată, ea mi-a dat nişte bani şi m-a rugat să plătesc rata pentru apartament. Eu am luat banii, i-am pus în buzunar şi am mers la poştă. Când am vrut să plătesc, banii nu mai erau în buzunar. îmi amintesc foarte bine că i-am pus acolo. Am hotărât să merg acasă,

să iau banii mei şi să
251
plătesc. Am ajuns în faţa casei mele şi, când am băgat mâna în buzunar, banii pe care mi-i dăduse bolnava erau acolo. M-am întors la poştă şi am plătit. Când am ajuns la bolnavă, ea m-a întrebat printre hohote de râs: „Ai plătit?”, şi a râs şi mai tare.

Maica i-a răspuns:

să nu te mai duci la ea, îţiface vrăji. Să nu te mai duci.

O fiică duhovnicească i-a cerut stareţei să se roage pentru reuşita achiziţionării unei bucăţi de pământ pentru ruda sa apropiată. Spunea că acea rudă va construi o casă pe o bucată de pământ şi poate viaţa sa personală se va aranja datorită acestui fapt. Stareţa i-a răspuns în felul următor:

da, va avea o mireasă cu coasa, va primi şi pământ, însă puţin.

Cuvintele stareţei au fost clare pentru ea doar după ce ruda sa a murit în acel an. La întrebarea fiicei duhovniceşti despre ruda sa, maica i-a răspuns:

el este în rai.

**252**

**întâmplări petrecute după trecerea stareţei la Domnul**

„Părintele nostru mi-a dat binecuvântare să rămân a treia noapte după moartea stareţei în casa ei. Am ajuns în jur de ora 12 noaptea şi imediat am început, împreună cu ucenica ei, să citim *Psaltirea* chiar de la prima catismă. Citeam cu o mare uşurinţă. Pe la două noaptea s-au auzit bătăi în uşă. Am deschis uşa: erau fiii duhovniceşti ai maicii, veniţi din Moscova. Ucenica ei i-a însoţit în camera unde aveau să înnopteze, ea însăşi s-a culcat, iar eu am continuat să citesc.

Din nou, s-a auzit o bătaie în uşă. De această dată era o egumenă din Voronej, împreună cu o fetiţă de vreo zece ani. Trebuia să le caut un loc de dormit, trebuia să le duc cu maşina, dar eu nu cunoşteam drumul. A fost nevoită tot ucenica de chilie să le însoţească. S-au întors înapoi la ora trei noaptea, fără să fi găsit vreun loc de dormit. Aşa că am rămas toate până dimineaţa în casa stareţei. Am ocupat un pat şi un pat pliant, a rămas liber doar patul maicii. Ucenica ei mi-a propus să dorm pe el până va citi ea Psaltirea.
253
Eu m-am gândit cu frică: „De curând a murit stareţa, cum să mă culc pe patul ei?” Dar deodată alt gând mi-a apărut în minte, parcă venind de la maica: „De ce ţi-e teamă, maica vede totul şi se roagă pentru noi”. Eu m-am liniştit, m-am culcat pe patul maicii şi am adormit îndată. Dimineaţa m-am trezit cu o uimitoare uşurătate a inimii.

Înainte de înmormântarea maicii, în biserică s-a citit neîntrerupt Psaltirea. în afară de aceasta, s-au împărţit catismele, pentru a fi citite timp de 40 de zile. Eu doream foarte mult să citesc Psaltirea în timpul nopţii, în biserică, dar am fost înştiinţată că noaptea vor citi monahiile. Atunci m-am rugat înlăuntrul meu: „Maică Nila, ajută-mă să citesc măcar o *Slavă* în biserică!” Şi s-a întâmplat ca în acel moment monahia care citea Psaltirea să fie chemată pentru nu ştiu ce treburi şi eu m-am oferit să o înlocuiesc. M-am apropiat cu freamăt şi cu bucurie de Psaltire şi am început să citesc. A fost minunat că am avut timp să citesc o catismă întreagă până s-a întors monahia. în acest fel, maica nu numai că mi-a îndeplinit rugămintea, dar m-a bucurat cu o întreagă catismă.

254

Povestea cu Psaltirea a avut continuarea sa. Mie mi-a revenit sarcina de a citi a cincea catismă timp de patruzeci de zile. Când ne-am adunat să o pomenim pe maica în a noua zi, una dintre fiicele ei duhovniceşti a spus:

am dorit atât de mult să citesc a patra sau a cincea catismă, dar mi-a revenit a douăsprezecea. Când am început să citesc, am înţeles că tot ce era scris în ea parcă era scris pentru mine, pentru starea pe care o aveam atunci.

Eu m-am gândit atunci: „în catisma a cincea nu este nimic pentru mine”. Se apropia a patruzecea zi. Până atunci se împărţeau lucrurile maicii, icoanele şi obiectele sfinte, ca binecuvântare. Când era în viaţă, maica mi-a promis să-mi dăruiască icoana Maicii Domnului Kazanskaia şi altele care stăteau deasupra mesei ei. Dar aflasem că unele icoane au fost deja luate de acolo. Eu m-am întristat. în afară de aceasta, m-a tulburat şi faptul că ucenica de chilie a maicii plângea, spunând că eu am primit ce nu mi se cuvenea.

Am ajuns acasă şi am început îndată să citesc a cincea catismă. Citeam şi deodată mi-au străpuns

inima ca un fulger cuvintele Psalmului 36: *Nu râvni la cei ce*
255
*viclenesc, nici pe cei ce fac fărădelegea. (...) Părăseşte mânia şi lasă iuţimea; nu căuta să vicleneşti. Că cei ce viclenesc de tot vor pieri; iar cei ce aşteaptă pe Domnul vor moşteni pământul...*

Atunci am înţeles că maica parcă prevăzuse că voi avea o încercare, şi acea catismă am primit-o pentru rugăciunile ei. Toate au revenit la locul lor,iar în inima mea s-a aşezat o pace pe care nu o mai simţisem de mult.

T. din Voskresensk a căzut şi s-a lovit foarte tare la mâna dreaptă, astfel că nu putea să lucreze şi nu dormise toată noaptea din cauza durerii. într-o dimineaţă a mers la biserică, s-a spovedit, s-a împărtăşit, apoi a mers la mormântul maicii, şi-a pus mâna bolnavă pe mormânt şi a rugat-o pe maica să o vindece. în timp ce se ruga, s-a gândit să meargă la o policlinică pentru a face o radiografie la mână, dar şi-a adus aminte că stareţa, după ce se împărtăşea, nu lua niciodată vreo pastilă, nu-şi făcea nici vreo procedură medicală şi a hotărât să nu plece nicăieri. Nici nu s-a îndepărtat de mormânt şi a simţit că durerea din mână a mai cedat. Până atunci nu putea nici să îmbrace paltonul,
256
ţipa de durere, însă, în acea noapte, ea a dormit liniştită, fără să se mai trezească, iar dimineaţa a mers la serviciu, mâna nu o mai durea.

**Din amintirile lui Z.**

Am doi fii. Unul dintre ei a avut un vis în care l-a văzut pe fratele lui prăbuşindu-se într-o prăpastie cu un ţipăt tulburător. Strigătul a încetat, iar cel care visa tot alerga şi îl căuta pe fratele său, dar nu-l găsea nicidecum. I-am povestit acest vis duhovnicului meu şi el mi-a spus că fiul meu trebuie să fie împărtăşit de urgenţă. însă nu era chip să-l aducem la biserică. Atunci am mers la mormântul maicii şi am rugat-o să se roage pentru fiul meu, ca Domnul să se miluiască şi să-l împărtăşească. Şi, în câteva zile, fiul meu a acceptat să meargă la biserică şi să se împărtăşească.

O prietenă m-a sunat şi mi-a spus că, pe 6 septembrie 1999, se va împlini o jumătate de an de la adormirea întru Domnul a maicii. Ea m-a invitat să mergem în acea zi la mormântul stareţei. Era o zi în care eu trebuia să merg la serviciu şi am
257
hotărât, împreună cu fiul meu, să mergem în ajun duminica.

La mormânt am întâlnit-o pe ucenica maicii, împreună cu soţul ei. Când ei au plecat, au apărut două femei: una tânără şi una bătrână şi ne-au întrebat unde trebuie să se închine. Eu am răspuns că nu ştiu şi am văzut cum acea tânără se străduieşte să se atingă cu mâna de mormânt, dar nicidecum nu reuşeşte, de parcă o putere o trăgea înapoi. Ea s-a aşezat lângă mormânt, spunând:

pfu, pfu, ce molie!

După aceea a stat mult şi a zbierat, apoi a strigat cu un glas grosolan şi înspăimântător:

nu voi pleca de aici, nu voi pleca, niciodată nu voi pleca din tine.

A ţipat astfel mult timp, a zbierat, s-a zbătut. În tot acel timp, femeia în vârstă (probabil mama îndrăcitei) stătea în genunchi în faţa mormântului, plângea şi se ruga cu durere:

Maică Nila, ajută-ne! Maică Nila, ajută-ne!

Priveam cu groază la acea scenă. Simţeam fiori reci pe spate. Apoi, deodată, femeia cea tânără a încetat să mai strige şi să se zbată, s-a lăsat în genunchi şi a căzut
**258**
cu faţa pe mormântul stareţei. Era imposibil să priveşti la toate acestea fără a plânge. Era evident că maica o ajutase pe acea sărmană femeie.

O fiică duhovnicească mergea la mormântul stareţei împreună cu o prietenă. De obicei, ea ajungea cu maşina până la Biserica Sfântului Ioan Gură de Aur, dar, de această dată, au fost nevoite să meargă cu trenul electric până acolo. Nu cunoşteau bine drumul, de aceea s-au rătăcit. S-au oprit, neştiind în ce parte să se îndrepte şi, deodată, au văzut o bătrânică îndreptându-se spre ele. S-au bucurat, au întrebat-o cum să ajungă până la staţie şi bătrânica le-a explicat cu blândeţe cum să meargă şi în ce loc să facă la dreapta sau la stânga. Au luat-o pe drumul arătat, iar prietena a spus:

cât de mult seamănă această bătrânică cu maica Nila!

S-au întors, dar nu mai era nimeni.

O femeie care avea evlavie la stareţa Nila a ajuns în Voskresensk, ca să îndeplinească toate formalităţile pentru primirea nepoţelului ei la grădiniţă. Trebuia

259
să reuşească într-o zi, fiindcă în ziua următoare se întrunea comisia de primire. A ajuns la mormântul maicii şi i-a spus nepoţelului de patru ani:

hai să ne aşezăm în genunchi şi să ne rugăm să ne ajute.

în acea zi au avut un succes deplin. Toate actele au fost adunate într-o jumătate de zi şi au fost înaintate comisiei.

O femeie s-a plâns ucenicei maicii că o năpădeşte câteodată o tristeţe inexplicabilă, încât îi vine să plângă. Ucenica maicii i-a spus să meargă des la mormântul stareţei şi să-i ceară să se roage cu rugăciunile ei sfinte înaintea Domnului. Femeia a ascultat sfatul: a mers la mormântul maicii în fiecare zi, timp de o lună şi mai mult, şi tristeţea i-a dispărut. Acum se bucură de viaţă şi zâmbeşte întotdeauna când o vezi.

Un tânăr, fiu duhovnicesc al maicii, o vizita foarte des în timpul vieţii ei şi îi asculta sfaturile. După ce maica a trecut la cele veşnice, tânărul a întâlnit o femeie de care a vrut să-şi lege viaţa. înainte de a o cere în căsătorie, a mers la mama lui,

**260**

i-a povestit despre hotărârea sa şi i-a cerut binecuvântarea pentru căsătorie. Mama i-a răspuns:

poate e bine ca mai întâi să-i ceri binecuvântare stareţei noastre. Du-te la mormânt şi roagă-te.

S-a dus la biserică, s-a rugat la privegherea de noapte de dinaintea praznicului Sfântului Nicolae, apoi a stat lângă mormântul stareţei şi maicii lui duhovniceşti, s-a rugat pentru luminarea minţii şi pentru aflarea unui răspuns la întrebarea lui. Apoi s-a dus la aleasa lui. A sunat la uşa apartamentului ei, ea a deschis şi l-a întâmpinat cu următoarele cuvinte:

de-acum să nu mai vii la mine!

Astfel, rugăciunea maicii a hotărât soarta tânărului şi l-a păzit de greşeală.

**261**

## PROROCIRILE.
## ÎNDRUMĂRILE. RUGĂCIUNEA

În acest capitol ne-am străduit să adunăm prorocirile şi poveţele maicii Nila. Odată a fost întrebată dacă în ziua de astăzi nu este târziu să se mai construiască biserici, iar ea a răspuns:

deja de ieri era târziu. Dar Domnul a prelungit timpul pentru Rusia.

Maica deseori spunea că Domnul poate să amâne împlinirea prorocirilor. Foarte mult depinde de noi, credincioşii, de predispoziţia noastră pentru rugăciune, de pocăinţa şi de strădania noastră de a ne curăţa de păcate.

Cu o jumătate de an înainte de adormirea ei întru Domnul, stareţa spunea că, în cea de a patruzeci şi una zi de la moartea ei, va veni miliţia şi nu va putea lua nimic din casă. De aceea ea a binecuvântat să se împartă tot-tot, până la ultimul lucru, ca, atunci când vor veni miliţienii, să găsească o casă goală. Aşa s-a întâmplat, după cum spusese maica.

**262**

Stareţa Nila vorbea mereu despre necesitatea rugăciunii neîncetate, în orice loc şi la serviciu, şi în timpul odihnei, şi în mijloacele de transport:

munceşte cu mâinile şi roagă-te cu buzele. Rugăciunea înainte de toate, fiicele mele!

rugăciunea merge înainte, iar după ea merg şi treburile. Cereţi-I Domnului, rugaţi-vă cu cuvintele voastre să vă dăruiască ceea ce doriţi să primiţi.

Despre importanţa rugăciunii, ea vorbea astfel:

lumea se ţine pe rugăciune. Dacă numai pentru un ceas rugăciunea va înceta, lumea va înceta să mai existe. E nevoie de mai multă rugăciune de noapte, ea este mai plăcută lui Dumnezeu decât celelalte.

cea mai măreaţă şi mai grea nevoinţă este rugăciunea pentru ceilalţi. Trebuie să rabzi, să te rogi, să munceşti, fără să ţii seama de nimic, oricât te-ar fi ocărât, oricât te-ar fi ponegrit. Există batjocorire de-a stânga, de la cel viclean, dar există şi de-a dreapta, de la cei apropiaţi. Şi prima, şi cealaltă sunt grele, dar sunt de folos şi chiar necesare. Tot ce ni se dă trebuie îndeplinit înaintea privirii lui Dumnezeu, aducându-ne aminte de Maica Domnului, adresându-ne Domnului. Nu avem nevoie de nevoinţe exterioare, ci de curăţirea inimii. Să nu ne îngăduim niciun fel de viclenie, să fim deschişi cu oamenii. Şi să nu gândim nimic despre sinele nostru.

Când maicii i se povestea despre neorânduielile şi greşelile preoţilor şi ale clerului bisericii, ea

răspundea:
nu e treaba voastră. Tu vii la biserică pentru Dumnezeu. Opreşte-te, roagă-te, mântuieşte-te şi priveşte înlăuntrul tău.
Odată, maica le-a trezit pe ucenicele ei, spunându-le:
fetele mele, a început războiul, treziţi-vă! Trebuie să ne rugăm, treziţi-vă!
Dimineaţa, la televizor, la radio şi în ziare au anunţat că în Cecenia au început acţiunile militare (asta se întâmpla în 1994).
Într-o zi a sosit la maica o monahie din Siberia. Când zbura cu avionul, au fost nişte probleme cu motorul. Maica i-a spus:
264

să nu mai zbori cu avionul, nu este sigur, iar în viitor va fi şi mai periculos. Mai bine cu trenul.
O fiică duhovnicească a stareţei a întrebat-o dacă e bine să meargă în pelerinaj la Locurile Sfinte şi a primit următorul răspuns:
nu ai ce să faci acolo! Pelerinii ruşi contemporani au pângărit Locurile Sfinte şi au păcătuit acolo atât de mult, încât acum trebuie să mergem la locurile noastre sfinte, să ne căim şi să ne rugăm pentru iertarea păcatelor. Nu te binecuvântez să mergi acolo, nu! Sunt atâtea locuri sfinte în Rusia pe care nu aţi păşit! Sfântul Serghie nu a fost pe Pământul Sfânt, dar pentru rugăciunile lui s-a luminat pământul nostru rus. împărăţia lui Dumnezeu este înlăuntrul nostru şi Dumnezeu trebuie să trăiască în noi. De aceea şi Ierusalimul trebuie să fie în inimă, înlăuntrul nostru. Domnul nu ne-a lăsat poruncă să mergem la Locurile Sfinte. Iată unde ne sunt şi Ierusalimul şi Locurile Sfinte, spunea maica, arătând spre inimă.
Dar aceste cuvinte ale stareţei nu însemnau că ea nu binecuvânta pelerinajele.
**265**
Apropiaţii maicii îşi amintesc următorul caz. A venit o femeie tânără, însărcinată, care avea o situaţie foarte grea în familie. Maica a liniştit-o, spunându-i că totul va fi bine, va naşte un fiu, după care, pe neaşteptate, a binecuvântat-o să meargă la Ierusalim. Urmând sfatul maicii, ea a ajuns în oraşul sfânt în zilele de Paşti şi a fost de faţă la coborârea Sfintei Lumini la Mormântul Domnului. După acest pelerinaj, în familia ei situaţia s-a ameliorat, şi ea a născut cu bine, cum a prezis maica.
Stareţa vorbea cu tristeţe despre femeile şi fetele care purtau pantaloni:
femeile nu trebuie să se îmbrace cu haine bărbăteşti şi bărbaţii cu haine femeieşti. Pentru asta vor fi nevoiţi să răspundă înaintea lui Dumnezeu. Nici voi să nu purtaţi şi nici pe alţii să nu-i lăsaţi să poarte.
Când maica spunea aceste cuvinte, una dintre femeile prezente s-a gândit: „Ce rău poate fi dacă eu lucrez în grădină îmbrăcată în pantaloni, doar e mai comod aşa”. Maica a reacţionat îndată la acest gând:
**266**
şi tu te îmbraci în pantaloni când lucrezi în grădină, nu face asta, vei fi nevoită să răspunzi!
După ce un prunc a fost botezat, maica i-a spus naşei:
aveţi grijă de el, de la doisprezece ani va trăi fără mamă.
Stareţa spunea:
copiii nu trebuie părăsiţi. Oamenii nu înţeleg ce păcat este acesta, nu vor să se pocăiască şi să se îndrepte. Acest păcat se spală cu sânge. Nu trebuie lăsaţi copiii, mamele au datoria de a-şi hrăni pruncii.
**Despre Rusia**
Stareţa spunea că iubeşte cel mai mult poporul rus, pentru că este muncitor şi darnic.
în ultimii ani ai vieţii şi mai ales după prăbuşirea URSS, maica urmărea cu emoţie şi îngrijorare evenimentele care se petreceau în Rusia. Ea se ruga cu convingere şi nădejde pentru ţara ei. Deseori le spunea fiilor ei duhovniceşti:
**267**
copii, Maica Domnului nu valăsa Rusia, ea iubeşte Rusia, o va ocroti şi o va salva. Rusia este ţara Maicii Domnului şi ea nu o va lăsa de izbelişte, va interveni pentru noi. Ea iubeşte atât de mult Rusia! Rusia se va ridica şi va fi un măreţ pământ duhovnicesc.
Spunând acestea, stareţa îşi strângea pumnii ei mici şi, privind ameninţător undeva în depărtare,

rostea:

ea nu le va permite duşmanilor să calce Rusia în picioare, nu o va lăsa să ardă în flăcările incendiilor!

Maica spunea:

unde e sfinţenie, acolo şi duşmanul se vâră.

Stareţa a prezis că vor veni timpuri când, la fel ca în zilele de după revoluţia din octombrie, creştinii vor fi goniţi în închisori, lagăre şi vor fi înecaţi în mare.

când vor începe prigoanele asupra celor credincioşi, grăbiţi-vă să plecaţi cu primul val de exilaţi, prindeţi-vă de roţi, dar să nu rămâneţi. Cei care vor pleca primii se vor salva.

voi veţi vedea cu ochii voştri, generaţia voastră va fi de faţă la venirea antihristului. Copiii mei, cât de milă îmi este

**268**

de voi plângea ea, spunând aceste cuvinte. Dar adăuga: slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Un preot i-a spus stareţei:

Maică, eu sunt slab, mă tem de acea zi a venirii antihristului.

nu te teme, tu vei vedea acea zi, dar nu vei îndura suferinţe.

Maica a vorbit nu o dată despre suferinţele viitoare, despre timpurile domniei antihristului, când oamenii vor fi supuşi la torturi nemaiauzite şi nemaivăzute până atunci.

Dar stareţa dezvăluia ceea ce vedea cu privirea ei duhovnicească nu pentru a speria, ci pentru a întări credinţa şi nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu. Ea spunea mereu că Domnul nu-i va lăsa pe cei credincioşi Lui şi îi va hrăni pe timp de foamete, le va mângâia durerile, îi va acoperi şi îi va ocroti de năvălirile duşmanului şi îi va ajuta să îndure cu demnitate orice suferinţe, prigoane şi chinuri. Adăuga la acestea şi cuvintele psalmistului David: *Nu se vor ruşina în vremea cea rea şi în zilele de foamete se vor sătura* (Psalm 36:19.)

**269**

toate le pot, dacă Domnul mă întăreşte. Să nu vă înfricoşaţi de nimic, copii, nu trebuie să vă temeţi de ce va fi sau ce ar putea să fie, sau chiar trebuie să se întâmple, după prorocirile oamenilor lui Dumnezeu. Dumnezeu este mai puternic decât toţi şi decât toate, El va ajuta în încercări, va da putere pentru a îndura şi va smeri, când trebuie. Doar să ascultăm de voia Lui sfântă. Rugaţi-vă Apărătoarei noastre cu sârguinţă şi ea nu vă va lăsa.

Odată chipul stareţei a devenit ameninţător, de parcă ea văzuse cu ochii ei duhovniceşti ceva teribil. Ea a bătut de câteva ori mânios cu băţul în podea, spunând:

ei, ce le-a mai trecut prin cap! Să pecetluiască pruncii cu pecetea antihristului! îngerul îi va înfrânge pe toţi acei care vor îndrăzni să facă aceasta!

Într-una din zile, maica Nila şi-a luat capul în mâini, exclamând:

ce va fi? Ce va fi cu Rusia şi cu noi toţi?

A repetat acestea de câteva ori, apoi, parcă liniştindu-se, a spus:

**270**

nu, nu voi spune nimic, nu am binecuvântare de la Domnul.

Apoi, adresându-se celor care se aflau în chilie, a adăugat:

trebuie să căutaţi case lângă biserici, doar aşa vă veţi salva. Dacă acasă vă va fi greu, fugiţi la biserică!

Stareţa vedea cu ochii ei duhovniceşti viitorul plin de suferinţă al generaţiei de azi şi al generaţiei următoare. De cele mai multe ori, ea povestea despre experienţa ei din lagăr, atunci când trebuia să supravieţuiască în condiţii de foame, fără nicio rezervă de hrană:

cât de cumplit este să înduri foamea, să vă păzească Dumnezeu de aceasta. în lagăr aproape că nu am văzut pâine. Când am ieşit în libertate, credeam că niciodată nu mă voi sătura de pâine. Dar ne pândeşte foamea. în anii copilăriei, în Ucraina, se întâmpla să priveşti şi să vezi lanuri de grâu până la orizont, spicele pline şi grele, unul şi unul. Vântul sufla şi valurile se unduiau, ca pe o mare, până la orizont. Nu era nicio buruiană. Iar acum, te uiţi şi vezi numai buruieni până la orizont. Au lăsat pământul în paragină, însă el este cel care ne hrăneşte. Toţi trebuie

**271**

să muncească pământul. Oamenii vor plăti pentru că pământul nu este lucrat. De aceea va veni şi foamea, pentru că pământul este părăsit. Dacă ai o parcelă de pământ, fiecare bucăţică trebuie lucrată,

însămânţată şi pământul ne va ajuta să trecem peste vremurile de foame. Sădiţi cartofi, legume, creşteţi găini. Când vă va fi greu, mâncaţi cartofi cu castraveţi.

rezervele nu vor fi de ajuns. Foamea nu va începe dintr-odată. Cu fiecare an va fi mai greu, recoltele se vor împuţina, tot mai puţin pământ va fi lucrat. Toţi trebuie să vă străduiţi să fiţi cât mai aproape de pământ. în oraşele mari viaţa va fi foarte grea. Va veni o asemenea foamete, încât oamenii vor intra prin case străine ca să caute mâncare. Vor sparge ferestrele, uşile, vor omorî oameni pentru mâncare. Mulţi dintre ei vor avea arme şi viaţa omenească nu va însemna nimic.

la venirea antihristului va fi foamete, vor lipsi pâinea şi cerealele. Oamenii vor fi nevoiţi să usuce flori de tei, de urzică şi alte ierburi, apoi să-şi pregătească hrana din ele, cu asta se vor hrăni.

Maica spunea că, la sfârşitul timpurilor, pe locul Sankt-Petersburgului va fi o mare. Moscova se va prăbuşi în parte,

**272**

fiindcă sub ea există multe locuri goale. Când a fost întrebată de casa şi de satul în care trăia, stareţa a spus:

nu va rămâne nimic din acest sat. Va rămâne gospodăria mea şi încă una. Va fi război, distrugere, dar ograda mea va rămâne. Eu nu voi vedea acestea, dar voi le veţi vedea. Iată, drumul spre Egorievsk va rămâne, şi ograda mea, iar lângă ele nimic. Când va fi război, satul va fi distrus.

va veni timpul când ne vor ataca chinezii şi le va fi foarte greu tuturor.

Aceste cuvinte maica le-a rostit de două ori.

copii, am avut un vis. Va fi război. Doamne, toţi vor primi arme şi vor fi luaţi pe front. în case vor rămâne copiii şi bătrânii. Soldaţii vor umbla prin case şi-i vor alunga pe toţi la război, ameninţându-i cu arma. Cei cu armele în mână vor prăda şi vor necinsti şi pământul va fi presărat cu trupuri moarte. Copii, ce milă îmi este de voi! repeta maica.

Dintre toţi sfinţii, maica îl iubea cel mai mult pe Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan. Ea spunea că sfântul iubeşte Rusia şi va veni aici în timpurile antihristului. Unuia din fiii ei duhovniceşti, maica i-a dat următoarea rugăciune:

**273**

„Doamne, fie voia Ta cu mine, păcătosul, pe toate cărările vieţii mele. Ajută-mă să-Ţi rămân credincios Ţie până la sfârşit. Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-mă pe mine, păcătosul. Sfinte Apostol Ioan, fii învăţătorul meu, fii mijlocitorul şi rugătorul meu înaintea Domnului şi a Sfintei Sale Maici. Amin”.

Odată, stareţa s-a rugat pentru fiii ei duhovniceşti cu rugăciunea ei obişnuită: „Doamne, fereşte-i de râul flăcărilor de foc pe fiii mei duhovniceşti”, şi a auzit răspunsul Sfântului Apostol Ioan: „îi va feri”.

Iată rugăciunea pe care maica o spunea deseori şi îi binecuvânta şi pe fiii ei duhovniceşti să o spună:

„Pomeneşte-l, Doamne, pe David cu blândeţea lui.

Pomeneşte-l, Doamne, pe Solomon cu înţelepciunea lui.

Pomeneşte, Doamne, chinuita familie a Ţarului[26] şi, cu sfintele ei rugăciuni, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (păcătoasa)”.

[26] Maica se referă la ultimul ţar al Rusiei, Nicolae al II-lea, care a fost omorât, împreună cu întreaga sa familie, de comunişti. Au fost canonizaţi la data de 4 august 2000 de Sinodul Bisericii Ortodoxe Ruse [n.tr.].

**274**

Mulţi veneau la maica să fie binecuvântaţi pentru viaţa în mănăstire. Se întâmpla ca pe cei tineri să-i trimită la mănăstire, dar celor în vârstă şi bătrâni, le spunea de obicei:

mântuiţi-vă în lume.

Odată maica a fost întrebată dacă trebuie să pleci la mănăstire în vremurile noastre grele, dacă nu este mai sigură mântuirea astfel.

nu, nu a răspuns ea. Domnul a spus: „Mântuiţi-vă în lume!” Acum este mai sigură mântuirea în lume.

Maica spunea că în mănăstiri oamenii se mântuiesc mai ales prin rugăciune şi nevoinţă, iar în lume mai ales prin milostenie.

nu avem nimic al nostru, doar păcatele repeta maica, mereu amintind de faptul că noi suntem

călători pe acest pământ şi nu trebuie să adunăm nimic, ci să ne mântuim împărţind.

mântuiţi-vă prin milostenie îi povăţuia pe cei care veneau la ea.

Maica deosebea trei feluri de milostenie. Prima şi cea mai importantă să-l hrăneşti pe cel flămând. De aceea, ea nu lăsa pe nimeni să plece din chilia ei fără să-l hrănească, să-l servească cu ceai,
275
dând singură exemplu prin acest mod de a face milostenie şi respectând neclintit rânduiala ospitalităţii. Maica spunea că acest mod de a face milostenie este plăcut mai ales sfintelor întocmai cu apostolii, Nina şi Olga; ele înscriu numele celor care îi hrănesc pe oameni şi le potolesc setea şi vor fi mijlocitoare pentru ei înaintea Domnului.

Al doilea mod de a face milostenie ca însemnătate este să dăruieşti îmbrăcăminte, lucruri de care un om are nevoie. Pentru cei care îndeplinesc această a doua milostenie, va mărturisi înaintea lui Dumnezeu Preacuvioasa Eufrosina din Poloţk.

Şi, în sfârşit, al treilea mod de a face milostenie să dăruieşti bani. Stareţa povăţuia în felul următor:

milostenia spală multe păcate, şi proprii, şi ale celor pentru care te rogi. De aceea, când faci milostenie, spune (în sinea ta) o rugăciune scurtă: „Doamne, primeşte acest dar pentru (numele), spre slava Ta” sau „Primeşte acest dar spre slava Domnului nostru Iisus Hristos”. Dând milostenie, negreşit trebuie să spui pentru cine te rogi. îngerii transmit Domnului rugăciunea noastră, unită cu milostenia.

**276**

însă după milostenie trebuie să urmeze neapărat rugăciunea. Cum îi primim pe oameni aici, aşa ne va primi şi Dumnezeu pe noi. Ştim că sfinţii L-au primit pe însuşi Domnul în chip de pribeag.

mântuitorul a străbătut calea Sa pământească neagonisind nimic, ci numai împărţind. Nu are importanţă pe unde trece drumul omului pe acest pământ în mănăstire, în lume, în pustnicie sau în schit. Este important ca inima lui să fie întotdeauna deschisă durerii omeneşti.

Mereu le repeta stareţa celor sosiţi la ea:

întotdeauna ajutaţi-i pe toţi.

Ea însăşi îndeplinea întotdeauna această poruncă. Iată povestirea ei despre o fetiţă pe care a ajutat-o la vreme de necaz:

a venit la mine o fetiţă de vreo cinci-şase ani, flămândă, aproape dezbrăcată. Am primit-o la mine, am îmbrăcat-o, am hrănit-o, i-am dat să bea. A locuit la mine o perioadă, apoi mi-a spus: „Noi suntem mulţi la mama. Acum mă voi întoarce la ea”.

Apropiaţii maicii îşi mai amintesc un caz. A ajuns la ea, într-o zi, o pribeagă, extenuată, flămândă. Maica a binecuvântat-o şi a spus:

277

nici nu poţi să pui mâna pe ea, e numai piele şi os. Rămâi la mine să trăieşti.

Pribeagă a trăit la maica două sau trei săptămâni, s-a înzdrăvenit, s-a întărit, s-a rugat împreună cu ea. Apoi stareţa a binecuvântat-o să plece mai departe.

Cuvintele foarte iubite de maică, pe care ea le rostea foarte des erau: „Slavă lui Dumnezeu pentru tot ce a fost! Slavă lui Dumnezeu pentru tot ce este! Slavă lui Dumnezeu pentru tot ce va fi!”

**Cele patru biserici**

în ultimii ani ai vieţii sale, maica i-a binecuvântat pe fiii ei duhovniceşti să participe la construirea a patru biserici: în cinstea Sfintei Treimi, în cinstea icoanei Maicii Domnului „Sporitoarea grânelor”, a icoanei Maicii Domnului „Stăpâna tuturor” şi în cinstea Sfântului Apostol şi Evanghelist Ioan Teologul. Toate aceste biserici se află în împrejurimile oraşului Luhoviţa. Stareţa spunea că aceste lăcaşuri sfinte vor fi de folos mai ales în vremurile de grele încercări pentru Biserica noastră.

**278**

Despre icoana Maicii Domnului „Sporitoarea grânelor”, stareţa vorbea astfel:

această icoană va salva ţara noastră şi poporul nostru pe timp de foame. Numai în Rusia este o astfel de icoană a Maicii Domnului, care ajută la creşterea recoltei şi la hrănirea celor flămânzi. Astăzi e nevoie de o rugăciune deosebită în faţa acestei icoane.

Din amintirile oamenilor se ştie că stareţa Nila i-a vindecat pe mulţi de bolile canceroase. Odată, ea a fost întrebată:

înaintea cărei icoane să ne rugăm pentru vindecarea cancerului?

Maica s-a gândit ceva timp la această întrebare, apoi a răspuns:

eu m-am rugat Maicii Domnului şi ea a poruncit să mă rog pentru ajutorul celor bolnavi de cancer în faţa icoanei ei „Stăpâna tuturor” (în momentul când a avut loc acest dialog, încă nu era foarte răspândită cinstirea icoanei Maicii Domnului „Stăpâna tuturor”).

După aceste cuvinte ale stareţei, una dintre femeile prezente a spus:

ar fi bine să se construiască o biserică în cinstea acestei icoane.

Maica i-a răspuns:

**279**

te grăbeşti prea mult, mai întâi trebuie să ne rugăm Domnului să ne dea binecuvântare pentru construirea unei astfel de biserici.

Cu puţin timp înainte de trecerea ei la Domnul, stareţa le-a spus fiilor ei duhovniceşti că pot cere binecuvântarea mai marilor Bisericii şi pot începe ridicarea bisericii în cinstea icoanei Maicii Domnului „Stăpâna tuturor”. în anul 1998, maica a binecuvântat-o cu această icoană pe fiica ei duhovnicească şi a mai pomenit câteva nume ale celor care au ajutat la construirea bisericii.

Stareţa Nila supraveghea neobosit construcţia bisericilor, se ruga neîncetat, dădea sfaturi ce şi cum să se facă, aduna resurse, îi îndemna pe fiii ei duhovniceşti să ajute în lucrările de construcţie.

în aceste biserici se vor ruga pentru cei care le-au construit, pentru ctitori, spunea ea. Dacă vei aduce numai un pai la biserică, şi acela va fi luat în consideraţie, omul nu-şi va pierde răsplata sa.

Stareţa ştia că vor fi multe piedici şi multe ispite în timpul ridicării bisericilor, totuşi binecuvânta munca fiilor ei duhovniceşti, convingându-i că aceasta e o lucrare

**280**

pentru Dumnezeu şi e foarte necesară pentru Biserica Ortodoxă.

În două biserici, despre care maica Nila a vorbit, deja se săvârşesc slujbe, acestea fiind bisericile în cinstea icoanei Maicii Domnului „Sporitoarea grânelor”, la marginea oraşului Luhoviţa, şi biserica ridicată în cinstea Sfântului Apostol şi Evanghelist Ioan, în satul Matir, raionul Luhoviţa. Construcţia bisericii în cinstea icoanei Maicii Domnului „Stăpâna tuturor”, în satul Matir, este aproape de finalizare. Biserica cu hramul Sfintei Treimi are doar fundamentul, iar slujbele se ţin în paraclisul aflat alături.

**281**

## Cuvântul coordonatorilor volumului

Această carte propusă cititorilor este continuarea muncii de culegere a materialelor despre viaţa schimonahiei Nila. În această ediţie au apărut noi amintiri ale fiilor ei duhovniceşti şi ale celor care au cunoscut-o şi sunt îndreptate greşelile şi neclarităţile observate de cititori. Din păcate, nu s-au găsit documente şi probe oficiale din perioada aflării maicii în lagăre, din perioada copilăriei în satul natal Ţvitnoe şi în mănăstire. De aceea, ne adresăm din nou tuturor celor care pot găsi şi ne pot transmite astfel de dovezi. Aşteptăm noi mărturii ale celor care au întâlnit-o pe maica şi ale celor care au primit ajutor după trecerea ei la Domnul. Ne dăm seama că şi în acest volum îmbunătăţit pot fi greşeli şi neclarităţi, îi rugăm pe cititori să-i ierte pe cei care au muncit la crearea acestei cărţi.

Aşteptăm scrisorile dumneavoastră pe adresa: 142030. Moscova, raionul Domodedovski, satul Iam, Biserica Sfinţilor Mucenici Flor şi Lavru, preotului paroh Valerii Laricev.

**282**

Coordonatorii volumului mulţumesc din inimă tuturor celor care au participat la alcătuirea acestei cărţi, la corectarea şi îmbunătăţirea informaţiilor despre viaţa stareţei: egumenului Inochentie, schiegumenului Ioan, ieromonahului Nil, preotului Oleg, preotului Alexie, preotului Petru, preotului Serghie, diaconului Valerie, schimonahiei Maria, schimonahiei Teofana, monahiei Ioana, monahiei Petra, monahiei Paula, Damianei, lui Alexei, Anei, Antoniei, Zinaidei, Ninei, Zinaidei, lui Ghenadie, Ninei, Nataliei, Elenei, Olgăi, Tatianei, Ludmilei, Tamarei, Anei, Tatianei, lui Vladimir, Zoiei, Nadejdei, Valentinei, Antoninei, Valentinei, lui Victor, Nataliei, lui Alexandru, mariei, Galinei, lui Vasile, Ninei, mariei, Galinei, Antoninei, Fotiniei, Nataliei, Olgăi, Elenei, lui Anatolie, Ecaterinei, Zinaidei, lui Ghenadie, lui Vladimir, lui Petru, Galinei, lui Anatolie, Ecaterinei, lui Vladimir, lui Nicolae.

Mulţumiri deosebite aducem enoriaşilor Bisericii Sfântului Ioan Gură de Aur, din Voskresensk, care cinstesc cu evlavie amintirea maicii şi au cules cu răbdare amintiri şi date despre viaţa ei.

Cartea despre stareţa Nila este alcătuită şi pregătită pentru tipar de către

**283**

enoriaşii bisericii cu hramul Naşterii Maicii Domnului, care se află în satul Poiarkovo, regiunea Moscovei. Biserica a fost construită între anii 1662-1665 de unul dintre întemeietorii statului rus boierul Artimon Sergheevici Matveev prietenul şi susţinătorul ţarului Alexei Mihailovici Romanov. Biserica din Poiarkovo este considerată una dintre cele mai frumoase din regiunea Moscovei şi este înscrisă în toate registrele celor mai măreţe monumente ale arhitecturii vechi ruseşti. în 1993, biserica a fost înapoiată credincioşilor, după ce a stat în ruină timp de cincizeci de ani. Dacă veţi dori să ajutaţi la renaşterea acestei nestemate a pământului rus, vă rugăm să trimiteţi prinosul dumneavoastră la adresa:

141500 regiunea Moscova, raionul Solnecinogorski, comuna Lunevo, satul Poiarkovo. Biserica Naşterii Maicii Domnului, preotului paroh Oleg Borisovici Kudriakov.

Pomeneşte, Doamne, întru împărăţia Ta pe vrednica roaba Ta, schimonahia Nila, şi păstrează-i pomenirea veşnică, iar pe noi toţi, cei ce o cinstim pe stareţă, mântuieşte-ne, păzeşte-ne şi miluieşte-ne pentru rugăciunile ei.



**CUPRINSUL**